

3 SEKTÖREL DEĞERLENDİRMELER

3.1 TARIM, ORMAN VE HAYVANCILIK

Niğde ili tarih boyunca önemli bir tarımsal üretim merkezi olmuştur. Günümüzde ilin toplam arazi varlığının %35,4'ü tarım arazisi, %33,9'u ise hayvancılık açısından değerlendirilen çayır ve mera arazilerinden oluşmaktadır (Tablo:3.1.1). İlin kuzeydoğusunda geniş yer kaplayan Misli Ovası ile güneybatıda yer alan Bor Ovası iki ana bitkisel üretim bölgeleridir. Toplam tarım arazilerininin %76'sının sulama potansiyeli olmakla birlikte, bugün için sadece %46'luk bölümü sulanmaktadır. Tipik karasal iklimin hâkim olduğu Niğde, ülkemizin en az yağış alan bölgelerindedir. Bu nedenle, sulama suyu yetersizliği tarımsal üretimin en önemli sorunlarındanr.

Tablo:3.1.1 Niğde İlinde Arazi Varlığı ve Kullanımı

ARAZİ NİTELİĞİ	ALAN (ha)	ORAN (%)
Tarım Arazisi	275.783	35,4
Sulanabilir Arazi	209.196	76,0
Sulanan Arazi	115.500	42,0
Kuru Tarım Arazisi	66.597	24,0
Çayır-Mera Arazisi	264.035	33,9
Orman Arazisi	62.161	8,0
Tarım Dışı Arazi	177.543	22,8
TOPLAM (ha)	779.522	100,0

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Niğde İl Müdürlüğü.

Tarım yüzyıllardır Niğde ili ekonomisinin en önemli faaliyet alanını oluşturmaktadır. Nüfusun yarısı yakını kırsalda yaşamakta olup bu açıdan TR71 Bölgesi'ndeki en yüksek orana sahiptir (Tablo:3.1.2). Aynı şekilde 15 yaş üzeri istihdam edilen nüfusun %47,5'i tarım sektöründe çalışmaktadır (Tablo:3.1.3). Bu veriler, tarım sektörünün Niğde halkı açısından ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermektedir.

Tablo:3.1.2 Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Toplam Nüfusun Yerleşim Yerlerine Göre Dağılımı

YER	TOPLAM NÜFUS	İL-İLÇE MERKEZİ (%)	BELDE-KÖY (%)
Türkiye	76.667.864	91,3	8,7
TR71	1.510.080	65,4	34,6
Aksaray	382.806	62,6	37,4
Kırıkkale	276.658	84,4	15,6
Kırşehir	223.498	74,1	25,9
Nevşehir	285.460	59,1	40,9
Niğde	343.658	53,0	47,0

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.3 Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde İstihdamın Edilen Nüfusun (+15 Yaş) İktisadi Faaliyet Alanlarına Göre Dağılımı (%)

YER	TARIM (%)	SANAYİ (%)	HİZMETLER (%)
Türkiye	25,4	26,5	48,1
TR71	35,9	17,9	46,2
Aksaray	42,2	22,0	35,8
Kırıkkale	21,2	21,5	57,3
Kırşehir	38,6	19,9	41,5
Nevşehir	42,6	14,2	43,2
Niğde	47,5	18,4	34,1

Kaynak: TÜİK, 2014.

Son yıllarda Türkiye'de Gayri Safi Katma Değer (GSKD) üretiminde tarımın payı giderek azalmakta olup, %9'a kadar düşmüştür. Ancak, Niğde ilinin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi'nde bu oran (%22,7) Türkiye ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır (TÜİK 2014). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), illerin güncel GSKD üretim değerlerini açıklamadığından, net veriler olmasa da bu değer Niğde ilinde bölge ortalamasının üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. Niğde ili, gerek bitkisel üretim değeri gerekse hayvansal üretim değeri açısından TR71 Bölgesi'nin en önde gelen ilidir (Tablo:3.1.4). TR71 Bölgesi'nde toplam bitkisel üretimin %28,91'i, hayvansal üretiminin %33,25'i Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Aynı şekilde Niğde ili, kişi başına düşen tarımsal üretim değeri açısından da TR71 Bölgesi'nde ilk sırada yer almaktadır. Son yıllarda Niğde ilinde, özellikle hayvancılık sektöründe, hızlı bir büyüme göze çarpmaktadır. Ayrıca, modern meyve bahçelerinin (özellikle elma) hızla artması, patates gibi birim alan getirisi yüksek ürünlerin fazla miktarda üretilmesi, Niğde'yi tarımsal üretim açısından bölgenin en önemli ili konumuna getirmiştir. Tarımın il ekonomisindeki büyük rolüne rağmen, ilin tarım teknolojilerinin kullanımı ve verimlilik açısından aynı oranda başarılı olmadığı söylenememektedir. Ayrıca, tarıma dayalı sanayinin yeterince gelişmemesi, üretilen tarımsal ürünlerin katma değerinin düşük kalmasına neden olmaktadır.

Tablo:3.1.4 Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki İllerde Tarımsal Üretim Değerleri

YER	TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ (1000 TL)		KİŞİ BAŞI ÜRETİM DEĞERİ (TL)	
	BİTKİSEL	HAYVANSAL*	BİTKİSEL	HAYVANSAL*
Türkiye	92.489.688	98.115.413	1.206	1.280
TR71	3.907.618	3.386.325	2.588	2.243
Aksaray	932.480	1.128.353	2.436	2.948
Kırıkkale	422.016	305.333	1.537	1.075
Kırşehir	571.107	486.268	2.555	2.176
Nevşehir	852.473	340.475	2.986	1.193
Niğde	1.129.542	1.125.896	3.287	3.276
Niğde/Türkiye (%)	1,22	1,15		
Niğde/TR71 (%)	28,91	33,25		

Kaynak: TÜİK, 2014.

*Hayvansal üretim değerleri, canlı hayvan üretim değeri ve hayvansal ürünler üretim değerlerinin toplamıdır.

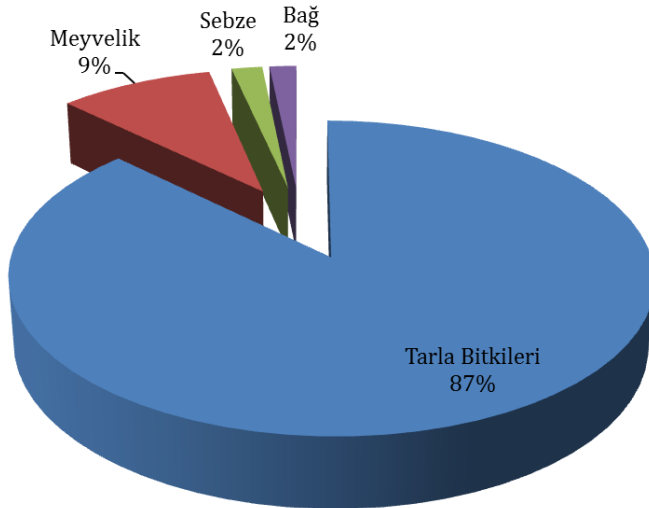
Niğde ilinin sahip olduğu tarımsal zenginlik ve üretim potansiyelinden tam anlamıyla yararlanıldığı söylenemez. Bu potansiyelin üretime ve ekonomik yarara dönüştürülerek ilin gelir ve refah düzeyinin artırılması için mevcut kaynakların iyi analiz edilmesi, verimli ve sürdürülebilir kullanımı ile ilgili planlamaların yapılması gerekmektedir. Bu planlama çalışmaları doğrultusunda, yatırım projelerinin doğru kanallara yönlendirilmesi mümkün olabilecektir. Niğde ilinin tarımsal üretim potansiyelini ortaya koyacak mevcut durum analizinin yapılabilmesi için

tarımsal üretimin iki ana bileşeni olan bitkisel üretim ve hayvansal üretimle ilgili veriler aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

3.1.1 Bitkisel Üretim

Bitkisel üretim, genel olarak tarla bitkileri ve bahçe bitkileri olmak üzere iki ana grup altında ele alınmaktadır. Niğde ilinde bitkisel üretim alanlarına bakıldığında, toplam tarım alanlarının %87'sinde tarla bitkileri üretiminin yapıldığı, %13'ünde ise meyve, bağ ve sebzelerden oluşan bahçe bitkilerinin üretiminin yapıldığı görülmektedir (Grafik: 3.1.1). Toplam tarım alanlarının %24'ünü kapsayan kuru tarım alanlarında, ağırlıklı olarak tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır. Çayır-mera arazilerinin de tarla bitkileri ürün grubu içerisinde değerlendirilmesi durumunda, bu grubun ilin toplam arazi varlığı içerisinde kapladığı oran daha da yükselmektedir. En geniş bitkisel üretim alanları Merkez ve Bor ilçelerinde bulunurken, en az üretim alanı Çiftlik ilçesinde bulunmaktadır (Tablo:3.1.5). Tarla bitkileri üretimi tüm ilçelerde ilk sırada yer alırken, Çiftlik ilçesinde toplam alanların %93'ünü kaplamaktadır. Oransal olarak bahçe bitkileri üretiminin en fazla yapıldığı ilçe ise %19 ile Ulukışla'dır. Son yıllarda Niğ ilinde, başta elma ve kiraz olmak üzere, meyve bahçesi tesislerinde önemli bir artış olduğu gözlenmektedir.

Niğde ili, üretim miktarı açısından Türkiye'de patatesten birinci, lahanada ikinci, elmada üçüncü, kuru fasulyede dördüncü sıradadır. Özellikle patates, Niğde ile özdeşleşmiş bir ürün durumundadır. Ancak, bu üründe her geçen gün artan girdi kullanımı ve bilinçsiz üretim, ürün kalitesinin düşmesine neden olmakta, ilin imajını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca, ilde patatese dayalı hiçbir sanayi tesisinin olmaması, üründen yeterli katma değer yaratılmasını engellemektedir. Son yıllarda, yeni meyve bahçelerinin (özellikle elma) sayısındaki önemli artışlar, Niğde'yi meyvecilik açısından önemli bir merkez haline getirmiştir. Ancak, bu durumun ileride olumsuz bir sonuç ortaya çıkarmaması için tür ve çeşit seçimi konusunda iyi planlamaların yapılması, sağlıklı fidan kullanımının yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır. Niğde ilinde, tarla bitkileri ve bahçe bitkileri üretiminin mevcut durumu aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

Grafik: 3.1.1 Niğde İlinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (TUİK, 2014).

Tablo:3.1.5 Niğde İlinde Bitkisel Üretim Alanlarının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı (ha)

YER	TARLA BİTKİLERİ	MEYVE BAHÇESİ	BAĞ	SEBZE	TOPLAM
Merkez İlçe	83.103	8.339	1.001	1.712	94.155
Altunhisar	22.338	1.170	830	407	24.745
Bor	49.654	4.536	1.400	1.335	56.925
Çamardı	43.271	5.871	460	398	50.000
Çiftlik	15.437	518	184	465	16.604
Ulukışla	26.885	5.124	572	773	33.354
TOPLAM	240.688	25.558	4.447	5.090	275.783

Kaynak: TÜİK, 2014

3.1.2 Tarla Bitkileri Üretimi

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de tarım ve tarıma dayalı sanayinin gelişmesinde tarla bitkilerinin ayrı bir önemi vardır. Niğde ilinde başlıca tarla bitkilerinin 2009-2013 yılları arasındaki üretim istatistikleri Tablo:3.1.6’da verilmiştir. Tablo:3.1.6’da görüldüğü gibi Niğde ilinde tarla bitkileri açısından en fazla ekim alanını tahıllar (%76) kaplarken, bunu nişasta ve şeker bitkileri (%10,9) ve yemeklik tane baklagiller (%7,1) izlemiştir. Niğde ilinde yağ bitkileri tarımı yok denecek kadar az bir alanda yapılmaktadır. Son yıllarda hayvancılık alanındaki hızlı gelişmeye rağmen, yem bitkileri üretimi yetersizdir. Tablo:3.1.1’de tarım arazileri dışında sınıflandırılmış olmalarına rağmen, çayır ve meralar da ülkemizde tarla bitkileri içerisinde sınıflandırılmaktadır. Niğde ilinde çayır ve mera arazileri varlığının yüksek olmasına rağmen, yağış miktarının yetersiz olması nedeniyle, bunların büyük bir çoğunluğu düşük kaliteli veya vasfını kaybetmiş arazilerdir. Ürün gruplarına göre ayrıntılı durum analizleri aşağıda verilmiştir.

Tablo:3.1.6 Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Tarla Bitkileri Üretimi

CİNS	ÜRÜN GRUPLARI	2009	2010	2011	2012	2013
EKİM ALANI (da)	Tahıllar	1.168.170	1.208.140	1.234.357	1.257.428	1.243.140
	Yağ Bitkileri	1.241	9.533	4.422	442	841
	Yemeklik Tane Baklagiller	75.390	87.670	87.970	94.850	116.050
	Yem Bitkileri	60.900	64.030	69.790	113.298	89.420
	Nişasta ve Şeker Bitkileri	222.288	225.500	228.140	293.407	178.121
ÜRETİM (Ton)	Tahıllar	255.296	262.790	312.979	301.751	371.752
	Yağ Bitkileri	140	2.732	754	56	163
	Yemeklik Tane Baklagiller	14491	15.306	15.886	15.740	20.210
	Yem Bitkileri	229.188	243.423	266.460	304.995	357.857
	Nişasta ve Şeker Bitkileri	829.907	853.209	845.396	913.706	644.249

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.2.1 Tahıl Üretimi

Tahıllar, hem doğrudan insan beslenmesinde hem de hayvan beslemesinde kullanılan stratejik bitkilerdir. Dünyada tarımı yapılan alanların büyük bir bölümünde tarla bitkileri üretimi yapılmaktadır ve tarla bitkileri üretimi yapılan bu alanların yarısına yakını ise tahıllar oluşturmaktadır. Tahıllar, serin iklim tahılları ve sıcak iklim tahılları olarak iki ayrı grup altında incelenmektedir. Buğday, arpa, çavdar, yulaf serin iklim tahılları içerisinde yer alırken, çeltik,

mısır, sorgum ve çeşitli darılar sıcak iklim tahıllarına dâhildir. Dünyada en fazla üretilen serin iklim tahılı buğday, sıcak iklim tahılı ise mısır ve çeltiktir. Türkiye’de de bu durum benzerlik göstermektedir.

Niğde ilinde, ilçelere göre toplam tahıl üretim miktarlarındaki değişim Tablo:3.1.7’de verilmiştir. Tablo:3.1.7’de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde toplam tahıl üretim miktarı %45,6’lık bir artış göstererek, 255.299 tondan 371.752 tona yükselmiştir. Tahıl gruplarına göre ilçelerin üretim durumları da farklılık göstermiştir. İlde üretilen toplam tahılların %59,7’si buğday olup, bunu %24,1 ile arpa, %12,9 ile çavdar ve %2,7 ile yulaf takip etmektedir. İlimizde mısır üretimi yok denecek kadar azdır. Bu bölümde, Niğde ili için önemli olduğu düşünülen buğday, arpa, çavdar ve yulaf ele alınarak, bu bitkilerin tarımsal yapısı ile ilgili mevcut durum irdelenecektir.

Tablo:3.1.7 Niğde İlinde Buğday Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	702.404	717.047	758.249	756.338	726.035	3
Verim (kg/da)	216	207	246	239	311	44
Üretim (Ton)	145.818	147.370	182.830	180.821	221.933	52
TR71 Üretim	1.264.482	1.225.537	1.309.022	1.169.723	1.375.233	9
Türkiye Üretim	20.600.000	19.674.000	21.800.000	20.100.000	22.050.000	7
Niğde/TR71 (%)	11.5	12.0	14.0	15.5	16.1	
Niğde/Türkiye (%)	0,71	0.75	0.84	0.90	1.01	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında Niğde’nin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi’nde ve Türkiye genelinde, buğday üretim miktarında bir artış olduğu görülmektedir (Tablo:3.1.7). Ancak, Niğde’deki artış oranı TR71 Bölgesi’ne göre 5,8 kat, Türkiye ortalamasına göre ise yaklaşık 7,4 kat daha fazla olmuştur. TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ili buğday üretimi bakımından önemli bir yere sahip olup, toplam üretimin %16,1’lik payını Niğde ili oluşturmaktadır. Niğde’nin buğday üretimi açısından Türkiye içerisindeki payının yıllar itibarıyla artış gösterdiği ve 2013 yılında %1’in üstüne çıktığı görülmektedir. Buğday üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir (Tablo:3.1.8).

Tablo:3.1.8 Niğde İlinde İlçelere Göre Tahıl Üretim Miktarlarının Değişimi

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
BUĞDAY	Merkez	78.680	78.648	93.574	103.285	128.548
	Altunhisar	15.629	15.155	18.422	11.323	14.885
	Bor	17.526	19.047	27.935	22.331	26.691
	Çamardı	17.038	17.154	20.722	20.004	22.601
	Çiftlik	9.172	9.339	11.153	13.615	16.703
	Ulukışla	7.777	8.027	11.024	10.263	12.505
	Toplam	145.822	147.370	184.830	170.821	221.933
ARPA	Merkez	11.958	13.445	14.898	15.117	27.792
	Altunhisar	4.109	20.210	5.441	3.618	5.201
	Bor	14.332	16.546	22.404	17.195	19.072
	Çamardı	7.640	8.301	9.522	10.315	11.780
	Çiftlik	1.151	1.298	1.049	1.188	1.816
	Ulukışla	18.648	22.137	23.055	20.676	23.948
	Toplam	57.838	81.937	76.369	68.109	89.609
ÇAVDAR	Merkez	5.421	5.335	5.503	4.800	7.552
	Altunhisar	3.718	3.490	3.843	3.179	3.661
	Bor	3.443	2.856	4.605	3.675	3.831
	Çamardı	8.085	7.629	8.514	9.900	9.517
	Çiftlik	9.039	8.864	10.073	10.800	11.660
	Ulukışla	10.000	9.943	10.373	10.800	11.574
	Toplam	39.706	38.117	42.911	43.154	47.795
YULAF	Merkez	4.202	4.128	4.399	3.356	5.082
	Altunhisar	-	3	-	-	-
	Bor	71	56	62	35	28
	Çamardı	5.093	4.934	5.405	4.414	4.988
	Çiftlik	55	47	69	42	49
	Ulukışla	13	21	20	13	31
	Toplam	9.433	9.189	9.955	7.860	10.178
TRİTİKALE	Merkez	80	72	92	45	24
	Altunhisar	11	-	11	2	3
	Bor	88	84	49	1.125	1.713
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	420	396	398	252	223
	Toplam	599	552	550	1.424	1.963
MISIR	Merkez	169	123	-	-	-
	Altunhisar	18	10	5	6	-
	Bor	1.686	1.041	340	358	260
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	28	25	19	19	14
	Toplam	1.901	1.199	364	383	274
	TOPLAM	255.299	278.364	314.979	291.751	371.752

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde’de arpa ekim alanı ve üretim miktarı açısından yıllar arasında iniş çıkışlar görülmektedir. Tablo:3.1.9’da görüldüğü gibi 2009 yılında toplam 57.838 ton olan arpa üretimi,

2013 yılında 89.609 tona ulaşmıştır. Beş yıllık dönem içerisinde toplam arpa üretimindeki artış %18,4 olmuştur. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi'ndeki artış oranı %7,6 olurken, Türkiye'deki artış oranı ise %8,2 olmuştur. Niğde ilinde bu dönemde ekim alanındaki artışın %6,5 düzeyinde olmasına rağmen, üretim miktarındaki artış oranının daha yüksek olması, birim alandan elde edilen verimin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır. Tablo:3.1.8'de görüldüğü gibi Niğde ilinde son dört yıl içinde en fazla arpa üretimi Ulukışla ve Bor ilçelerinde yapılırken, 2013 yılında Merkez ilçede yapılmıştır.

Tablo:3.1.9 Niğde İlinde Arpa Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	262.905	284.150	276.210	268.650	279.980	6
Verim (kg/da)	220	233	279	262	315	43
Üretim (Ton)	57.838	81.937	76.369	68.109	89.609	55
TR71 Üretim	886.155	922.574	972.011	807.887	953.557	8
Türkiye Üretim	7.300.000	7.300.000	7.600.000	7.100.000	7.900.000	7
Niğde/TR71 (%)	6.53	7.19	7.86	8.43	9.40	
Niğde/Türkiye (%)	0.79	0.91	0.10	0.96	1.13	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde'de 2009-2013 yılları arasında çavdar ekim alanı ve üretim miktarı düzenli bir artış göstermeyip, yıllar bazında artış ve azalışlar görülmektedir (Tablo:3.1.10). 2009 yılında 39.706 ton olan çavdar üretimi, 2013 yılında %20,3'lük bir artış göstererek 47.795 ton'a yükselmiştir. Niğde ili, çavdar üretimi açısından, gerek TR71 Bölgesi'nde gerekse de Türkiye'de önemli bir yere sahiptir. TR71 Bölgesi içerisinde toplam çavdar üretiminin %45'i Niğde'de gerçekleştirilmektedir. Niğde ili, Türkiye toplam çavdar üretiminin %13,1'ini tek başına karşılamaktadır. İlimizde en fazla çavdar üretimi Ulukışla ve Çiftlik ilçeleri ile bu ilçelere bağlı köylerde yapılmaktadır (Tablo:3.1.8).

Tablo:3.1.10 Niğde İlinde Çavdar Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	162.480	167.551	161.450	190.470	192.499	18
Verim (kg/da)	244	227	266	227	248	2
Üretim (Ton)	39.706	38.117	42.911	43.154	47.795	20
TR71 Üretim	102.130	108.094	107.903	110.873	104.973	3
Türkiye Üretim	343.330	365.560	365.750	370.000	365.000	6
Niğde/TR71 (%)	38.88	35.26	39.77	38.92	45.53	
Niğde/Türkiye (%)	11.56	10.43	11.73	11.66	13.10	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında, yulaf üretimi açısından Türkiye'deki değişim %8 düzeyinde olurken, TR71 Bölgesi'nde %11,2, Niğde de ise %7,9 olmuştur (Tablo:3.1.11). TR71 Bölgesi Türkiye toplam yulaf üretiminin %11,3'lük payını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ili yulaf üretimi bakımından önemli bir yere sahip olup, toplam üretimin %38,2'lik payını Niğde

ili oluşturmaktadır. İlde yulaf üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçe (%49,9) ve Çamardı (%49) ilçesinde yapılmaktadır (Tablo:3.1.8).

Tablo:3.1.11 Niğde İlinde Yulaf Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	36.200	36.120	36.540	37.470	38.871	7
Verim (kg/da)	261	254	272	210	262	0
Üretim (Ton)	9.434	9.189	9955	7.860	10.178	8
TR71 Üretim	23.963	25.408	30.492	23.996	26.649	11
Türkiye Üretim	218.286	203.870	218.040	210.000	235.000	8
Niğde/TR71 (%)	39.37	36.17	32.65	32.76	38.19	
Niğde/Türkiye (%)	4.32	4.51	4.57	3.74	4.33	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.2.2 Yemelik Tane Baklagiller

Baklagiller, insan beslenmesinde önemli bir protein kaynağı olması yanında; havanın serbest azotunu bağlayarak, kendisinden sonraki bitkinin azot ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunduğu için ekim nöbeti açısından önemli bitki grubunu oluşturmaktadır. Bu bitkilerin, havanın serbest azotunu kullanabilme özellikleri, çevrecilik ve sürdürülebilir tarımın gözde olduğu bu günlerde, önemlerini daha da artırmaktadır.

Tablo:3.1.12 Niğde İlinde İlçelere Göre Yemelik Tane Baklagiller Üretim Miktarlarının Değişimi

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
FASULYE	Merkez	4.858	5.668	5.992	6.589	9.741
	Altunhisar	218	171	158	174	195
	Bor	220	319	288	426	462
	Çamardı	2.138	2.065	2.158	2.111	2.180
	Çiftlik	542	574	625	593	535
	Ulukışla	943	959	1.038	923	948
	Toplam	8.919	9.756	10.259	10.816	14.061
NOHUT	Merkez	1.802	1.861	2.129	1.943	2.981
	Altunhisar	78	89	91	66	105
	Bor	474	484	363	385	399
	Çamardı	1.673	1.553	1.428	1.197	1.335
	Çiftlik	52	51	58	42	65
	Ulukışla	1.155	1.143	1.173	943	1003
	Toplam	5.234	5.181	5.242	4.576	5.888
MERCİMEK	Merkez	232	265	289	231	174
	Altunhisar	-	-	-	-	-
	Bor	21	18	6	13	9
	Çamardı	19	14	14	18	15
	Çiftlik	10	9	11	10	12
	Ulukışla	56	63	67	76	14
	Toplam	338	369	387	348	224
TOPLAM	14.491	15.306	15.888	15.740	20.173	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Bölgeler itibariyle farklı iklim özelliklerine sahip olan ülkemizde, üretimi gerçekleştirilen dokuz çeşit baklagil arasında en fazla üretilen nohut, mercimek, kuru fasulye ve bakla olup, bunları bezelye ve börülce izlemektedir. Ülkemizde, 1980-1990 yılları arasında NAD (Nadas Alanlarının Daraltılması) projesi uygulanmış ve bu proje kapsamında yemeklik tane baklagillerin üretim ve dış satımında belirgin bir artış gözlenmiştir. Özellikle, bu yıllarda nadas alanlarında yaygınlaştırılan nohut, kırmızı ve yeşil mercimek ekiliş ve üretim miktarları artmış, 1990 yılından sonra tekrar azalmaya başlamıştır. 2013 yılı verilerine göre Türkiye'nin toplam yemeklik tane baklagil ekim alanı 803.307 ha ve üretim miktarı 1.137.727 tondur (TÜİK, 2014).

Niğde ilinde, toplam yemeklik tane baklagiller üretim miktarlarındaki değişim Tablo:3.1.12'de verilmiştir. Tablo:3.1.12'de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde ilinde, toplam yemeklik tane baklagiller üretim miktarı %39,2'lik bir artış göstererek, 14.491 tondan 20.173 tona yükselmiştir. Her ne kadar 2012 yılında üretim miktarında küçük bir düşüş görülmüş olsa da 2013 yılında tekrar bir artış görülmüştür. İlde yemeklik tane baklagiller içerisinde en fazla %69,7 ile fasulye üretimi yapılırken, bunu %29,2 ile nohut ve %1,1 ile mercimek takip etmektedir. Tablo:3.1.12'de görüldüğü gibi ürün gruplarına göre ilçelerin üretim durumları farklılık göstermiştir.

Yemeklik tane baklagiller bitkileri arasında önemli bir yere sahip olan fasulye, ülkemizde ekim alanı ve üretim miktarı bakımından nohut ve mercimekten sonra üçüncü sırada yer almaktadır. 2013 yılı istatistiklerine göre fasulyenin Türkiye'deki ekim alanı 84.763 ha, üretimi 195.000 ton ve birim alandan alınan tane verimi ise 230 kg/da'dır (TÜİK, 2014).

Tablo:3.1.13 Niğde İlinde Fasulye Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	37.510	40.580	40.220	44.020	54.190	44
Verim (kg/da)	238	240	255	246	262	10
Üretim (Ton)	8.919	9.756	10.259	10.816	14.061	58
TR71 Üretim	19.127	26.817	23.564	27.548	34.556	81
Türkiye Üretim	181.205	212.758	200.673	200.000	195.000	8
Niğde/TR71 (%)	46.63	36.38	43.54	39.26	40.69	
Niğde/Türkiye (%)	4.92	4.59	5.11	5.41	7.21	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde fasulye ekim alanı, verim ve üretim miktarlarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.13'te verilmiştir. Tablo:3.1.13'te görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında, Niğde ilindeki fasulye ekim alanı ve üretim miktarı önemli artış göstermiştir. 2009 yılında 37.510 da olan fasulye ekim alanı 2013 yılında %44,5'lik bir artışla 54.190 dekara yükselmiştir. Niğde ilindeki toplam kuru fasulye üretim miktarı ise iki katından fazla artarak 8.919 tondan 14.061 tona yükselmiştir. Tablo:3.1.12'de görüldüğü gibi kuru fasulye üretimi, ağırlıklı olarak, Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Çamardı ve köyleri gelmektedir. 2013 yılı verilerine göre Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki kuru fasulye üretim miktarının %40,69'unu oluşturmaktadır. Niğde ilinin, fasulye üretim miktarı bakımından TR71 Bölgesi'nin yaklaşık %41'ini oluşturması, bölge açısından üzerinde durulması gereken öncelikli ürün olduğunun bir göstergesidir. Niğde kuru fasulye üretimi açısından Türkiye'de de önemli bir konumdadır. Türkiye

toplam kuru fasulye üretiminin %7,2'sini Niğde karşılamakta, üretim miktarı açısından 81 il içerisinde dördüncü sırada yer almaktadır. Kuru fasulye üretimindeki değişim eğilimi incelendiğinde (Tablo:3.1.13), önümüzdeki yıllarda kuru fasulyede gerek TR71 Bölgesi ve gerekse de Niğde ilinde üretim miktarı açısından artış olacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, ilde kuru fasulye tarımında verimliliğin artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

2009-2013 yılları arasına bakıldığında Türkiye nohut üretim miktarında iniş çıkışlar yaşanmış, 2013 yılındaki nohut üretim miktarı, 2009 yılından daha aşağı seviyelere inmiştir. Niğde'de 2009-2012 yılları arasında nohut ekim alanı ve üretim miktarında çok önemli artış ve azalışlar görülmektedir (Tablo:3.1.14). Ancak, 2013 yılında ekim alanındaki artış dikkat çekicidir. 2012 ve 2013 yıllarında birim alandan elde edilen ortalama verim (sırasıyla 96 ve 98 kg/da) TR71 Bölgesi ortalamasından (111 kg/da) ve Türkiye ortalamasından (121 kg/da) daha düşük olmuştur. Niğde ili nohut ekim alanı artmasına rağmen, ortalama nohut veriminin düşük olması nedeniyle üretim beklenenin altında gerçekleşmiştir (Tablo:3.1.14). Her ne kadar Niğde ili nohut ekim alanı ve üretim miktarı bakımından TR71 Bölgesi içerisinde dördüncü sırada yer alıyor olsa da, bölge üretiminin %14.29'unu ve Türkiye üretiminin %1.16'sını oluşturuyor olması nedeniyle, ilimizde üzerinde durulması gerekli bitki olarak ele alınabilir. Tablo:3.1.12'de görüldüğü gibi nohut üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, bunu Çamardı ve Ulukışla ilçe ve köyleri takip etmektedir.

Tablo:3.1.14 Niğde İlinde Nohut Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	43.970	43.920	44.470	47.900	60.038	37
Verim (kg/da)	119	118	118	96	98	-18
Üretim	5.234	5.181	5.242	4.576	5.888	12
TR71 Üretim	46.356	68.448	65.954	54.012	41.219	-11
Türkiye Üretim	562.564	530.634	487.477	518.000	506.000	-10
Niğde/TR71 (%)	11.30	7.57	7.95	8.47	14.29	
Niğde/Türkiye (%)	0.93	0.98	1.01	0.88	1.16	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde gibi kurak bölgelerde ekim nöbetine girerek, hem üreticiye hem de ülke ekonomisine ek gelir sağlayan mercimek üretiminde, 2013 yılı itibariyle gerek Niğde ve TR71 Bölgesi'nde gerekse de Türkiye'de ciddi bir düşüş gözlenmektedir (Tablo:3.1.15). 2013 yılı verilerine göre Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki yeşil mercimek üretim miktarının %7,05'ini oluşturmaktadır. Niğde ili Türkiye toplam yeşil mercimek üretim miktarının ise %1,02'sini sağlamaktadır. Niğde ili ortalama yeşil mercimek tane verimi 100 kg/da olarak gerçekleşmiş ve bu da 107 kg/da olan TR71 Bölgesi ortalamasından ve 106 kg/da olan Türkiye ortalamasından daha düşük olmuştur (Tablo:3.1.15). İlde yeşil mercimek üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmaktadır

Tablo:3.1.15 Niğde İlinde Mercimek (yeşil) Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	2.910	3.170	3.280	2.930	2.230	-23
Verim (kg/da)	116	116	118	119	100	-14
Üretim	338	369	387	348	224	-34
TR71 Üretim	4.249	5.503	4.567	4.280	3.177	-25
Türkiye Üretim	27.131	25.400	25.952	28.000	22.000	-19
Niğde/TR71 (%)	7.96	6.71	8.47	8.13	7.05	
Niğde/Türkiye (%)	1.25	1.45	1.49	1.24	1.02	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.2.3 Yağ Bitkileri

Ülkemizde tarımı yapılan yağlı tohumlar grubuna giren ürünleri ayçiçeği, çığıt, soya, yerbuğdayı, haşhaş, susam, kolza ve aspir olarak sıralanabilir. Bu ürünler içerisinde sadece pamuk tohumu (çığıt) yağ bitkisi olmayıp, ülke bitkisel yağ sanayinde önemli katkı sağlaması bakımından bu gruptandır. Ülkemizde yağ elde edilen tüm bitkiler göz önüne alındığında, insan beslenmesinde %70'lik pay ile ayçiçeği yağı ilk sırada yer almaktadır. Türkiye, iklim ve toprak özellikleri nedeniyle, yağlı tohumlu bitkilerin üretimi bakımından büyük bir potansiyele sahip olsa da yıllar itibarıyla yağ ihtiyacını karşılayacak düzeyde üretim gerçekleştirilememektedir. Ülkemizde, son 20 yıllık dönemde, yağlı tohum üretimi dalgalı bir seyir izlemekle birlikte, desteklemeler ve sözleşmeli üretim uygulamaları gibi nedenlerle artış eğilimi göstermiştir. Son yirmi yılda üretim artışı en yüksek olan yağlı tohumlar aspir ve kolzadır. Niğde'de yağ bitkileri olarak sadece bazı yıllarda ayçiçeği ve aspir üretiminin olduğu görülmektedir (Tablo:3.1.16). Ancak, her iki bitki türünde de üretim miktarı oldukça düşüktür.

Tablo:3.1.16 Niğde İlinde İlçelere Göre Yağ Bitkileri Üretim Miktarlarının (Ton) Değişimi

TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
AYÇİÇEĞİ	Merkez	-	-	-	-	109
	Altınhisar	5	-	-	-	-
	Bor	91	223	5	7	7
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	44	45	49	499	47
	Ulukışla	-	-	-	-	-
	Toplam	140	268	54	506	163
ASPIR	Merkez	-	-	-	-	-
	Altınhisar	-	-	-	-	-
	Bor	-	2.464	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	700	-	-
	Toplam	-	2.464	700	-	-

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.17 Niğde İlinde Ayçiçeği Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	1.241	2.449	422	442	841	-32
Verim (kg/da)	113	121	128	131	187	65
Üretim	140	268	54	56	163	16
TR71 Üretim	45.287	59.398	74.705	67.310	83.379	84
Türkiye Üretim	1.057.125	1.320.000	1.335.000	1.370.000	1.523.000	44
Niğde/TR71 (%)	0.31	0.45	0.07	0.08	0.20	
Niğde/Türkiye (%)	0.01	0.02	0.004	0.004	0.01	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Türkiye'de, 2009-2013 yılları arasında ayçiçeği üretim miktarı her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında 1.523.000 tona yükselmiştir. Niğde'de ise aynı seyir izlenmemekte, sürekli bir iniş çıkış gözlenmektedir. Özellikle 2011-2012 yıllarında üretim miktarı çok düşük seviyelere inmiştir. Ekim alanı açısından 2009-2013 yılları arasında yaklaşık %32'lik bir düşüş gözlenmiştir. Bununla birlikte, birim alandan elde edilen verimin her yıl düzenli olarak artması dikkat çekicidir. Ancak, birim alandan elde edilen verimde artış olsa da il ortalaması, Türkiye ortalamasının altındadır. Tablo:3.1.16'da görüldüğü gibi ayçiçeği üretimi Bor ve Çiftlik'te son beş yılda sürekli yapılırken, 2013 yılında Merkez ilçede ilk kez olmakla birlikte diğer iki ilçeden daha fazla ayçiçeği üretimi gerçekleştirilmiştir. Niğde'de iklim ve toprak yapısı ayçiçeği tarımına uygundur. Bu nedenle, ilde yağlık ayçiçeği tarımının münavebe sistemine dâhil edilmesi mümkündür.

Aspir bitkisinin kurağa ve tuza dayanıklı bir bitki olması, mekanizasyon sorununun bulunmaması ve üretim maliyetinin düşük olması nedeniyle son yıllarda tarımının yaygınlaştırılmasına çalışılmaktadır. Bitki Niğde'de de yetiştirilebilmekle birlikte, ilde yağış miktarının çok az olması nedeniyle yüksek verim alınması mümkün değildir. Sulama durumunda ise alternatif bitkilerle rekabet şansı olmayacaktır. Bu nedenle, bu bitkiye sadece kıraç alanlarda ekim nöbeti içerisinde alternatif bir bitki olarak yer verilebilir. İlimizde aspir üretimi 2010 yılında Bor ilçe ve köylerinde, 2011 yılında ise Ulukışla ilçe ve köylerinde yapılmıştır. Aspir ekim alanlarının 2006 yılında destekleme kapsamına alınmasıyla birlikte son yıllarda bir miktar artış göstermiştir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında "Biyoyakıt Üretimi ile İlgili İşbirliği Protokolü" kapsamında nadasa ayrılan beş milyon hektarlık alanda aspir bitkisinin yetiştirilmesi teşvik edilmiştir. Ayrıca, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca en yüksek düzeyde destek verilerek, çiftçilerin aspir bitkisi ile tanışmaları sağlanmıştır. 2014 yılında, Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü tarafından üreticilere 9 ton aspir tohumu dağıtımı yapılarak üretimin yaygınlaştırılmasına çalışılmıştır. Ancak tohum dağıtımının gecikmesi, 2014 yılının normalden daha kurak geçmesi gibi nedenlerle üreticiler aspir tarımından bekledikleri sonucu alamamışlardır.

3.1.2.4 Nişasta ve Şeker Bitkileri

Ülkemizde, nişasta ve şeker bitkileri grubu içerisinde, sadece patates ve şekerpancarının ekonomik ölçekte üretimi yapılmaktadır. Niğde'de, 2009-2013 yılları arasında ilçeler bazında patates ve şekerpancarı üretim miktarları Tablo:3.1.18'de verilmiştir. Bor ilçesinde şeker fabrikası olması nedeniyle şekerpancarı üretimi en fazla bu ilçede yoğunlaşırken, bunu Merkez

ilçe izlemiştir. Patateste ise en fazla üretim (%73) Merkez ilçede yapılırken, bunu Çiftlik (%16) ve Altunhisar (%6) ilçeleri izlemektedir. Bu ürün grubundaki bitkiler tamamen sulamaya dayalı olarak yetiştirilmektedir.

Tablo:3.1.18 Niğde İlinde İlçelere Göre Nişasta ve Şeker Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi

TÜRÜ	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
PATATES	Merkez	568.468	569.911	575.496	639.070	373.856
	Altunhisar	31.746	39.795	34.848	31.743	31.553
	Bor	1715	7525	9.880	14.400	12.981
	Çamardı	11.390	8.608	11.356	10.256	9.200
	Çiftlik	103.530	102.725	98.000	103.238	83.017
	Ulukışla	-	-	1690	2.761	2.037
	Toplam	716.849	728.564	731.270	798.707	512.644
ŞEKERPANCARI	Merkez	28.708	34.526	28.611	26.976	34.002
	Altunhisar	780	1.135	1.456	749	1.029
	Bor	78.332	84.417	81.472	80.762	84.893
	Çamardı	-	-	-	-	981
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	5.238	4.567	2.587	3.751	1.700
	Toplam	107.820	120.078	111.539	108.487	120.905
TOPLAM	824.669	848.542	842.809	907.194	633.549	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Türkiye, sahip olduğu agro-ekolojik zenginlik sayesinde patates üretimi açısından oldukça ayrıcalıklı bir konumdadır. Türkiye'de, 2009-2012 yılları arasında patates üretim miktarı her yıl düzenli olarak artmış ancak, 2013 yılında bir önceki yıla kıyasla yaklaşık %18'lik düşüş yaşanmıştır. Türkiye'deki patates üretiminin %22,2'sini TR71 Bölgesi karşılamaktadır (Tablo:3.1.19). TR71 Bölgesi içerisinde yer alan Niğde ili, ülkenin en önemli patates üretim merkezidir. Niğde ili, Türkiye toplam patates üretiminin %12,99'luk payını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi içerisinde Niğde ili, patates üretimi bakımından önemli bir yere sahiptir ve toplam üretimin %58,51'lik payını Niğde ili oluşturmaktadır. Niğde'de, toplam sulanan alanların yaklaşık %20'sinde patates üretimi yapılmakta olup, toplam 81 köyde (toplam köylerin %51'i) 5.093 çiftçinin (toplam çiftçilerin %35'i) birincil geçim kaynağı durumundadır. Niğde ilinin toplam tarımsal gelirinin %19'u patatesten sağlanmaktadır. Bununla birlikte, ilde patatese dayalı sanayi bulunmamaktadır. Üretilen patateslerin büyük çoğunluğu yemeklik olarak pazarlanmakta veya başka illerdeki sanayi tesislerine gönderilmektedir. Patates depolamasına uygun modern depo sayısı ve kapasitesi oldukça düşüktür. Ayrıca, ürünün il tarımındaki büyük etkisine rağmen, üretici örgütlenmesinin olmaması çok büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir.

2009-2013 yılları arasında Türkiye'de patates üretimi %10 düzeyinde azalırken, TR71 Bölgesi'nde %38, Niğde'de ise %28 oranında azalma olmuştur (Tablo:3.1.19). Aslında, 2013 yılı verileri çıkarıldığında, 2009 yılından 2012 yılına kadar Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde'de patates üretim miktarının sürekli artış gösterdiği görülmektedir. 2012 yılı hasatlarından sonra patates fiyatlarının aşırı düşmesi, 2013 yılında üretimin önemli ölçüde azalmasına neden olmuştur. Bununla birlikte, 2013 yılında patates fiyatlarının tekrar yükselmesi ile 2014 yılında patates üretiminin yeniden artış göstermesi beklenmektedir.

Tablo:3.1.19 Niğde İlinde Patates Dikim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Dikim alanı (da)	195.640	199.590	203.807	269.206	153.510	-22
Verim (kg/da)	3.664	3.650	3.587	3.005	3.339	-9
Üretim	716.849	728.564	731.270	801.468	512.644	-28
TR71 Üretim	1.407.225	1.447.131	1.349.696	1.406.422	876.223	-38
Türkiye Üretim	4.397.711	4.513.453	4.613.071	4.795.122	3.948.000	-10
Niğde/TR71 (%)	50.94	50.34	54.18	56.99	58.51	
Niğde/Türkiye (%)	16.30	16.14	15.85	16.71	12.99	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Şekerpancarı ve şekerkamışı, şeker sanayisinin en önemli iki bitkisel hammaddesidir. Ülkemizde sadece şekerpancarı üretimi yapılmaktadır. Niğde ilinde, 2009-2013 yılları arasında şekerpancarı üretim değerlerinin Türkiye ve TR71 Bölgesi ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.20'de verilmiştir. Türkiye'deki şekerpancarı üretiminin %11'i TR71 Bölgesi'nde gerçekleştirilmektedir. Niğde'nin TR71 Bölgesi içerisindeki payı ise %6,78'dir. Niğde'de şekerpancarı verimi ortalama 4.982 kg/da olup, Türkiye ortalamasından (5.339 kg/da) daha düşüktür. Türkiye'deki şekerpancarı üretiminin %0,74'ünü Niğde ili oluşturmaktadır. 2013 yılında patates dikiminin azalması, şekerpancarı ekiminin yaklaşık %9 oranında artmasına neden olmuştur.

Tablo:3.1.20 Niğde İlinde Şekerpancarı Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	26.648	25.910	24.270	24.201	24.611	-8
Verim (kg/da)	4.243	4.811	4.702	4.638	4.982	17
Üretim	113.058	124.645	114.126	112.238	122.604	8
TR71 Üretim	1.738.489	1.763.381	1.635.135	1.703.725	1.808.135	4
Türkiye Üretim	17.276.674	17.942.112	16.126.489	14.919.940	16.483.306	-5
Niğde/TR71 (%)	6.50	7.07	6.98	6.59	6.78	
Niğde/Türkiye (%)	0.65	0.70	0.71	0.75	0.74	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.21 Niğde İlinde İlçelere Göre Yem Bitkileri Üretim Miktarlarının Değişimi

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YONCA	Merkez	-	54.103	57.061	62.304	87.165
	Altunhisar	-	16.760	16.674	17.039	17.200
	Bor	-	52.500	58.650	63.157	65.500
	Çamardı	-	1.575	1.813	2.000	2.120
	Çiftlik	-	1.073	1.050	1.086	1.275
	Ulukışla	-	6.600	6.920	7.399	8.755
	Toplam	130.078	132.611	142.168	152.985	182.015
MISIR	Merkez	45.650	54.250	65.750	69.400	86.700
	Altunhisar	3.395	3.600	4.272	5.088	9.360
	Bor	27.000	24.050	23.050	48.650	46.000
	Çamardı	1.755	1.845	2.021	2.090	2.162
	Çiftlik	2.115	2.205	2.325	2.209	2.346
	Ulukışla	900	1.250	1.650	3.100	3.800
	Toplam	80.815	87.200	99.068	130.537	150.368
FIĞ	Merkez	48 (D)	23 (D) 9.275 (Y)	24 (D) 9.088 (Y)	17 (T) 7.011 (Y)	10.096 (Y) 20(T)
	Altunhisar	29 (D)	36 (D) 850 (Y)	60 (D) 1.003 (Y)	45 (T) 974 (Y)	50 (T) 1.125 (Y)
	Bor	-	2.115 (Y)	4.155 (Y)	4.198 (Y)	3.600 (Y)
	Çamardı	-	855 (Y)	915 (Y)	725 (Y)	840 (Y)
	Çiftlik	121 (D)	110 (D) 3.632 (Y)	88 (D) 3.300 (Y)	63 (T) 3.094 (Y)	65 (T) 3.640 (Y)
	Ulukışla	22 (D)	18 (D) 750 (Y)	17 (Y) 1094 (Y)	11 (T) 1201 (Y)	1.764 (Y)
	Toplam	220	17.664	19.744	17.339	21.200
BURÇAK	Merkez	-	1.800	1.910	1.256	2.123
	Altunhisar	-	50	90	18	9
	Bor	-	-	-	-	-
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	144	190
	Ulukışla	-	-	-	48	72
	Toplam	-	1.850	2.000	1.466	2.394
KORUNGA	Merkez	-	40	-	112	-
	Altunhisar	-	53	70	60	-
	Bor	-	704	704	661	-
	Çamardı	-	580	494	315	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	624	510	525	-
	Toplam	-	2.001	1.778	1.673	-
HAYVAN PANCARI	Merkez	385	1.375	1.265	657	550
	Altunhisar	-	-	-	-	-
	Bor	400	600	350	301	350
	Çamardı	-	-	-	-	-
	Çiftlik	-	-	-	-	-
	Ulukışla	-	-	-	-	-
	Toplam	785	1.975	1.615	958	900
	TOPLAM	211.898	243.301	266.373	297.559	356.877

Kaynak: TÜİK, 2014; T: Tane, Y: Yeşil ot

3.1.2.5 Yem Bitkileri

Yem bitkileri ile çayır ve meralar, hayvancılıkta ihtiyaç duyulan yemin temel iki kaynağıdır. Çayır ve meralar, hayvancılık için en ucuz yem kaynağı olmasına rağmen, günümüzde Türkiye'de kullanılabilir mera alanları önemli ölçüde azalmıştır. Niğde'nin toplam arazi alanının yaklaşık %34'ünü mera alanı oluşturmaktadır. Niğde'de meraların vejetasyon sürelerinin çok kısa olması nedeniyle, bölgede verimli bir şekilde meraya dayalı hayvancılık yapılamamaktadır. Bu nedenle, hayvancılıkta ihtiyaç duyulan yemler yem bitkileri ile karşılanmaya çalışılmaktadır.

Niğde ilinde, yem bitkileri üretim miktarlarındaki değişim Tablo:3.1.21'de verilmiştir. Görüldüğü gibi, 2009-2013 yılları arasında Niğde ilindeki toplam yem bitkileri üretimi yaklaşık iki kat artarak 211.898 tondan 356.877 tona yükselmiştir. Özellikle 2011 yılından sonra, hayvan varlığındaki artışa bağlı olarak, Türkiye toplam yem bitkileri üretiminde de hızlı bir artış olduğu görülmektedir. Tablo:3.1.21'de görüldüğü gibi yem bitkileri üretimi ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikinci sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir. 2013 yılında yonca, mısır ve fiğ üretimindeki artış dikkati çekmektedir. Niğde ilinde yetiştirilen yem bitkileri içerisinde, ağırlıklı olarak, yonca yetiştiriciliği yapılmakta olup, toplam yem bitkileri üretimi içerisindeki payı her geçen yıl artmaktadır. 2013 yılında yem bitkileri içerisinde yoncanın payı %51'e ulaşmıştır. Bu veriler, Niğde'de yem bitkileri üretiminin hızla geliştiğini göstermektedir. Ancak, hayvancılıktaki hızlı gelişme göz önüne alındığında, yem bitkileri üretiminin halen ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğu açıktır.

Tablo:3.1.22 Niğde İlinde Yonca Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	29.220	29.850	31.490	41.088	39.700	36
Verim (kg/da)	4.452	4.443	4.515	3.759	4.585	3
Üretim	130.078	132.611	142.168	152.985	182.015	40
TR71 Üretim	295.757	272.297	377.764	411.976	468.065	58
Türkiye Üretim	5.784.808	11.676.115	12.076.159	11.536.328	12.616.178	118
Niğde/TR71 (%)	43.98	48.70	37.63	37.13	38.89	
Niğde/Türkiye (%)	2.25	1.14	1.18	1.33	1.44	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında Niğde'de yonca ekim alanı, verim ve üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.22'de görülmektedir. Niğde'de üretilen yoncanın son beş yıllık istatistikleri incelendiğinde, yonca ekim alanlarında 2009'dan 2013 yılına kadar (2012 hariç) sürekli bir artış olduğu görülmektedir. 2009 yılında, Niğde'deki yonca ekim alanı 29.220 da iken 2013 yılında 39.700 dekara yükselmiştir (Tablo:3.1.22). Yonca üretimi ise 130.078 tondan 182.015 tona yükselmiştir. Bu üretim artışı, genel olarak, yonca ekim alanlarının artmasından kaynaklanmıştır. Bu istatistiki bilgilerden yola çıkarak, son yıllarda TR71 Bölgesi'nde ve özellikle Niğde'de, yonca üretiminin önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır. TR71 Bölgesi'nde üretilen yoncanın yaklaşık %39'unu Niğde ili tek başına karşılamaktadır. Niğde ilinde, tüm ilçelerde yonca yetiştiriciliği yapılmakla birlikte, ağırlıklı olarak Merkez ilçede (%47,9), Bor ilçesinde (%36) ve Altınhisar ilçesinde (%9,4) yoğunlaşmıştır (Tablo:3.1.22).

2013 yılı verilerine göre toplam 1.062.714 ha olan mısır ekim alanının %36,6'sı silaj mısır üretim alanları, %63,4'ü ise dane mısır üretim alanlarını oluşturmaktadır. TR71 Bölgesi'nde ve Niğde'de ise silaj mısır üretim alanlarının, toplam mısır üretim alanları içerisindeki payı sırasıyla %84,6 ve %98,7'dir. TR71 Bölgesi'nde ve özellikle Niğde'de ağırlıklı olarak silaj mısır üretiminin yapıldığı söylenebilir. Niğde'de son yıllarda mısır ekim alanı ve üretim miktarı açısından hızlı bir gelişme görülmektedir. Tablo:3.1.23'de görüldüğü gibi 2009 yılında 16.270 dekar olan ekim alanı, 2013 yılında yaklaşık iki kat artarak toplam 30.220 dekara ulaşmıştır. Benzer şekilde, ekim alanına bağlı olarak mısır üretim miktarında da hızlı bir artış olmuş, 2009 yılında 80.815 ton olan üretim miktarı yaklaşık iki kat artarak 2013 yılında 150.368 tona yükselmiştir. Niğde ili TR71 Bölgesi'ndeki silaj mısır üretiminin %25'ini karşılarken, Türkiye üretiminin %1,35'ini karşılamaktadır. İlde mısır yetiştiriciliği ağırlıklı olarak Merkez (%57,7) ve Bor (%30,6) ilçelerinde yapılmaktadır.

Tablo:3.1.23 Niğde İlinde Mısır Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim alanı (da)	16.270	17.560	19.910	26.200	30.220	86
Verim (kg/da)	4.967	4.966	4.976	4.982	4.976	0
Üretim	80.815	87.200	99.068	130.537	150.368	86
TR71 Üretim	346.676	281.314	309.789	389.149	604.672	74
Türkiye Üretim	17.835.115	14.956.457	13.294.380	12.446.450	11.099.653	-38
Niğde/TR71 (%)	23.31	31.00	31.98	33.54	24.87	
Niğde/Türkiye (%)	0.45	0.58	0.75	1.05	1.35	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında Niğde'de fiğ ekim alanı, verim ve üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.24'te verilmiştir. Tablo:3.1.24'te de görüldüğü gibi fiğ üretimi, gerek TR71 Bölgesi'nde ve gerekse de Niğde'de ağırlıklı olarak yeşil ot amaçlı olarak yapılmaktadır. Niğde'de yetiştiriciliği yapılan fiğ üretiminin büyük çoğunluğu (%99) yeşil ot amaçlı, %1'i ise dane amaçlıdır. TR71 Bölgesi'nde ise yeşil ot amaçlı üretimin payı %98'dir. Türkiye yeşil ot amaçlı fiğ üretiminde Niğde'de 2009-2013 yılları arasında yeşil ot amaçlı fiğ üretimi 2012 yılı hariç her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında toplam 21.065 tona yükselmiştir. Beş yıllık dönem içerisinde toplam yeşil ot amaçlı fiğ üretimindeki artış oranı %44 olmuştur. TR71 Bölgesi'nde ise yeşil ot amaçlı fiğ üretimi en fazla Niğde ilinde gerçekleşmiş, bunu Aksaray (16.182 ton) ve Kırşehir (12.684 ton) illeri takip etmiştir. 2013 yılı verilerine göre Niğde ili, TR71 Bölgesi'ndeki yeşil ot amaçlı fiğ üretiminin %31,9'unu, Türkiye'deki üretimin ise %0,5'ini sağlamaktadır.

Tablo:3.1.24 Niğde İlinde Fiğ Ekim Alanı (da), Verim (kg/da) ve Üretim (Ton) Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

TÜRÜ	DANE/YEŞİL OT	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Ekim Alanı (da)	Dane	1.940	1.650	1.650	1.745	1.350	-30
	Yeşil ot	8.830	10.550	12.660	15.994	13.920	58
Verim (kg/da)	Dane	113	113	115	78	100	-12
	Yeşil ot	1.655	1.657	1.545	1.086	1.513	-9
Üretim	Dane	220	187	189	136	135	-39
	Yeşil ot	14.614	17.477	19.555	17.203	21.065	44
TR71 Üretim	Dane	2.373	2.112	1.852	1.720	1.244	-48
	Yeşil ot	72.320	105.273	93.507	79.121	65.979	-9
Türkiye Üretim	Dane	135.892	121.676	107.844	104.342	114.218	-16
	Yeşil ot	2343.538	4018.984	4442.017	4245.417	4492.466	92
Niğde/TR71 (%)	Dane	9,3	8,9	10,2	7,9	10,9	
	Yeşil ot	20,2	16,6	20,9	21,7	31,9	
Niğde/Türkiye (%)	Dane	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	
	Yeşil ot	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında Niğde'de dane amaçlı yetiştirilen fiğın, ekim alanı ve üretim değerlerinde sürekli bir düşüş görülmektedir. 2013 yılı verilerine göre, TR71 Bölgesi'nde de aynı seyir izlenmektedir. TR71 Bölgesi içerisinde dane amaçlı üretilen fiğın yaklaşık %11'i Niğde ilinden sağlanırken; ilin Türkiye içerisindeki payı %0,5'tir (Tablo:3.1.24). Bu verilerden yola çıkılarak, Niğde'de yeşil ot amaçlı fiğ üretiminin önemli düzeyde arttığı, ancak dane amaçlı fiğ yetiştiriciliğinin azaldığı söylenebilir. Bölgede fiğ ekim alanlarının ve buna bağlı olarak üretim miktarının artması, hayvancılığın gelişimine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

3.1.2.6 Mera Alanları

Meralar hayvancılığın gelişmesi için vazgeçilmez alanlardır. Bu nedenle, ilde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka meraların nitelik ve alan açısından geliştirilmesi gerekmektedir. Niğde aslında mera varlığı açısından zengin bir il olarak kabul edilebilir. Niğde ilinde toplam mera alanı 2009-2013 yılları arasında %42,2 artış göstererek 2013 yılı itibariyle 194.361 ha'a ulaşmıştır (Tablo:3.1.25). Tüm ilçelerde mera olmakla birlikte, en fazla Merkez (52.737 ha) ilçede mera bulunmakta, bunu Çamardı ve Ulukışla izlemektedir. Mera alanlarının artışı, esas olarak, yeni mera alanlarının oluşturulmasından kaynaklanmamaktadır. Verilen rakamlar, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Niğde İl Müdürlüğü Mera Komisyonu tarafından başlatılan mera tespit çalışmaları sonucunda kayıt altına alınan mera alanlarını göstermektedir. Niğde ilinde, 1998 yılından bu yana İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen mera tespit çalışmaları ile ilgili özet bilgiler Tablo:3.1.26'da verilmiştir. Tablo:3.1.26'da görüldüğü gibi 2013 yılı sonu itibariyle ildeki yerleşim yerlerinin %85'inde mera çalışmaları tamamlanmış, ilin varsayılan toplam mera alanının

%74'ünün durum tespiti yapılmıştır. Mera projelerinin hayata geçirilebilmesi için mera tespit çalışmalarının ivedilikle tamamlanması gerekmektedir.

Tablo:3.1.25 Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Alanlarının Değişimi* (da)

İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	43.590,5	45.043,1	51.353,2	52.735,0	52.737,7	21,1
Altunhisar	5.597,7	5.597,7	8.113,0	8.113,0	8.113,0	45,0
Bor	35.648,5	35.648,5	35.648,5	35.648,4	39.721,1	11,4
Çamardı	42.628,6	42.628,6	42.628,6	42.628,6	42.628,6	0,0
Çiftlik	9.204,3	10.019,6	10.259,4	10.259,4	10.259,4	11,5
Ulukışla	0	0	0	25.233,8	40.901,9	
TOPLAM	136.669,6	138.937,4	148.002,8	174.618,4	194.361,9	42,2

*Niğde'ye bağlı 160 yerleşim yerinden, mera tespit çalışması tamamlanan 141 adet yerleşim yerine ait mera alanları

Tablo:3.1.26 Niğde İlinde 1998-2013 Yılları Arasında Yürütülen Mera Çalışmaları Özeti

FAALİYET	MİKTAR
Toplam Yerleşim Yeri Sayısı	165
Mera Tespit Çalışması Yapılan Belediye ve Köy Sayısı	141
Mera Tespiti Tamamlanan Yerleşim Yeri Oranı (%)	85
İlin Toplam Mera Alanı (ha)	264.035
Tespit Çalışması Tamamlanan Mera Alanı (ha)	194.362
Tespiti Tamamlanan Mera Alanı Oranı (%)	74
Mera Vasfından Çıkarılan Mera Alanı (ha)	2.968
Ağaçlandırma Amaçlı Tahsis Değişikliği Yapılan Mera Alanı (ha)	2.101

Mera Komisyonu tarafından yürütülen mera tespit çalışmaları kapsamında, 2009-2013 yılları arasında, Niğde'de ilçelere göre tespit edilen bozuk mera alanları Tablo:3.1.27'de mera özelliğine kaybetmiş alanlar ise Tablo:3.1.28'de verilmiştir. Tablo:3.1.27'de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında ilde toplam 18.473 ha mera bozuk vasıflı olarak tespit ve kaydedilmiştir. Bozuk mera tespiti en fazla Merkez ilçede yapılırken, Altunhisar'da 2009-2013 yılları arasında hiç bozuk mera tespiti yapılmamıştır. Aynı dönemde il genelinde toplam 12.987 ha meranın da mera vasfını kaybettiği tespit edilmiştir (Tablo:3.1.28).

İlde mera alanının çok fazla gözükmemesine rağmen, büyük bölümünün bozuk veya düşük vasıflı meralar olduğu bilinmektedir. Bunda en büyük etkenlerden biri, ilin çok düşük yağış alması nedeniyle meralarda bitki gelişiminin kısıtlanmasıdır. Buna ilave olarak meralarda kontrolsüz otlatılma yapılması, mera ıslah çalışmalarının yapılmaması, köylülerin meralarına sahip çıkmamaları ve mera alanlarına yapılan tecavüzler, meraların gün geçtikçe daha kötüye gitmesine neden olmaktadır. Yeni yerleşim alanları ve yatırım sahalarına ihtiyaç duyuldukça ilk akla gelen mera alanları olmaktadır. Mera alanlarının ıslah edilmeden kaderine terk edilmesi durumunda, buraların özellikle yatırım alanları olarak kullanımı mantıklı ve cazip görülebilir. Bu nedenle, ildeki meraların mevcut durumunun ortaya konularak, bunlarla ilgili eylem planlarının uygulamaya sokulması aciliyet arz etmektedir. Köy bazında mera ihtiyacı belirlenerek, her köy için yeterli büyüklükte mera alanının ıslahı yönünde projeler üretilmelidir. Bunlar dışında kalan alanlar, kent ormanı ve köy korulukların tesisi, özel amaçlı ormanların (ceviz, badem, bal ormanı vb.) tesisi, mesire yerlerinin oluşturulması, tarım ve hayvancılık yatırım alanları, güneş enerjisi tesis alanları vb. amaçlar için tahsis edilebilir.

Tablo:3.1.27 Niğde İlinde İlçelere Göre Bozuk Mera Alanlarının Değişimi* (da)

İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Merkez	3.605,873	155,398	109,438	5.799,887	2.277,238	11.947,834
Altunhisar	-	-	-	-	-	-
Bor	142,733	208,035	20,000	397,963	-	768,731
Çamardı	3.136,482	-	-	-	-	3.136,482
Çiftlik	-	-	-	-	745,240	745,240
Ulukışla	1.734,800	-	-	-	140,346	1.875,146
TOPLAM	8.619,888	363,433	129,438	6.197,850	3.162,824	18.473,433

*4342 sayılı Mera Kanununun 14. Maddesi kapsamında mera vasfından çıkarılan alanları

Tablo:3.1.28 Niğde İlinde İlçelere Göre Toplam Mera Özelliğini Kaybetmiş Alanların Değişimi* (da)

İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Merkez	-	-	-	5.371,285	2.066,809	7.438,094
Altunhisar	-	-	-	-	-	0-
Bor	-	-	-	-	-	-
Çamardı	3.114,782	-	-	-	-	3.114,782
Çiftlik	-	-	-	-	700,023	700,023
Ulukışla	1.734,800	-	-	-	-	1.734,800
TOPLAM	4.849,582	-	-	5.371,285	2.766,832	12.987,699

*4342 sayılı Mera Kanununun 14. maddesi (d) bendi gereği toprak muhafazası kapsamında ağaçlandırma amaçlı tahsis amacı değişikliği yapılan (mera vasfından çıkarılan) mera alanları (da)

3.1.2.7 Tarla Bitkileri Üretimine Genel Değerlendirmesi

Niğde bir tarım kentidir ve bu yapının oluşumunda ana rolü tarla bitkileri oynamaktadır. Niğde’de tarla bitkileri ürün grubuna giren bitkilerin 2009-2013 yılları arasındaki durumları yukarıda ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır. Ürün gruplarına göre genel durum değerlendirmesi Tablo:3.1.29’da özetlenmiştir. İlimizde en fazla ekim alanına tahıllar (buğday) sahip olmasına rağmen, Niğde’yi tarla bitkileri açısından ayrıcalıklı kılan ürün patatestir. Türkiye’de patates Niğde ile özdeşleşmiş durumdadır. Bu nedenle, Niğde için oluşturulacak bir vizyonda patates şüphesiz en önemli rollerden birisini alacaktır. Ancak, patates üretiminde üreticilerin münavebe uygulamasına dikkat etmemesi, nitelikli tohumluk kullanımının az olması gibi etkenler her yıl gübre ve ilaç kullanımının artmasına neden olmaktadır. Bu durum, hem üretim maliyetlerinin artmasına hem de ürün kalitesinin azalmasına neden olarak, ürünün ülkedeki imajına olumsuz etki yapmaktadır. Ayrıca, birçok arazinin başta nematodlar, patates siğili gibi topraktan temizlenmesi mümkün olmayan hastalık/zararlılarla bulaşmasına neden olmakta ve patates tarımının sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. İlde patates tarımının daha verimli, ekonomik ve sürdürülebilir bir şekilde yapılması, ürünün katma değerinin artırılması yönündeki faaliyetlere öncelik verilmelidir.

İlde patates dışında son yıllarda kuru fasulye tarımında önemli artışlar görülmektedir. Türkiye’de kuru fasulyede önemli bir marka olan “Dermason” tipi fasulye, Niğde kökenlidir. Ancak bu özellik fazla bilinmemekte, kuru fasulye ile Niğde çok fazla birlikte anılmamaktadır. Bu konuda gerekli Ar-Ge çalışmalarının yapılması ve tanıtım faaliyetleri ile Niğde’nin bu ürüne sahip çıkması sağlanabilir. Bu amaçla Niğde’de Dermason tipi fasulye genotiplerinin toplanması, ıslah çalışmaları ile bu tipe ait yüksek verimli ve kaliteli çeşitlerin geliştirilmesi öncelikli yapılması gereken çalışmalardır. Aynı şekilde, bu üründe yetiştirme tekniklerinin iyileştirilmesine yönelik araştırmalar ve çiftçi eğitimleri büyük önem taşımaktadır.

Niğde’de son yıllarda hayvancılık sektörünün çok hızlı geliştiği görülmektedir. Hayvancılığın ekonomik ve sürdürülebilir olması için yeterli yem bitkileri üretimi ön koşuldur. İlde mevcut yem bitkileri üretimi, hayvancılık sektörünün ihtiyacını karşılamaktan uzaktır. Yıllık yağış miktarının çok düşük ve yaz aylarının hemen tamamen kurak geçmesi, doğal meraların verimliliğini çok düşürmektedir. Ayrıca, yağışın az olması, yem bitkileri üretiminde sulamayı zorunlu hale getirerek üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, Niğde’de kışlık yem bitkileri üretiminin öncelikli olarak ele alınması yararlı olacaktır. Bu uygulama, aynı zamanda, bölgede münavebenin yaygınlaşmasına da yardımcı olacaktır. Ayrıca, siğil nedeniyle patates üretimine yasaklanan bölgelerde yonca gibi çok yıllık yem bitkilerinin üretiminin teşvik edilmesi uygun olacaktır. Meraların ıslahına yönelik projelerin yaygınlaştırılması büyük önem taşımaktadır.

Tahıl grubu içerisinde Niğde, çavdar üretimi açısından TR71 Bölgesi’nde ve Türkiye’de önemli bir konuma sahiptir. Çavdarın yetiştirme tekniklerinin iyileştirilmesi, verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar ilin mevcut konumun güçlendirilmesi açısından yararlı olacaktır.

Niğde yağ bitkileri açısından önemli bir merkez değildir. Son yıllarda aspir tarımının yaygınlaştırılmasına yönelik bir devlet politikası olsa da bu ürünün veriminin düşük olması, toprakları çok yoran bir ürün olması gibi nedenlerle fazla yaygınlaşması beklenmemektedir. Ayçiçeğinin de tatminkâr verim verebilmesi için sulanarak yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu açıdan Niğde’nin gelecek ile ilgili vizyonunda, yağ bitkileri üretiminin öncelikli konu olarak ele alınması doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Niğde’de tarımsal üretimin sürdürülebilirliğini en fazla tehdit eden konu su yetersizliğidir. İlde yağış miktarı çok düşük, yer üstü su kaynakları ise son derece sınırlıdır. Sulamaların büyük çoğunluğu yer altı suyu kullanılarak yapılmaktadır. Küresel iklim değişikliği ile bağlantılı olarak yağış rejiminin daha da düzensizleşeceği ve azalacağı öngörülmektedir. Bu nedenle, tüm tarla bitkilerinde su kullanım etkinliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar öncelikli olarak ele alınmalıdır. Ayrıca, mevcut su kaynaklarının daha iyi değerlendirilmesine yönelik yatırım ve düzenlemeler yapılmalıdır.

Tablo:3.1.29 Niğde İlinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Tarla Bitkileri

ÜRÜN GRUBU	ÖNEMLİ TÜRLER	GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ
Tahıllar	Buğday Arpa Çavdar Mısır	Tahıllar tüm Türkiye’de en fazla üretilen bitki grubudur. Bu nedenle, bu ürünlerde (çavdar hariç) Niğde’nin bir fark yaratması mümkün değildir. Ancak, verim ve kalitenin artırılmasına yönelik araştırmalar, üretici gelirlerinin artmasını sağlayacaktır. Son yıllarda hayvancılıktaki artışla birlikte mısır üretimi artmıştır. Ancak tamamen sulamaya bağımlıdır. Sulama tüm tahıllarda verimi önemli derecede artırmaktadır. Niğde çavdar üretiminde Türkiye’de ilk sırada yer almaktadır. Bu nedenle çavdara ayrı bir önem verilmesi ve verimliliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.
Yemeklik Tane Baklagiller	Kuru Fasulye Nohut Mercimek (Yeşil)	Kuru fasulye, özellikle küçük çiftçiler için yüksek getirili bir ürün olarak tanımlanmakta ve üretimi yaygınlaşmaktadır. Bölgeye uyumlu çeşit ve kaliteli tohumluk temininde sorun bulunmaktadır. Kuraklığa toleranslı olmaları nedeniyle baklagiller tarımının yaygınlaştırılması uygun olacaktır. Tüm ürünlerde yetiştirme teknikleri ile ilgili araştırma ve yayım çalışmalarına ihtiyaç bulunmaktadır. Çeşit geliştirme konusunda ıslah çalışmalarına ihtiyaç duyulmaktadır.
Nişasta ve Şeker Bitkileri	Patates Şekerpancarı	Patates bölge için en önemli bitkilerden biridir. İlde patates üretiminin daha bilinçli yapılması, girdi kullanımının ve üretim maliyetinin azaltılması, üretici örgütlenmesinin sağlanması, hasat sonrası depolama koşullarının iyileştirilmesi ve sanayide kullanımının artırılmasına yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir. Bor ilçesinde şeker fabrikası bulunması nedeniyle şekerpancarı önemli bir bitkidir. Şekerpancarı veriminin Türkiye ortalamasının üzerine çıkarılması, su kullanım etkinliğinin artırılması, üretim maliyetinin azaltılmasına yönelik çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır.
Yağ Bitkileri	Ayçiçeği Aspir	Bölgede büyük ölçüde çerezlik ve kısmen yağlık ayçiçeği üretimi yapılmaktadır. Hibrit çeşit kullanım oranı düşüktür. Kurak alanlarda üretimi yaygındır. Hibrit çeşitlerin yaygınlaştırılması, kısıtlı sulama uygulamaları ve yetiştirme teknikleri konusunda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Kurağa dayanıklı çeşitlerin belirlenmesi konusunda çeşit ıslahı çalışmaları yapılmalıdır. Aspir tarımının yaygınlaştırılması yönündeki devlet politikası doğrultusunda ilde aspir tarımı yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar başlatılmıştır. Ancak, ilde yağış miktarının çok düşük olması nedeniyle verim düzeyi çok düşüktür. Aspirin ilde sulu tarım için alternatif olması ise mümkün değildir.
Çayır Mera ve Yem Bitkileri	Yonca Korunga Fiğ Mera	Bölgede yıllık yağış miktarının çok düşük olması, meraların verim düzeyini düşürmektedir. Yem bitkileri üretiminin sulamaya dayalı olması, ekonomik verimliliğini düşürmekte ve sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Kışlık yem bitkileri üretimine yönelik çalışmaların yürütülmesi gerekmektedir. Aynı şekilde kuraklığa toleranslı türlerin/çeşitlerin belirlenmesi, kısıtlı sulama uygulamaları vb. konularda araştırmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Köylerin mera ihtiyaçları belirlenerek ıslah projeleri başlatılmalıdır.

3.1.3 Bahçe Bitkileri Üretimi

Niğde ilinde, ürün gruplarına göre bahçe bitkileri üretimindeki değişim Tablo:3.1.30'da verilmiştir. Tablo:3.1.30'da da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında Niğde ilindeki bahçe bitkileri ekim alanı %3,5'lik bir artış ile 335.200 dekardan 350.950 dekara yükselmiştir. Niğde, bahçe bitkileri üretimi açısından önemli bir ildir. Niğde ili toplam bahçe bitkileri alanlarının %72,8'sini meyve alanları, %12,7'ini bağ alanları ve %14,5'lik kısmını da sebze alanları oluşturmaktadır. İlde, 2013 yılı verilerine göre, toplam bahçe bitkileri üretimi 557.245 tondur. Niğde ilinde meyvelik araziler, ağırlıklı olarak, Merkez ilçe, Çamardı, Ulukışla ve Bor ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Bağ ve sebze arazileri ise Niğde ili Merkez ilçe ve Bor ilçelerinde yoğunlaşmıştır. İlde örtüaltı tarımı yapılmamaktadır. Fakat son iki yılda, Merkez ve Bor ilçelerinde kayıtlara girmeyen küçük alanlarda alçak tüneller ya da plastik seralarda örtüaltı sebze yetiştiriciliği yapıldığı görülmektedir. İlde ürün gruplarına göre bahçe bitkileri üretiminin mevcut durumu aşağıda ayrıntılı biçimde ele alınmıştır.

Tablo:3.1.30 Niğde İlinde Ürün Gruplarına Göre Bahçe Bitkileri Üretimi

TÜRÜ	ÜRÜN GRUPLARI	2009	2010	2011	2012	2013
ALAN (da)	Meyve	247.320	249.250	246.430	254.982	255.580
	Bağ	44.470	44.470	44.470	44.470	44.470
	Sebze	43.410	43.170	45.570	48.016	50.900
	Örtü Altı	-	-	-	-	-
	TOPLAM	335.200	336.890	336.470	347.468	350.950
ÜRETİM (Ton)	Meyve	352.708	330.895	351.813	340.628	378.936
	Bağ	23.074	21.079	24.341	23.769	24.307
	Sebze	139.700	131.401	155.701	161.350	154.002
	Örtü Altı	-	-	-	-	-
	TOPLAM	515.482	483.375	531.855	525.747	557.245

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1 Meyve Üretimi

Niğde ili, bulunduğu bölge, arazi varlığı, topoğrafik yapı ve sahip olduğu iklim nedeniyle meyve üretiminde önemli bir potansiyele sahiptir. Niğde ilinde bahçe bitkileri üretimi yapılan tarım alanlarının %74,2'sini oluşturan 30.050 hektar alanda meyvecilik (bağ dâhil) yapılmaktadır. Niğde'de, gerek dikim alanı ve gerekse de üretim miktarı açısından ön plana çıkan başlıca ürünler; elma (%17,8), üzüm (%0,70), kiraz (1,95), kayısı (0,43), ceviz (0,71) ve vişnedir (0,60). Merkez ilçe, Ulukışla, Çamardı ve Bor ilçeleri başta olmak üzere toplam 301.583 dekar alanda, 396.911 ton meyve üretimi yapılmaktadır (Tablo:3.1.31). İldeki toplam meyve ağacı sayısı ise 8.140.591 adettir. Niğde'nin de içinde yer aldığı TR71 Bölgesi'nde özellikle elma, kiraz, ceviz ve üzüm öne çıkmaktadır. Niğde ili, yumuşak çekirdekli (elma) ve sert çekirdekli (kiraz, kayısı), Kırşehir ili sert kabuklular (ceviz), Nevşehir ili ise üzüm ve üzüksü meyvelerin en fazla üretildiği illerdir.

Niğde ilindeki toplam ekilebilir tarım arazilerinin %21,3'lük kısmı bahçe bitkilerine ayrılmıştır. Toplam meyve alanlarının ekilebilir tarım alanları içerisindeki payı %15,8 (257.324 ha) olmasına rağmen, ilde meyvecilik alanları hızlı bir şekilde artmaktadır. Özellikle orta ve büyük ölçekli yatırımcıların 100 dekar ile 5000 dekar arası kurduğu başta elma olmak üzere, kiraz, ceviz, erik, armut bahçeleri, bu bölgede meyvecilik sektörünü ön plana çıkarmaktadır.

3.1.3.1.1 Elma Üretimi

Niğde ilinin meyve üretim potansiyeline bakıldığında, elma üretimi dikkat çekmektedir. Yetiştiriciliği yapılan meyveler arasında elma, gerek dikim alanı ve gerekse de üretim miktarı bakımından birinci sırada yer almakta ve üretim miktarı ile Türkiye üretimindeki payı %17,8 olarak belirtilmektedir (Tablo:3.1.31). Niğde'de toplam elma ağaç sayısına bakıldığında 2009-2013 yılları arasında %26 oranında artış olduğu görülmektedir (Tablo:3.1.32). Niğde'de bu yıllar arasında en fazla üretilen diğer meyveler, sert çekirdekli ve yumuşak çekirdekli meyveler grubu olmuştur. 2013 yılında elma ağaç sayısı açısından Niğde, TR71 Bölgesi'nde %85,6'lık bir paya sahip olurken, Türkiye'de %10,7'lik bir paya sahip olmuştur.

Tablo:3.1.31 Niğde İlinde Meyve Üretim Verileri (2013 Yılı)

ÜRÜN	DİKİM ALANI (da)	AĞAÇ SAYISI (Adet)	ÜRETİM MİKTARI (Ton)	VERİM (kg/ağaç)	TÜRKİYE ORANI (%)
Elma	216.982	6.765.231	349.122	52	17,8
Kiraz	21.341	798.726	9.627	39	1,95
Nektarin	1.139	48.915	926	35	1,25
Zerdali	1.059	20.480	606	34	1,92
Üzüm	44.470	44.470	23.694	532	0,70
Armut	2.015	56.297	2.863	81	0,62
Dut	30	17.298	540	35	0,72
Badem	534	17.136	156	21	0,19
Ceviz	2.874	50.752	1.513	55	0,71
Erik	1.100	53.558	1.434	34	0,47
Kayısı	6.099	127.010	3.336	37	0,43
İğde	0	655	9	17	0,19
Şeftali	1.864	93.428	2.006	36	0,36
Vişne	2.076	46.635	1.079	33	0,60
TOPLAM	301.583	8.140.591	396.911	1.041	27.91

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.32 Niğde İlinde Elma Ağaç Sayısı Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	1.936.973	2.017.119	2.127.314	2.301.543	2.440.545	26
Altunhisar	872.960	817.840	551.840	551.820	553.270	-37
Bor	1.347.958	1.541.738	1.554.048	1.554.048	1.554.048	15
Çamardı	1.291.795	1.295.619	1.310.039	1.312.919	1.318.990	2
Çiftlik	143.840	143.840	143.840	144.840	144.500	0
Ulukışla	757.943	708.053	710.553	728.203	753.878	-1
Niğde Toplam	6.351.199	4.982.471	6.397.634	6.593.375	6.765.231	7
TR71	7.440.575	7.603.549	7.558.177	7.750.642	7.770.079	4
Türkiye	52.034.618	54.351.198	57.138.284	61.100.976	63.382.955	22
Niğde/TR71 (%)	85,4	65,5	84,6	85,2	85,6	
Niğde/Türkiye (%)	12,2	9,2	11,2	10,8	10,7	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında elma üretimi açısından Türkiye'deki değişim %28 düzeyinde olurken, TR71 Bölgesi'nde 0, Niğde'de ise %6 olmuştur (Tablo:3.1.33). Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) tarafından TR71 Bölgesi'nin tarım ve hayvancılık durumu ile hazırlanan raporda, 2000-2009 yılları arasındaki dönemde, gerek Türkiye'de ve gerekse de TR71 Bölgesi'nde elma ağaç sayısında ve üretiminde artış olduğu ve Niğde ilinde artışın çok yüksek olduğu bildirilmektedir (Anonim, 2013). Elma üretiminde yıllar arasında iklim koşullarına bağlı iniş çıkışlar yaşanmıştır. 2013 yılı verilerine göre, ilde elma üretiminin %34,2'si Merkez ilçe, %25,7'si Çamardı ve %20,1'i Bor ilçe ve köylerinde yoğunlaşmıştır (Tablo:3.1.33). Söz konusu dönemde, ilin Çiftlik ve Altunhisar ilçelerinde elma üretimi hızla artmaktadır. Bölgede geniş alanlarda düz ve bahçe tesisine uygun arazilerin olması, elma yetiştiriciliğinin artmasında önemli bir unsurdur. Ayrıca, arazi fiyatlarının ülkemizde elma yetiştiriciliği yapılan bölgelerdekine kıyasla daha ucuz olması da elma tarımının artmasına neden olan diğer bir etkidir. İlde kaliteli elma üretimi için uygun ekolojik koşulların (hava oransal nem, rakım, güneşlenme süresi ve sıcaklık) olması önemli bir unsurdur.

Tablo:3.1.33 Niğde İlinde Elma Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	121.301	124.028	128.695	113.256	119.507	-1
Altunhisar	17.065	13.377	21.570	20.364	21.503	26
Bor	61.419	30.662	59.205	58.405	70.095	14
Çamardı	86.437	98.494	79.892	82.967	89.647	4
Çiftlik	5.218	5.460	5.923	6.117	6.657	28
Ulukışla	37.395	39.799	36.248	36.162	41.713	12
Niğde Toplam	328.835	311.820	331.533	317.271	349.122	6
TR71	376.844	342.407	367.281	351.703	378.682	0
Türkiye	2.782.365	2.600.000	2.680.075	2.888.985	3.128.450	28
Niğde/TR71 (%)	87,3	91,1	90,3	90,2	92,2	
Niğde/Türkiye (%)	11,8	12,0	12,4	11,0	11,2	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.2 Kiraz Üretimi

İlde kiraz üretimi 21.341 dekar alanda yapılmakta olup, 9.627 ton üretim miktarına sahiptir. Niğde ilinde toplam kiraz ağaç sayısı 2009 yılında 747.736 adet iken 2010 ve 2011 yıllarında düşmüş, 2013 yılında ise 2009 yılına göre %6,8'lik bir artış yaşanmıştır (Tablo:3.1.34). Bu oran, TR71 Bölgesi'nde yaklaşık %9 ve Türkiye'de %24 olarak gerçekleşmiştir. TR71 Bölgesi'ndeki kiraz ağaç sayısının %88,5'i Niğde'de bulunmaktadır. Niğde ilinde toplam kiraz ağaç sayısının %81'i Ulukışla ilçesinde, %11'i Çamardı ve %4'ü Merkez ilçesinde bulunmaktadır (Tablo:3.1.34).

Tablo:3.1.34 Niğde İlinde Kiraz Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM %
Merkez	28.840	29.440	32.640	33.440	33.840	17
Altunhisar	11.330	11.330	11.330	11.330	11.620	3
Bor	18.800	15.200	13.250	12.200	12.200	-35
Çamardı	78.600	80.800	84.550	87.850	88.550	13
Çiftlik	4.166	4.166	4.166	4.166	4.166	0
Ulukışla	606.000	582.000	586.000	610.200	648.350	7
Niğde Toplam	747.736	722.936	731.936	759.186	798.726	7
TR71	831.044	810.552	836.127	871.423	902.818	9
Türkiye	20.218.597	22.149.565	23.389.298	24.180.745	25.157.892	24
Niğde/TR71 (%)	90,0	89,2	87,5	87,1	88,5	
Niğde/Türkiye	3,7	3,3	3,1	3,2	3,2	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde'de kiraz üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.35'te görülmektedir. 2009-2013 yılları arasında Niğde kiraz üretim miktarındaki artış oranı, TR71 ve Türkiye'de kiraz üretim miktarındaki artıştan daha yüksek olmuştur. 2013 yılı verilerine göre Ulukışla ilçesi %84'lük payla Niğde'de en fazla kiraz üretilen ilçe olmuştur. Ulukışla ilçesinde kiraz yetiştiriciliği, 1300-1500m yükseklikte geç turfanda olarak yapılmaktadır. Kiraz üretiminde ikinci sırada %11'lik pay ile Çamardı ilçesi gelmektedir. İlimizde "Darboğaz Kirazı" olarak isimlendirilen ve tüketiciler tarafından özellikle tercih edilen yerel bir kiraz çeşidi de bulunmaktadır.

Tablo:3.1.35 Niğde İlinde Kiraz Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	493	504	572	617	720	46
Altunhisar	123	138	142	161	180	46
Bor	463	372	460	339	424	-8
Çamardı	837	893	947	996	1.269	52
Çiftlik	106	107	109	133	154	45
Ulukışla	4.836	4.050	4.428	5.285	6.880	42
Niğde Toplam	6.858	6.064	6.658	7.531	9.627	40
TR71	8.477	7.564	8.489	9.399	11.421	35
Türkiye	417.694	417.905	438.550	470.887	494.325	18
Niğde/TR71 (%)	80,9	80,2	78,4	80,1	84,3	
Niğde/Türkiye (%)	1,6	1,5	1,5	1,6	2,0	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.3 Nektarin Üretimi

Nektarin ağaç sayısı ve üretim miktarındaki değişim Tablo:3.1.36'da verilmiştir. Tablo:3.1.36'da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında gerek ağaç sayısı ve gerekse de nektarin üretimi sürekli bir artış göstermiştir. 2009 yılında Niğde ilinde toplam ağaç sayısı 31.983 adet iken 2013 yılında %53'lük artışla 48.915 adete çıkmıştır. Aynı dönemlerde, TR71 Bölgesi

(%53) ve Türkiye (%57) nektarin ağaç sayılarında benzer artış eğilimi gözlenmiştir. Türkiye'deki toplam ağaç sayısının %2,3'lük kısmını Niğde ili tek başına karşılamaktadır.

Tablo:3.1.36 Niğde İlinde Nektarin Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	14.955	14.955	14.955	18.455	18.455	23
Altunhisar	15.500	15.500	15.500	15.500	20.500	32
Bor	268	-	7.200	8.400	8.400	3034
Çamardı	-	-	-	300	300	300
Çiftlik	-	-	-	-	-	-
Ulukışla	1.260	1.260	1.260	1.260	1.260	0
Niğde Toplam	31.983	31.715	38.915	43.915	48.915	53
TR71	31.983	31.715	38.915	43.915	48.915	53
Türkiye	1.345.301	1.544.944	1.666.837	1.913.516	2.109.280	57
Niğde/TR71 (%)	100	100	100	100	100	
Niğde/Türkiye (%)	2,4	2,1	2,3	2,3	2,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 arasında nektarin ağaç sayısı ve üretim miktarı bakımından Niğde ilinin TR71 Bölgesi içerisinde payı dikkat çekicidir (Tablo:3.1.37). Bölgede üretilen nektarinin tamamı Niğde ilinden sağlanmaktadır. En fazla nektarin üretimi Merkez ilçe ve köylerinde yapılmakta, ikinci sırada Altunhisar ilçe ve köyleri gelmektedir. Son yıllarda Bor ilçesinde de nektarin üretimi önemli düzeyde artış göstermiştir. Türkiye'de üretilen nektarinin ise %1,3'ü Niğde'de üretilmektedir. Özellikle 2010 yılından sonra nektarin üretiminde her yıl önemli miktarda artış gözlenmektedir. Bu artışın en önemli nedeni 2010 yılından itibaren yeni dikilen ağaç sayısındaki hızlı artıştır. Önümüzdeki yıllarda nektarin üretiminin artmaya devam etmesi beklenmektedir.

Tablo:3.1.37 Niğde İlinde Nektarin Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	421	363	452	470	508	21
Altunhisar	151	136	225	254	328	117
Bor	7	-	-	15	40	471
Çamardı	-	-	-	-	-	-
Çiftlik	-	-	-	-	-	-
Ulukışla	34	36	37	40	50	47
Toplam	613	535	714	764	926	51
TR71	613	535	714	779	926	51
Türkiye	44.967	49.558	53.398	67.241	73.857	64
Niğde/TR71 (%)	100	100	100	98,1	100	
Niğde/Türkiye	1,4	1,1	1,3	1,1	1,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.4 Zerdali Üretimi

İlde zerdali üretimi 1.059 dekar alanda yapılmakta olup, 606 ton üretim miktarına sahiptir (Tablo:3.1.38). Niğde ilinde toplam zerdali ağacı sayısı 2009 yılında 26.035 adet iken 2013 yılında 20.480 adet olmuş ve 2009 yılına göre %21'lik bir artış yaşanmıştır. Bu oran TR71 Bölgesi'nde yaklaşık %4 ve Türkiye'de %13 olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılı verilerine göre TR71 Bölgesi'ndeki zerdali ağaç sayısının %9,4'ü, Türkiye'deki ağaç sayısının ise %1,8'i Niğde'de bulunmaktadır. Niğde ilinde toplam zerdali ağaç sayısının %37'si Çamardı ilçesinde, %23'ü Ulukışla ve %18'i Çiftlik ilçesinde bulunmaktadır (Tablo:3.1.38).

Tablo:3.1.38 Niğde İlinde Zerdali Ağaç Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	3.360	3.370	3.370	3.370	3.370	0
Altunhisar	1.160	1.160	1.160	1.160	1.160	0
Bor	5.709	-	-	-	-	
Çamardı	7.426	7.436	7.436	7.571	7.570	2
Çiftlik	3.730	3.730	3.730	3.730	3.730	0
Ulukışla	4.650	4.650	4.650	4.650	4.650	0
Niğde Toplam	26.035	20.346	20.346	20.481	20.480	-21
TR71	227.381	204.559	214.879	233.099	218.198	-4
Türkiye	1.343.189	1.218.108	1.206.466	1.192.163	1.164.303	-13
Niğde/TR71 (%)	11,4	9,9	9,5	8,79	9,4	
Niğde/Türkiye (%)	1,9	1,7	1,7	1,7	1,8	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde'de zerdali üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.39'da görülmektedir. 2009-2013 yılları arasındaki dönemde Niğde'de zerdali üretiminde sürekli bir düşüş yaşanmıştır. Tablo:3.1.39'e bakıldığında her ne kadar ilçelerin zerdali üretim miktarında artış görülüyor olsa da Bor ilçe ve köylerindeki zerdali bahçelerinin 2010 yılından sonra kapatılması üretim miktarında %7'lik bir düşüşe neden olmuştur. TR71 Bölgesi'ndeki zerdali üretim miktarındaki düşüş, Türkiye'de zerdali üretim miktarındaki düşüşten daha yüksek olmuştur. 2013 yılı verilerine göre Niğde ili toplam zerdali üretiminde Çamardı ilçesi %35'lik payla birinci sırada yer almakta, %23'lük pay ile Ulukışla ilçesi ikinci sırada gelmektedir.

Tablo:3.1.39 Niğde İlinde Zerdali Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	112	80	213	113	130	16
Altunhisar	23	23	25	25	25	9
Bor	115	-	-	-	-	-
Çamardı	195	197	400	208	212	9
Çiftlik	86	88	90	95	97	13
Ulukışla	124	125	128	133	142	15
Niğde Toplam	655	513	856	574	606	-7
TR71	4.491	3.425	4.769	6.688	3.949	-12
Türkiye	34.470	26.132	26.138	35.483	31.609	-8
Niğde/TR71 (%)	14,6	15,0	18,0	8,6	15,4	13
Niğde/Türkiye (%)	1,9	2,0	3,2	1,6	1,9	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.1.5 Üzüm Üretimi

Türkiye’de bağcılık, özellikle Ege’de Denizli, Manisa ve İzmir, Trakya’da Tekirdağ, Edirne ve Çanakkale, Güneydoğu’da Diyarbakır, Doğu Anadolu’da Elazığ ve Orta Anadolu’da Nevşehir’de yapılmaktadır. 2013 yılı verilerine göre Türkiye’deki asma omcası sayısının %6,2’si TR71 Bölgesi’nde bulunmaktadır (

Tablo:3.1.40). Üzüm üretiminde alan ve üretim açısından Nevşehir ili en büyük paya sahiptir. Türkiye’de, sözü edilen yıllar arasında, bağ alanları azalmaktadır. Türkiye’de asma omca sayısı 2009 yılında 4.790.239 adet, 2013 yılında 4.687.922 adet olup %2 gerilemiştir. TR71 Bölgesi’nde bağ alanları Türkiye genelindeki azalıştan daha fazla azalmış olup, aynı dönemde 351.519 adetten 289.785 adete (%18) gerilemiştir. İlde 2009-2013 yılları arasında ağaç sayısında bir değişiklik olmayıp, üretim miktarında %3’lük bir artış gerçekleşmiştir (

Tablo:3.1.40).

Tablo:3.1.40 Niğde İlinde Asma Omcası Sayısının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	10.010	10.010	10.010	10.010	10.010	0
Altunhisar	8.300	8.300	8.300	8.300	8.300	0
Bor	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	0
Çamardı	4.600	4.600	4.600	4.600	4.600	0
Çiftlik	1.840	1.840	1.840	1.840	1.840	0
Ulukışla	5.720	5.720	5.720	5.720	5.720	0
Niğde Toplam	44.470	44.470	44.470	44.470	44.470	0
TR71	351.519	336.105	295.806	293.805	289.785	-18
Türkiye	4.790.239	4.777.856	4.725.454	4.622.959	4.687.922	-2
Niğde/TR71 (%)	12,7	13,2	15,0	15,1	15,4	

Niğde/Türkiye (%)	0,9	0,9	0,9	1,0	1,0	
-------------------	-----	-----	-----	-----	-----	--

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde ilinde, üzüm üretim miktarındaki değişim Tablo:3.1.41'de verilmiştir. Tablo:3.1.41'de de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında üzüm üretim miktarında ilde %3'lük artış olurken, TR71 Bölgesi'nde %15'lik, Türkiye'de ise %6'lık bir azalma olmuştur. Tablo:3.1.41'de görüldüğü gibi üzüm üretimi Bor (%31,8), Merkez (%22,5) ve Altunhisar (%16,9) ilçeleri ve köylerinde yapılmaktadır.

Tablo:3.1.41 Niğde İlinde Üzüm Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	5.504	4.504	5.504	5.254	5.327	-3
Altunhisar	4.565	4.465	4.565	4.150	4.012	-12
Bor	7.000	6.000	7.700	7.700	7.524	7
Çamardı	2.530	2.430	2.530	2.530	2.446	-3
Çiftlik	915	920	920	1.013	1.051	15
Ulukışla	2.560	2.760	3.122	3.122	3.334	30
Niğde Toplam	23.074	21.079	24.341	23.769	23.694	3
TR71	207.991	207.479	213.229	130.323	176.274	-15
Türkiye	4.264.720	4.255.000	4.296.351	4.234.305	4.011.409	-6
Niğde/TR71 (%)	11,1	10,2	11,4	18,2	13,4	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,5	0,6	0,6	0,6	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.2 Sebze Üretimi

Dünyada toplam 57,2 milyon hektar alanda yaklaşık 1,1 milyar tonluk yaş sebze üretimi yapılmaktadır (FAO, 2014). Ülkemizde 2013 yılı verilerine göre 28,5 milyon ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir. Toplam sebze üretiminin %82,7'lik payını meyvesi için yetiştirilen sebze grubu (domates, biber, patlıcan, hıyar, karpuz gibi ürünler) oluşturmaktadır. Niğde ilinde, 2013 yılında üretilen sebze türleri ve miktarları Tablo:3.1.42'de verilmiştir. 2013 yılı verilerine göre Niğde ilinde 55.140 dekarlık alanda 159.963 ton sebze üretimi gerçekleştirilmiştir (Tablo:3.1.42). Niğde ilinde yetiştiriciliği yapılan sebzeler arasında, ekim alanı ve üretim miktarı bakımından birinci sırayı lahana (14.050 da) alırken, bunu sırasıyla domates (11.630 da), kabak (8340 da), taze fasulye (4510 da) ve soğan (4120 da) izlemektedir (Tablo:3.1.42). Toprak yapısı olarak sebzeçiliğe uygun olan bölge, hem sanayilik hem de sofralık sebzeçilik için uygundur.

Tablo:3.1.42 Niğde İli Sebze Üretim Verileri (2013 Yılı)

ÜRÜN	EKİM ALANI (da)	ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ORANI (%)	TÜRKİYE SİRALAMA
Lahana	14.050	74.890	720.257	11,8	2
Domates	11.630	49.636	11.820.000	0,42	26
Kabak	8.340	1.374	329.295	0,42	29
Fasulye (Taze)	4.510	3.184	632.301	0,50	38

ÜRÜN	EKİM ALANI (da)	ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ÜRETİM (Ton)	TÜRKİYE ORANI (%)	TÜRKİYE SİRALAMA
Soğan	4.120	6.568	2.058.324	0,32	35
Karpuz	3.260	10.164	3.887.324	0,26	45
Biber	2.440	2.080	1.760.878	0,12	48
Kavun	1.950	6.455	1.699.550	0,38	46
Barbunya (Taze)	1.750	1.212	76.751	0,02	15
Sarımsak	1.240	985	114.967	0,86	26
Hıyar	600	1.200	1.613.771	0,07	70
Marul (Göbekli)	280	394	212.189	0,0018	41
Pırasa	250	669	240.391	0,28	34
Ispanak	230	203	220.274	0,09	54
Maydonoz	230	450	57.619	0,78	14
Balkabağı	90	270	95.076	0,0028	47
Bezelye (Taze)	80	56	107.549	0,0005	34
Turp (Kırmızı)	60	150	158.766	0,001	28
Bamya	20	10	33.545	0,0003	48
Patlıcan	10	13	826.941	0,002	74
TOPLAM	55.140	159.963	26.580.704	16,32	32

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.43 Niğde İlinde Lahana Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	38.335	28.445	30.030	31.625	26.650	-30
Altunhisar	50	50	50	50	50	0
Bor	27.500	27.665	23.815	27.500	27.390	0
Çamardı	-	-	-	250	300	
Çiftlik	-	-	-	-	-	
Ulukışla	20.000	20.160	20.650	20.450	20.500	3
TOPLAM	85.885	76.320	74.545	79.875	74.890	-13
TR71	87.961	78.375	76.519	81.624	76.475	-13
Türkiye	706.855	693.002	710.056	701.465	720.257	2
Niğde/TR71 (%)	97,6	97,4	97,4	97,9	97,9	
Niğde/Türkiye (%)	12,2	11,0	10,5	11,4	10,4	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde’de, 2009-2013 arasında lahana üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.43’te verilmiştir. Beyaz lahana, ülkemizde yoğun bir şekilde yetiştirilen ve tüketilen bir sebzedir. Ülkemizde 720.257 ton lahana üretimi yapılmaktadır. TR71 Bölgesi’nde beyaz lahana üretimi oldukça yaygındır. Türkiye’de üretilen beyaz lahananın %10,6’sı bu bölgede yetiştirilmektedir. 2013 yılı verilerine göre bu bölgede 76.475 ton üretilen beyaz lahana üretiminin 74.890 tonu Niğde merkez ve çevre ilçelerinde (Bor ve Ulukışla)

yetiştirilmektedir. Özellikle kaliteli lahana üretimi ile markalaşan Niğde, Türkiye lahana üretiminde Samsun ilinden sonra en fazla üretim yapan ildir.

Tablo:3.1.44 Niğde İlinde Domates Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	19.845	16.272	17.280	17.289	19.522	-2
Altunhisar	630	810	1.658	1.755	3.202	408
Bor	5.440	8.000	20.760	21.085	19.184	253
Çamardı	2.704	2.675	5.005	4.697	5.335	97
Çiftlik	350	375	378	349	385	10
Ulukışla	1.375	1.458	1.800	1.991	2.008	46
Toplam	30.344	29.590	46.881	47.166	49.636	64
TR71	106.653	99.274	140.125	149.728	157.458	48
Türkiye	10.745.572	10.052.000	11.003.433	11.350.000	11.820.000	10
Niğde/TR71 (%)	28,5	29,8	33,5	31,5	31,5	
Niğde/Türkiye	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Niğde’de 2009-2013 yılları arasında domates üretim miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi Tablo:3.1.44’te verilmiştir. Domates 11,8 milyon tonluk üretim hacmiyle ülkemizde en çok yetiştirilen sebze olup, toplam sebze üretiminden %41,5 pay almaktadır. Türkiye domates üretiminin yaklaşık %1,3’lük kısmı TR71 Bölgesi’nden sağlanmaktadır. Niğde ili TR71 Bölgesi içerisinde %31,5’lik paya sahiptir. Özellikle Merkez ilçe ve Bor ilçesinde yoğun üretim söz konusudur. Bununla birlikte, domates üretiminin 2009-2013 yılları arasında özellikle Altunhisar ilçesinde çok fazla arttığı görülmektedir. Bu ilçede domates üretimi, anılan dönemde, yaklaşık beş kat artış göstermiştir.

Tablo:3.1.45 Niğde İlinde Soğan Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	1.665	1.800	2.510	2.461	2.115	27
Altunhisar	67	210	450	315	1.120	1.572
Bor	1.075	960	1.380	1.220	1.320	23
Çamardı	235	245	290	212	212	-10
Çiftlik	703	729	824	797	783	11
Ulukışla	950	948	1.053	1.047	1.028	8
Toplam	4.695	4.892	6.507	6.052	6.578	40
TR71	55.851	54.499	52.894	46.301	39.308	-30
Türkiye	2.018.853	2.065.478	2.295.196	1.886.785	2.058.324	2
Niğde/TR71 (%)	8,4	9,0	12,3	13,1	16,7	
Niğde/Türkiye (%)	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	

Kaynak: TÜİK, 2014.

İldeki sebze üretiminde soğan ve sarımsak üretimi de ön plana çıkmaktadır. 2009-2013 yılları arasında ilde, soğan üretiminde %40'lık ve sarımsak üretiminde %2'lik bir değişim gerçekleşmiştir (Tablo:3.1.45). Niğde ilinde soğan üretimi tüm ilçelerde, sarımsak üretimi ise ağırlıklı olarak Merkez ilçede yapılmaktadır (Tablo:3.1.46).

Tablo:3.1.46 Niğde İlinde Sarımsak Üretim Miktarının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Merkez	579	656	684	748	508	-12
Altunhisar	39	39	24	64	95	144
Bor	24	16	24	24	24	0
Çamardı	53	60	71	48	47	-11
Çiftlik	136	144	152	144	136	0
Ulukışla	134	151	169	176	175	31
Toplam	965	1.066	1.124	1.204	985	2
TR71	3.691	3.939	4.759	5.768	6.708	82
Türkiye	105.363	98.170	100.648	105.201	114.967	9
Niğde/TR71 (%)	26,1	27,1	23,6	20,9	14,7	
Niğde/Türkiye	0,9	1,1	1,1	1,1	0,8	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.3.3 Bahçe Bitkileri Üretiminin Genel Değerlendirmesi

Niğde’de bahçe bitkileri ürün gruplarına göre önemli görülen bitki türleri ve bunlarla ilgili değerlendirmeler Tablo:3.1.47’de verilmiştir. Yukarıda ayrıntılı şekilde açıklanan verilerden de anlaşılacağı üzere, Niğde’de bahçe bitkileri üretimi açısından meyvecilik ön plandadır. Niğde, elma üretimi açısından önemli bir merkez olup, Türkiye’de elma ağacı sayısı açısından ikinci, elma üretimi açısından ise üçüncü sıradadır. Son yıllarda büyük ölçekli yeni bahçe tesislerinin sayısı belirgin şekilde artmıştır. Bu bahçelerin tam verime ulaşmaları durumunda, Niğde’nin elma üretiminde ilk sıraya yükselmesi beklenmektedir. Bölgede elma üretiminden elde edilen katma değer artırılması için taze meyve olarak pazarlanması yanında meyve suyu, reçel, marmelat, şekerleme vb. elmaya dayalı gıda sanayinin de geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, depo sayısı ve kapasitesinin artırılması, hem ürünün değerinin korunması hem de istihdam yaratması açısından büyük önem taşımaktadır. Niğde’nin tarım vizyonunun oluşturulmasında elmaya mutlaka özel bir yer ayrılması gerekmektedir.

İlde elma dışında kiraz ve nektarin üretiminde de artış eğilimi bulunmaktadır. Özellikle Ulukışla yöresinde geççi kiraz üretiminin yaygınlaşması özel bir pazar oluşmasını sağlamıştır. Bu pazarın genişletilmesi ve tanıtımı yönünde çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. Aynı şekilde, geççi kiraz üretimi, Çamardı yöresine de yaygınlaştırılabilir. İlde meyveciliğin gelişimi ile paralel olarak fidancılık açısından büyük bir potansiyel oluşmuştur. Son yıllarda sertifikalı fidan üretimi konusundan başarılı girişimler olmakla birlikte yetersizdir. Niğde’yi fidancılık merkezi haline getirmek için gerekli teşvik ve destekler uygulanmalıdır. Niğde’de bağcılığın çok eski bir geçmişi vardır. Ancak üzüme dayalı sanayi (şarap, pekmez, şıra vb.) gelişmediğinden bu üründe üretim miktarında önemli bir artış gözlenmemektedir. Bununla birlikte, Niğde’nin ekolojik koşulları bağcılık açısından elverişli olup bağcılığın geliştirilmesi yönündeki çalışmalar yararlı olacaktır. Altunhisar ve Bor ilçelerinde çilek üretimi küçük aile işletmeleri için önemli bir alternatif ürün olarak değerlendirilebilir.

Niğde’de lahana üretimi çok yaygın olup, Türkiye üretiminin yaklaşık %10’u üretilmektedir. Lahana üretimi açısından Samsun’dan sonra ikinci sırada gelmektedir. Samsun’da çoğunlukla karalahana üretildiğinden, beyaz lahana olarak ele alındığında ilk sıradadır. Lahana üretiminde çoğunlukla yerel tohumların kullanıldığı görülmektedir. Yerel çeşitlerin geliştirilmesi ve tohumculuğunun yaygınlaştırılması yararlı olacaktır. Pazarlama sorunlarının azaltılması ve katma değerinin artırılması için lahananın taze olarak pazarlanmasına alternatif olabilecek işleme ve tüketim şekillerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Çerezlik kabak önemli bir alternatif bitki olarak değerlendirilebilir.

Tablo:3.1.47 Niğde İlinde Farklı Ürün Gruplarına Göre Yetiştirilmekte Olan Bahçe Bitkileri

ÜRÜN GRUBU	ÖNEMLİ TÜRLER	GENEL DURUM DEĞERLENDİRMESİ
Meyve	Elma Kiraz Nektarin	Modern elma bahçelerinin sayısı her geçen gün artmaktadır. Tüm meyve türlerinde uygun anaç ve çeşit seçimi konusunda yönlendirmeler yapılmalıdır. İlde meyve fidancılığının çok büyük bir potansiyeli bulunmakta olup değerlendirilmesi gerekmektedir. Yüksek rakımlı yerlerde geçici kiraz üretiminin yaygınlaştırılması pazardaki boşluğun doldurulması açısından yararlı olacaktır.
Bağ	Üzüm	Son beş yılda ağaç sayısında hiçbir değişim olmamıştır. Yeni bahçe tesisi yoktur. Ancak ilin bağcılık açısından önemli bir potansiyeli bulunmaktadır.
Üzümsü Meyveler	Çilek	Altunhisar ve Bor ilçelerinde bir miktar üretim yapılmaktadır. Bu yörelerde özellikle küçük ölçekli işletmeler için karlı bir alternatif ürün olarak önerilebilir.
Sebze	Lahana Domates Kabak Soğan Karpuz	Beyaz lahana üretiminde Türkiye’de ilk sıradadır. Lahana sadece taze olarak pazarlanmakta, depolama vb. yapılmamaktadır. Çerezlik kabak üretimi artmakta olup karlı bir üretim olarak görülmektedir. Kabak, lahana, karpuz gibi sebzelerde yöresel çeşitlerin geliştirilmesi, tohumluk üretiminin yaygınlaştırılması, üretim tekniklerinin iyileştirilmesi gibi konularda çalışmalar yapılmalıdır.

3.1.4 Hayvansal Üretim

Hayvancılık gerek ülkemiz gerekse Niğde tarımı içerisinde çok önemli bir paya sahiptir. Niğde’de tarımsal üretim gelirinin yaklaşık yarısı hayvansal üretimden sağlanmaktadır. Türkiye’deki toplam hayvansal üretim değerinin %1.15’i, TR71 Bölgesi’ndeki üretim değerinin ise %33’ünü Niğde karşılamaktadır (Tablo:3.1.4). Niğde’de kişi başı hayvansal üretim geliri (3276 TL/kişi), TR71 Bölgesi’nde en yüksek olup, Türkiye ortalamasının yaklaşık 2,5 katıdır.

Niğde’de yaygın olarak büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Kümes hayvanları yetiştiriciliği ise daha küçük ölçekli olarak ve az miktarda yapılmaktadır. Arıcılık uzun yıllardır yapılmakta olup, özellikle gezgin arıcılar için bir geçiş ve konaklama bölgesidir. Arı kovani sayısındaki değişim, Türkiye ve TR71 Bölgesi ile paralellik göstermektedir. Bal üretimi açısından TR71 Bölgesi’nde ilk sırada yer almasına rağmen, Türkiye ölçeğinde bakıldığında çok önemli bir konumda değildir. Son yıllarda, gerek büyükbaş gerekse küçükbaş hayvan sayısında çok hızlı artış olduğu dikkati çekmektedir. Niğde’de büyükbaş hayvancılık açısından ağırlıklı olarak süt sığırcılığı yapılmaktadır. İlde et kombinasyonunun olmaması nedeniyle, besi hayvancılığı fazla gelişmemekte ve beklenen katma değer elde edilememektedir. Niğde ilinde, hayvansal üretim ile ilgili üretici örgütlenmesinin çok iyi düzeyde olduğu görülmektedir. Çok sayıda üretici birliği ve kooperatif bulunmakta, özellikle üretici birlikleri aktif olarak faaliyet göstermektedirler. Niğde’de hayvancılık sektörü ve hayvansal üretim ile ilgili veriler 2009-2013 yılları arasında kapsayacak şekilde aşağıda ayrıntılı olarak irdelenmiştir.

3.1.4.1 Büyükbaş Hayvancılık

3.1.4.1.1 Büyükbaş Hayvan Varlığı

Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında büyükbaş hayvan varlığındaki değişim Tablo:3.1.48'de verilmiştir. Görüldüğü gibi anılan yıllar arasında Niğde ilindeki toplam büyükbaş hayvan varlığı iki katından fazla artarak 58.961 adetten 136.209 adede yükselmiştir. Özellikle 2010 yılından sonra, hayvan varlığında hızlı bir artış olduğu görülmektedir. Tablo:3.1.49'da görüldüğü gibi büyükbaş hayvancılık ağırlıklı olarak Merkez ilçeye bağlı köylerde yapılmakta, ikini sırada ise Bor ve köyleri gelmektedir. Ancak son yıllarda, Çiftlik ilçesinde, özellikle kültür ırkı sığır sayısındaki hızlı artış dikkati çekmektedir. Büyükbaş hayvan ırkları içerisinde ağırlıklı olarak kültür ırkı sığırların yetiştiriciliği yapılmakta olup, toplam büyükbaş hayvanlar içerisindeki oranı da her geçen yıl artmaktadır. Büyükbaş hayvanlar içerisinde kültür ırkının oranı 2009 yılında %68 iken, 2013 yılında %81'e ulaşmıştır. Bu veriler, Niğde'de büyükbaş hayvan yetiştiriciliğinin hızla geliştiğini, et ve süt verimi düşük yerli ırkların yerini melez ve kültür ırklarının aldığını göstermektedir.

Tablo:3.1.48 Niğde İlinde Büyükbaş Hayvan Varlığının (Manda hariç) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	58.927	66.179	93.314	124.457	136.201	131
TR71	342.624	364.602	415.765	534.282	608.852	78
Türkiye	10.723.958	11.369.800	12.386.337	13.914.912	14.415.257	34
Niğde/TR71 (%)	17,2	18,2	22,4	23,3	22,4	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,6	0,8	0,9	0,9	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında Niğde'nin de aralarında bulunduğu TR71 Bölgesi'nde ve Türkiye genelinde de büyükbaş hayvan sayılarında bir artış olduğu görülmektedir (Tablo:3.1.48). Ancak, Niğde'deki artış oranı TR71 bölgesine göre 1,7 kat, Türkiye ortalamasına göre ise yaklaşık 4 kat daha fazla olmuştur. Ancak son beş yıldaki bu hızlı gelişmeye rağmen, Niğde'nin büyükbaş hayvan varlığı açısından Türkiye içerisindeki payı halen %1'in altında olup, 81 il içerisinde 44. sırada yer almaktadır. Türkiye'de sığır sayısı açısından ilk 10 sırada yer alan iller ve hayvan sayıları Tablo:3.1.50'de verilmiştir. Niğde'ye komşu olan Konya ile toplam 716.172 adet sığır ile ilk sırada yer almakta olup, Türkiye'deki toplam sığır sayısının %5'i bu ilde bulunmaktadır. Tablo:3.1.50'de Niğde açısından dikkat çekici olan olumlu bir gösterge, kültür ırkı sığır sayısının ilk on içerisinde yer alan beş ilden daha fazla olmasıdır. Nitekim, ildeki büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerin tamamına yakınının üye olduğu Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği kayıtlarına göre birliğe üye işletmelerde bulunan hayvanların 98,7'si kültür ırkı veya melezlerinden oluşmaktadır (Tablo:3.1.51). Son yıllarda Niğde'de özellikle süt sığırcılığı hızlı bir gelişme göstermekte ancak, sığır besiciliğinde aynı gelişme görülmemektedir. Ünalın ve ark. tarafından 2013 yılında yapılan bir anket çalışmasına göre üreticiler büyük oranda yetiştirdikleri hayvan ırkından memnun olduklarını bildirmişlerdir. Aynı anket çalışması sonucunda, süt sığırcılığı işletmelerinde hayvan ve hayvansal ürünlerin (süt) fiyatlarının düşük olması ve pazarlama sorunları en önemli sorunlar olarak dile getirilmiştir.

Tablo:3.1.49 Niğde İli Büyükbaş Hayvan Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ	Merkez	1.511	2.010	2.011	604	2013
	Altunhisar	190	4.020	4.022	2.616	155
	Bor	82	8.040	8.044	85	83
	Çamardı	764	16.080	16.088	5.317	4.264
	Çiftlik	890	32.160	32.176	200	8.528
	Ulukışla	164	64.320	265	80	110
	Toplam	3.601	128.640	64.617	10.914	17.166
MELEZ	Merkez	7.497	257.280	129.234	10.650	34.332
	Altunhisar	1.019	514.560	258.468	32.478	2.875
	Bor	1.219	1.029.120	516.936	830	2.257
	Çamardı	1.699	2.058.240	1.033.872	65.786	4.172
	Çiftlik	3.370	4.116.480	2.067.744	7.433	77.968
	Ulukışla	271	8.232.960	4.135.488	904	866
	Toplam	15.075	16.465.920	8.270.976	139.909	26.347
KÜLTÜR	Merkez	19.060	32.931.840	16.541.952	52.725	183.149
	Altunhisar	2.379	65.863.680	33.083.904	332.543	5.694
	Bor	13.886	131.727.360	66.167.808	24.931	29.270
	Çamardı	447	263.454.720	132.335.616	690.017	1.703
	Çiftlik	1.695	526.909.440	264.671.232	6.222	402.965
	Ulukışla	2.784	1.053.818.880	529.342.464	5.128	5.295
	Toplam	40.251	2.107.637.760	1058684928	1.391.384	108.542
MANDA	Merkez	22	4.215.275.520	2.117.369.856	17	919.767
	Altunhisar	0	8.430.551.040	0	0	0
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	12	16.861.102.080	0	0	1.839.534
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	0	33.722.204.160	0	0	0
	Toplam	34	67.444.408.320	4.234.739.712	2.782.785	3.679.068
TOPLAM		58.961	134.888.816.640	8.469.479.424	5.565.570	7.358.136

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.50 Türkiye’de Büyükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması

İL	KÜLTÜR SİĞİR (Adet)	MELEZ SİĞİR (Adet)	YERLİ SİĞİR (Adet)	TOPLAM (Adet)	TÜRKİYE (%)
Konya	448.047	54.025	214.100	716.172	5,0
Erzurum	76.413	66.532	526.579	669.524	4,6
Balıkesir	421.919	25.588	115.108	562.615	3,9
Kars	52.206	216.593	250.827	519.626	3,6
İzmir	363.901	21.024	107.323	492.248	3,4
Sivas	108.383	7.015	233.234	348.632	2,4
Diyarbakır	79.646	143.001	112.229	334.876	2,3
Ardahan	12.845	53.045	265.569	331.459	2,3
Samsun	78.669	83.642	168.130	330.441	2,3
Aydın	245.232	38.679	42.422	326.333	2,3
Niğde	108.542	26.347	1.252	136.141	0,9

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.51 Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliğine Kayıtlı İşletmelerde Bulunan Sığır Irkları

SİĞİR IRKI	HAYVAN SAYISI	ORANI (%)
Siyah Alaca-Holstein ve Melezi	87.804	69,2
Simental ve Melezi	20.198	15,9
Brown Swiss ve Melezi	17.246	13,6
Diğer	1.725	1,3
TOPLAM	126.973	100

Kaynak: Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Rapor tarihi: 26.06.2014.

3.1.4.1.2 İnek Sütü Üretimi

Niğde’de 2009-2013 yılları arasında, inek sütü üretim miktarı her yıl düzenli olarak artarak 2013 yılında toplam 242.085 tona yükselmiştir (Tablo:3.1.52). 2009-2013 yılları arasında toplam inek sütü üretimindeki artış oranı %145 olmuştur. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi’ndeki artış oranı %84, Türkiye’deki artış oranı ise %44 olmuştur. TR71 Bölgesi’nde en fazla süt üretimi Aksaray ile birlikte Niğde ilinde gerçekleştirilmektedir. Bu dönemde, hayvan sayısındaki artışın %131 düzeyinde olmasına rağmen süt üretimindeki artış oranının daha yüksek olması, daha önce de açıklandığı gibi yüksek süt verimine sahip kültür ırkı ineklerin sayısındaki artışın fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo:3.1.52 Niğde İlinde İnek Sütü Üretim (Ton) Miktarları

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	98.763	112.151	160.487	221.082	242.085	145
TR71	412.437	444.046	542.114	729.877	756.856	84
Türkiye	11.583.313	12.418.544	13.802.428	15.977.837	16.655.009	44
Niğde/TR71 (%)	23,9	25,3	29,6	30,3	32,0	
Niğde/Türkiye (%)	0,9	0,9	1,2	1,4	1,5	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.4.1.3 Sığır Eti Üretimi

İlde biri Niğde Açık Ceza İnfaz Kurumu diğeri de Niğde Belediyesi tarafından işletilen 2 adet mezbahane bulunmaktadır. Niğde Belediyesi tarafından yaptırılan 150 büyükbaş, 300 küçükbaş hayvan kesim kapasiteli modern mezbahane, 2013 yılında faaliyete girmekle birlikte henüz tam kapasite ile çalışmamaktadır. Niğde’de besi sığırcılığı yaygın olmadığından, et üretimi ile ilgili de çok sağlıklı veriler bulunmamaktadır. İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden alınan verilere göre son üç yıl içerisinde ilde kesilen dana sayıları ve pazarlanan et miktarları Tablo:3.1.53’te verilmiştir. Görüldüğü gibi gerek kesilen hayvan sayısı, gerekse pazarlanan et miktarı açısından sürekli bir artış olmasına rağmen, toplam miktarlar oldukça düşük düzeydedir. İlde kombine et tesislerinin olmaması ve mezbahanelerin kapasitelerinin düşük olması nedeniyle büyükbaş hayvan işletmelerinde bulunan danalar çoğunlukla başka illerden gelen tüccarlara satılmaktadır. Bu nedenle, et üretim miktarları oldukça düşük düzeydedir.

Tablo:3.1.53 Niğde İlinde Kesilen Dana Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları

CİNS	2011	2012	2013
Kesilen Dana Sayısı (Adet)	3.578	5.512	8.577
Pazarlanan Et Miktarı (Ton)	919	1.629	2.175

Kaynak: Niğde Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014.

3.1.4.2 Küçükbaş Hayvancılık

3.1.4.2.1 Küçükbaş Hayvan Varlığı

Niğde’de son yıllarda küçükbaş hayvan yetiştiriciliği açısından da hızlı bir gelişme görülmektedir. Tablo:3.1.54’te görüldüğü gibi 2009 yılında toplam 257.584 olan küçükbaş hayvan sayısı, 2013 yılında iki katından fazla artarak toplam 587.504 adede ulaşmıştır. Küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde ağırlıklı olarak koyunculuk yapılmaktadır ve toplam küçükbaş hayvanların %83,5’i koyundur. Ancak 2009-2013 yılları arasında keçi sayısındaki artış, koyunlara göre daha yüksek olmuştur. 2009 yılında toplam küçükbaş hayvan varlığı içerisinde keçilerin oranı %10 düzeyinde iken 2013 yılında %16,5 düzeyine çıkmıştır.

Niğde’de yetiştiriciliği yapılan koyunların büyük çoğunluğu (%99) ağırlıklı olarak Akkaraman olmak üzere yerli ırklar, %1’i ise Merinos koyundur. Ancak 2013 yılında Merinos koyun sayısında da dikkate değer bir artış olmuştur (Tablo:3.1.54). Tüm ilçelerde koyun yetiştiriciliği yapılmakla birlikte, koyunculuk ağırlıklı olarak Merkez ilçede (%32) ve Bor ilçesinde (%25) yoğunlaşmıştır.

2013 yılı verilerine göre toplam keçilerin yaklaşık %98’i kıl keçisi iken, %2 civarında da tiftik keçisi yetiştiriciliği yapılmaktadır (Tablo:3.1.54). İlde keçi yetiştiriciliği ağırlıklı olarak Ulukışla ilçesinde (%41) yapılmaktadır. Bu ilçe dağlık yapısı nedeniyle keçi yetiştiriciliğine daha uygundur. Ancak Bor (%18) ve Altunhisar (%15) ilçelerinde de özellikle 2013 yılında keçi sayısında dikkate değer bir artış görülmektedir.

Tablo:3.1.54 Niğde İli Küçükbaş Hayvan Varlığı

IRK	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ KOYUN	Merkez	79.865	82.970	91.879	196.020	154.479
	Altunhisar	25.840	24.350	25.580	39.000	42.529
	Bor	38.275	64.250	64.972	83.120	124.652
	Çamardı	31.300	32.800	36.320	38.500	63.891
	Çiftlik	24.500	19.185	24.900	38.442	42.920
	Ulukışla	29.954	24.040	29.600	47.496	56.586
	Toplam	229.734	247.595	273.251	442.578	485.057
MERİNOS	Merkez	0	200	661	632	3.822
	Altunhisar	306	300	329	0	422
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	10
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	230	230	0	0	1.505
	Toplam	536	730	990	632	5.759
Koyun Toplam	230.270	248.325	274.241	443.210	490.816	
KI L	Merkez	2.350	3.170	4.030	10.170	7.794

	Altunhisar	3.200	5.710	3.240	7.000	14.112
	Bor	4.640	7.000	7.239	7.867	17.762
	Çamardı	1.380	4.885	4.910	5.500	9.410
	Çiftlik	1.510	1.500	1.800	4.967	6.665
	Ulukışla	13.340	18.580	18.110	22.316	38.769
	Toplam	26.420	40.845	39.329	57.820	94.512
TİFTİK KEÇİSİ	Merkez	0	80	80	35	418
	Altunhisar	0	0	0	0	650
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	0
	Çiftlik	0	0	0	0	0
	Ulukışla	900	700	300	0	1.108
	Toplam	900	780	380	35	2.176
Keçi Toplam		27.320	41.625	39.709	57.855	96.688
KÜÇÜKBAŞ TOPLAM		257.584	289.950	313.950	501.065	587.504

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.55 Niğde İlinde Koyun Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	230.270	248.325	274.241	443.210	490.816	113
TR71	780.401	850.743	898840	1.176.051	1.256.531	61
Türkiye	21.749.508	23.089.691	25.031.565	27.425.233	29.284.247	35
Niğde/TR71 (%)	29,5	29,2	30,5	37,7	39,1	
Niğde/Türkiye (%)	1,1	1,1	1,1	1,6	1,7	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.56 Niğde İlinde Keçi Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	27.320	41.625	39.709	57.855	96.688	254
TR71	76.014	101.404	106.883	140.861	198.797	162
Türkiye	5.128.285	6.293.237	7.277.953	8.357.286	9.225.548	80
Niğde/TR71 (%)	35,9	41,0	37,2	41,1	48,6	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,7	0,5	0,7	1,0	

Kaynak: TÜİK, 2014.

2009-2013 yılları arasında koyun sayısı açısından Türkiye'deki değişim %35 düzeyinde olurken, TR71 Bölgesi'nde %61, Niğde'de ise %113 olmuştur (Tablo:3.1.55). Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) tarafından TR71 Bölgesi'nin tarım ve hayvancılık durumu ile hazırlanan raporda, 2000-2009 yılları arasında, gerek Türkiye'de gerekse TR71 Bölgesi'nde koyun sayısında önemli bir azalma olduğu, TR71 Bölgesi'nde en fazla azalmanın da Niğde ilinde görüldüğü bildirilmektedir. Niğde ilinde toplam koyun sayısı 2000 yılında 436.430 iken 2012 yılında yaklaşık aynı düzeye tekrar yükselmiş, 2013 yılında ise 2000 yılına göre %12'lik bir artış yaşanmıştır. Bu bilgiler, Niğde'de eskiden beri bir koyunculuk kültürünün olduğunu, ancak dış faktörlerin değişmesine karşı da hassas bir yapısının olduğunu göstermektedir.

2009-2013 yılları arasındaki dönemde keçi sayısındaki artış oranı Niğde, TR71 ve Türkiye’de koyundaki artıştan daha yüksek olmuştur (Tablo:3.1.56). Bu yıllar arasında Niğde’de keçi sayısındaki artış, Türkiye ortalamasının yaklaşık dört katı olmuştur.

Son yıllardaki hızlı gelişmeye rağmen, Niğde’nin halen gerek koyun gerekse keçi sayısı açısından Türkiye’de söz sahibi bir konumda olduğunu söylemek mümkün değildir. Ülkemizde koyun ve keçi sayısı açısından ilk on sırada yer alan iller Tablo:3.1.57’de verilmiştir. Türkiye’de 2013 yılı verilerine göre Niğde, toplam koyun sayısında %1,7’lik payla 22. sıradadır. Koyun sayısı açısından Türkiye’de ilk sırayı Van ili alırken bunu Konya ili izlemektedir. Toplam keçi sayısı açısından Niğde %1’lik payla iller arasında 37. sırada yer almaktadır. Keçi sayısı açısından ilk üç sırayı Akdeniz Bölgesi’nde yer alan Mersin, Adana ve Antalya illeri alırken, bunları doğu ve güneydoğudaki iller izlemektedir.

Tablo:3.1.57 Türkiye’de Küçükbaş Hayvan Sayısı Açısından İlk On İlin Niğde İli ile Karşılaştırılması

İL	KOYUN SAYISI	TÜRKİYE (%)	İL	KEÇİ SAYISI	TÜRKİYE (%)
Van	2.236.603	7,6	Mersin	640.302	6,9
Konya	1.928.807	6,6	Antalya	537.634	5,8
Şanlıurfa	1.501.431	5,1	Adana	383.593	4,2
Ağrı	1.240.180	4,2	Mardin	378.682	4,1
Ankara	800.908	2,7	Siirt	360.358	3,9
Balıkesir	791.355	2,7	Bitlis	297.093	3,2
Muş	774.173	2,6	Şırnak	254.810	2,8
Afyon	772.707	2,6	Van	247.054	2,7
Diyarbakır	741.312	2,5	Diyarbakır	231.415	2,5
Manisa	718.126	2,5	Çanakkale	227.131	2,5
Niğde (22.)	490.816	1,7	Niğde (37.)	96.688	1,0

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.4.2.2 Koyun ve Keçi Sütü Üretimi

Koyun ve keçi sütü üretim miktarlarındaki değişim Tablo:3.1.58’de verilmiştir. Tablo:3.1.58’de görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında gerek koyun sütü gerekse keçi sütü üretimi sürekli bir artış göstermiştir. 2009 yılında Niğde ilinde toplam koyun sütü üretimi 9.819 ton iken 2013 yılında %138’lik artışla 23.323 tona çıkmıştır. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi’ndeki artış oranı %84, Türkiye’deki artış oranı ise %50 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2013 yılı verilerine göre Türkiye’de üretilen koyun sütünün %2,1’i Niğde’de üretilmektedir. Niğde toplam koyun varlığı açısından iller arasında 22. sırada olmasına rağmen koyun sütü üretimi açısından 13. sırada yer almaktadır. TR71 Bölgesi’nde ise ilk sırada bulunmaktadır. Bu durum, Niğde’de koyunculüğün verimlilik düzeyinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Keçi sütü üretimindeki artış oranı koyun sütüne göre çok daha yüksek olmuştur. 2009 yılında sadece 1.356 ton keçi sütünün üretildiği Niğde’de, 2013 yılında üretim miktarı %323 artarak 5.738 tona yükselmiştir (Tablo:3.1.58). Aynı dönemde, keçi sütü üretim miktarındaki artış oranı TR71 Bölgesi’nde %226, Türkiye’de ise %116 düzeyinde gerçekleşmiştir. Niğde toplam keçi varlığı açısından iller arasında 37. sırada yer alırken, üretilen toplam keçi sütü açısından 27. sırada yer almaktadır. Bu durum, koyunculukta olduğu gibi keçi yetiştiriciliğinde de süt açısından

verimliliğin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu göstermektedir. Niğde, keçi sütü üretimi açısından TR71 Bölgesi'ndeki iller içerisinde ilk sırada yer almaktadır.

Tablo:3.1.58 Niğde İlinde Koyun ve Keçi Sütü Üretim (Ton) Miktarları

IRK	YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
KOYUN	Niğde	9.819	12.253	12.950	21.666	23.323	138
	TR71	27.942	33.882	35.983	50.785	51.347	84
	Türkiye	734.219	816.832	892.822	1.007.007	1.101.013	50
	Niğde/TR71 (%)	35,1	36,2	36,0	42,7	45,4	
	Niğde/Türkiye (%)	1,3	1,5	1,5	2,2	2,1	
KEÇİ	Niğde	1.356	2.655	2.449	3.525	5.738	323
	TR71	3.143	4.928	5.052	6.661	10.238	226
	Türkiye	192.210	272.811	320.588	369.429	415.743	116
	Niğde/TR71 (%)	43,1	53,9	48,5	52,9	56,0	
	Niğde/Türkiye (%)	0,7	1,0	0,8	1,0	1,4	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.4.2.3 Küçükbaş Hayvan Eti Üretimi

Niğde Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden alınan verilere göre son üç yıl içerisinde ilde kesilen koyun sayıları ve pazarlanan et miktarları Tablo:3.1.59'da verilmiştir. İlde kombine et tesislerinin olmaması nedeni ile sığır etinde olduğu gibi koyun eti üretim miktarları da oldukça düşük düzeydedir. İlde keçi yetiştiriciliğinin de hızla gelişmesine rağmen keçi eti üretimi ile ilgili herhangi bir veri bulunmamaktadır.

Tablo:3.1.59 Niğde İlinde Kesilen Koyun Sayısı ve Pazarlanan Et Miktarları

CİNS	2011	2012	2013
Kesilen Dana Sayısı (Adet)	2.537	2.642	3610
Pazarlanan Et Miktarı (Ton)	55	59	75

Kaynak: Niğde Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2014.

3.1.4.3 Kümes Hayvanları Yetiştiriciliği

3.1.4.3.1 Kümes Hayvanları Varlığı

Niğde'de kümes hayvanları yetiştiriciliği açısından entansif işletmeler bulunmamaktadır. Mevcut kümes hayvanları, aile işletmelerinde, kendi tüketimlerine yönelik et ve yumurta üretimi amacıyla yetiştirilmektedir. Kümes hayvanları içerisinde ağırlıklı olarak tavuk (%95,0) yetiştiriciliği yapılmakta, bunu hindi (%2,6), kaz (1,4) ve ördek (%1,0) yetiştiriciliği izlemektedir (Tablo:3.1.60).

Tablo:3.1.60 Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığı

IRK	YER	2009	2010	2011	2012	2013
TAVUK	Merkez	364.530	366.250	389.170	271.195	272.060
	Altunhisar	9.245	8.950	8.380	6.350	6.386
	Bor	75.781	75.611	80.571	81.573	80.500
	Çamardı	6.000	8.370	7.210	5.650	5.669
	Çiftlik	17.587	21.360	24.450	23.400	19.170
	Ulukışla	15.820	16.350	16.270	14.400	13.220
	Toplam	488.963	496.891	526.051	402.568	397.005
HİNDİ	Merkez	4.410	3.750	8.920	7.475	7.655
	Altunhisar	50	54	0	0	300
	Bor	1.144	1.126	1.177	1.005	950
	Çamardı	24	85	75	64	10
	Çiftlik	1.079	760	520	435	1.600
	Ulukışla	450	450	446	346	301
	Toplam	7.157	6.225	11.138	9.325	10.816
KAZ	Merkez	2.325	1.909	4.395	4.265	4.545
	Altunhisar	75	55	63	55	55
	Bor	231	222	220	207	190
	Çamardı	17	0	0	23	24
	Çiftlik	1.198	1.040	900	690	700
	Ulukışla	210	210	205	264	245
	Toplam	4.056	3.436	5.783	5.504	5.759
ÖRDEK	Merkez	1.377	1.127	2.995	3.420	3.320
	Altunhisar	25	20	0	0	150
	Bor	192	186	186	158	140
	Çamardı	15	48	42	38	6
	Çiftlik	856	670	400	330	500
	Ulukışla	345	355	329	168	171
	Toplam	2.810	2.406	3.952	4.114	4.287
TOPLAM	502.986	508.958	546.924	421.511	417.867	

Kaynak: TÜİK, 2014.

Tablo:3.1.61 Niğde İli Kümes Hayvanları Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	502.986	508.958	546.924	421.511	417.867	-17
TR71	2.272.500	2.578.043	2.760.998	2.901.046	2.886.631	27
Türkiye	234.082.206	238.972.961	241.498.538	257.505.341	270.202.034	15
Niğde/TR71 (%)	22,1	19,7	19,8	14,5	14,5	
Niğde/Türkiye (%)	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	

Kaynak: TÜİK, 2014.

İl genelinde bulunan toplam tavukların %68,5'i Merkez ilçede, %20,3'ü Bor ilçesinde bulunmaktadır. İlde tavuk sayısı 2011 yılında 526.051 adet ile son beş yılın en yüksek düzeyine ulaşmış ancak, bu tarihten sonra hızlı bir azalma göstererek 2013 yılında 397.005 adede kadar azalmıştır (Tablo:3.1.60). 2009-2013 yılları arasında toplam kümes hayvanlarının sayısı

Türkiye’de %15, TR71 Bölgesi’nde %27 oranında artmasına rağmen, Niğde’de özellikle tavuk sayısındaki azalmaya bağlı olarak yaklaşık %17 oranında azalma göstermiştir (Tablo:3.1.61).

Niğde’de tavukçuluk ağırlıklı olarak aile işletmelerinde yapılmakta, küçük ölçekli birkaç entansif yumurta üretim işletmesi bulunmaktadır. Tavuk eti üretimine yönelik işletme bulunmamaktadır.

3.1.4.4 Arıcılık

3.1.4.4.1 Arı Kovanı Varlığı

Niğde’de 2013 yılı verilerine göre toplam 30.402 adet arı kovanı bulunmakta olup, bunun %98,7’si fenni kovan, %1,3’ü ise yerli kovanlardan oluşmaktadır (Tablo:3.1.62). En fazla kovan sayısı Bor (%31,7) ve Merkez (%31) ilçede bulunurken, Çamardı ve Ulukışla ilçelerinde de önemli miktarda kovan bulunmaktadır. İldeki toplam kovan sayısı 2009 yılından bu yana %26 oranında artış göstermiştir. Aynı dönemde, TR71 Bölgesi’ndeki artış oranı %23, Türkiye genelindeki artış oranı ise %24 olmuştur (Tablo:3.1.63). Niğde, arı kovanı açısından %35,5 ile TR71 Bölgesi’nde en yüksek paya sahip olmasına rağmen, Türkiye genelinde %0,5’lik payla 81 il içerisinde 61. sıradadır (TUİK, 2014).

Tablo:3.1.62 Niğde İli Arı Kovanı Varlığı

	İLÇE	2009	2010	2011	2012	2013
YERLİ	Merkez	40	0	60	120	140
	Altunhisar	0	0	0	0	0
	Bor	0	0	0	0	0
	Çamardı	0	0	0	0	10
	Çiftlik	99	99	99	70	110
	Ulukışla	0	50	50	125	125
	Toplam	139	149	209	315	385
FENNİ	Merkez	6.810	7.420	7.915	7.820	9.245
	Altunhisar	1.039	1.000	760	1.000	1.034
	Bor	6.742	6.734	7.055	9.635	9.635
	Çamardı	2.433	2.535	4.350	4.450	4.249
	Çiftlik	820	820	778	700	980
	Ulukışla	6.094	5.150	4.265	4.785	4.874
	Toplam	23.938	23.659	25.123	28.390	30.017
TOPLAM	24.077	23.808	25.332	28.705	30.402	

Kaynak: TUİK, 2014.

Niğde’nin TR71 Bölgesi’ndeki diğer illere kıyasla yayla ve dağlık bölgelerinin daha fazla olması, arıcılık açısından bölgedeki illere göre bir avantaj yaratmaktadır. Bu nedenle, il yerleşik arıcılar dışında göçebe arıcılar için de önemli bir konaklama bölgesidir. Son yıllarda meyveciliğin gelişmeye başlaması, arıcılık potansiyeli açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilebilir. Ancak, ormanlık alanların çok az olması, yıllık yağışın yetersiz oluşu nedeniyle vejetasyon süresinin kısa olması, arıcılık açısından olumsuz özelliklerdir.

Tablo:3.1.63 Niğde İli Arı Kovanı Varlığının TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	24.077	23.808	25.332	28.705	30.402	26
TR71	69.638	73.266	80.181	85.342	85.705	23
Türkiye	5.339.003	5.602.669	6.011.332	6.348.009	6.641.348	24
Niğde/TR71 (%)	34,6	32,5	31,6	33,6	35,5	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.4.4.2 Bal Üretimi

Niğde’de 2009-2013 arasındaki beş yıllık dönemde, toplam arı kovanı sayısı %26 artmış olmasına rağmen, bal üretiminin %1 oranında azaldığı görülmektedir (Tablo:3.1.64). Aslında bal üretimi 2012 kovana sayısındaki artışa paralel olarak artmış, ancak 2013 yılında kovana sayısındaki artışa rağmen bal üretimi önemli derecede düşmüştür. Türkiye’de bal üretimi son beş yılda %15 artarak 94.694 tona yükselmiştir. Niğde, toplam 456 ton bal üretimi ile TR71 Bölgesi’nde ilk sırada yer almasına rağmen, Türkiye’de ancak 49. sırada yer alabilmektedir.

Tablo:3.1.64 Niğde İlinde Bal Üretiminin (Ton) TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Niğde	462	417	459	497	456	-1
TR71	1.036	1.069	1.195	1.164	1.132	9
Türkiye	82.003	81.115	94.245	89.162	94.694	15
Niğde/TR71 (%)	44,6	39,0	38,4	42,7	40,3	
Niğde/Türkiye (%)	0,6	0,5	0,5	0,6	0,5	

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.4.5 Hayvancılık Sektörünün Genel Değerlendirmesi

Niğde ilinde hayvansal üretim ile ilgili veriler yukarıda ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Tüm bu veriler, Niğde’de önemli bir hayvansal üretim potansiyeli olduğunu ve hayvancılığın her geçen gün geliştiğini göstermektedir. İlde büyükbaş hayvan yetiştiriciliği, ağırlıklı olarak, süt sığırcılığına doğru yönelmiş olup, besicilik ikinci planda kalmıştır. Süt sığırcılığının gelişmesi ile birlikte süt işleme sanayiinde de bir gelişme eğilimi görülmektedir. İlde sekiz adet süt işleme fabrikası bulunmakta olup, bazıları ulusal marka olma yolundadırlar. Bununla birlikte, büyük ölçekli mezbahane ve et işleme tesislerinin olmaması nedeniyle besi sığırcılığı fazla gelişmemiştir. Beslenen hayvanlar ağırlıklı olarak başta Konya (Ereğli) olmak üzere çevre illerde pazarlanmaktadır. Süt sığırcılığında her geçen yıl yerli hayvanların oranı azalırken, yüksek verimli kültür ırklarının oranı artmaktadır.

Yukarıda sıralanan tüm olumlu gelişmelere rağmen, Niğde’nin halen Türkiye’de hayvancılık açısından çok önemli bir merkez olduğu söylenemez. Büyükbaş hayvan varlığı açısından Türkiye’deki payı %1’in altında olup, toplam sayı açısından 44. sırada yer almaktadır. Aynı şekilde Türkiye’de toplam koyun sayısında %1,7’lik payla 22. sırada, toplam keçi sayısında %1’lik payla 37. sırada, arı kovana açısından ise %0,5’lik payla 61. sırada yer almaktadır.

Hayvancılık yapılan işletmelerin ortalama büyüklükleri açısından da ilin durumu çok içi açıcı değildir. Niğde’de, büyükbaş hayvancılık yapan işletmelerin ortalama hayvan sayıları Tablo:3.1.65’te verilmiştir. Görüldüğü gibi ildeki büyükbaş hayvancılık işletmelerinin %59,9’u 1-5 baş arasında, %21,9’u ise 6-10 baş arasında hayvan sayısına sahiptir. Yüz başın üzerinde hayvan sayısına sahip işletme oranı ise sadece %0,5’tir. İl genelinde 5 başın altında hayvan sayısına sahip işletmelerin oranı en fazla Çiftlik ilçesinde (%75,9) olurken, Bor (%42,9) ve Ulukışla (%42,6) en düşük orana sahip ilçeler olmuştur. İl genelinde 101 baş ve üzerinde hayvana sahip işletme sayısı 71 olup, ağırlıklı olarak Merkez (41 adet) ve Bor (22 adet) ilçelerinde bulunmaktadır.

Tablo:3.1.65 Niğde İlinde Büyükbaş Hayvancılık İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri

İLÇE	ORTALAMA HAYVAN SAYILARINA GÖRE İŞLETMELERİN DAĞILIMI												TOPLAM
	1-5 BAŞ		6-10 BAŞ		11-20 BAŞ		21-50 BAŞ		51-100 BAŞ		>101 BAŞ		
	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%	Adet	%	
Merkez	4.649	59,4	1.920	24,5	817	10,4	335	4,3	69	0,9	41	0,5	7.831
Altınhisar	663	65,8	166	16,5	105	10,4	62	6,2	7	0,7	4	0,4	1.007
Bor	802	42,9	316	16,9	343	18,4	311	16,6	74	4,0	22	1,2	1.868
Çamardı	725	65,4	275	24,8	101	9,1	6	0,5	1	0,1	0	0,0	1.108
Çiftlik	1.607	75,9	348	16,4	117	5,5	38	1,8	5	0,2	1	0,0	2.116
Ulukışla	239	42,6	147	26,2	103	18,4	59	10,5	10	1,8	3	0,5	561
TOPLAM	8.685	59,9	3.172	21,9	1.586	10,9	811	5,6	166	1,1	71	0,5	14.491

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Niğde İl Müdürlüğü.

Ekonomik optimum işletme büyüklüğü, işletme amacına ve tipine göre değişmektedir. Birçok destekleme programında, en az 5 baş hayvan şartı bulunmaktadır ve bunun altında hayvan sayısına sahip işletmeler çoğunlukla “hayvancılık işletmesi” olarak dahi kabul edilmemektedir. Süt sığırcılığında, işçi çalıştıran ve teknoloji kullanmak isteyen bir işletme için ekonomik işletme büyüklüğünün 40-50 (sağmal) baş arasında olduğu kabul edilmektedir. Niğde’de il genelinde işletme başına hayvan sayısı 9,2 baş, Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği’ne kayıtlı süt sığırcılığı işletmelerdeki ortalama sayı ise 28,4 baştır. İşletmedeki hayvanların ancak yarısının sağmal olacağı göz önüne alındığında, Niğde’deki ortalama sağmal hayvan sayısının bu değerlerin yaklaşık yarısı kadar olduğu anlaşılmaktadır. Bu ölçekte, yapılan süt sığırcılığının ekonomik olması mümkün değildir. Bu nedenle, Niğde’de işletme başına sağmal hayvan sayısının artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmelidir. Bazı AB ülkelerinde ortalama büyükbaş hayvan sayılarına göre işletmelerin dağılımı Tablo:3.1.66’da görülmektedir. Tablo:3.1.66’da görüldüğü gibi 50 baş ve üzeri hayvan sayısına sahip işletmelerin oranı Hollanda’da %66, Fransa’da %63 olurken, Almanya ve Danimarka gibi ülkelerde %45’in üzerindedir. Bununla birlikte, Romanya’da bu büyüklükteki işletmelerin oranı %0,3’e kadar düşmektedir.

Tablo:3.1.66 Bazı AB Ülkelerinde Büyükbaş Hayvan Sayılarına Göre İşletmelerin Dağılımı (%)

ÜLKE	İŞLETMELERİN HAYVAN SAYILARINA GÖRE DAĞILIMI (%)						TOPLAM İŞLETME SAYISI
	1-2 Baş	3-9 Baş	10-19 Baş	20-49 Baş	50-99 Baş	≥100 Baş	
Fransa	3,0	9,7	8,3	16,4	23,8	38,8	199.630
Almanya	1,7	8,9	13,7	25,6	23,2	26,9	144.850
Danimarka	2,7	13,4	17,1	21,7	12,3	32,7	13.570
Hollanda	2,0	9,2	8,3	14,3	20,6	45,6	32.840
İspanya	11,0	19,8	15,2	24,1	16,2	13,7	125.900
İtalya	16,7	25,0	16,2	19,9	10,8	11,5	16.790
Yunanistan	16,1	23,6	14,7	19,4	15,4	10,7	19.130
Macaristan	29,3	38,5	13,6	9,9	3,7	5,0	514.140
Polonya	34,7	35,4	14,2	12,4	2,7	0,6	111.840
Romanya	73,7	23,6	1,7	0,7	0,2	0,1	728.020

Kaynak:http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

Küçükbaş hayvancılık işletmelerinde, 100 başın üzerinde hayvanı olan işletme oranı %55,9'dur. Küçükbaş hayvancılıkta ekonomik optimum işletme büyüklüğü 500 baş civarındadır. Niğde'de koyunculuk işletmelerinin ortalama büyüklükleri Tablo:3.1.67'de verilmiştir. Tablo:3.1.67'de görüldüğü gibi ildeki koyunculuk işletmelerinin sadece %6,3'ü 500 baş ve üzeri hayvan varlığına sahiptir. İlde 100 başın altında koyuna sahip işletmelerin oranı ise %53,9'dur (Tablo:3.1.67).

Niğde Damızlık Koyun ve Keçi Yetiştiricileri Birliği ile yapılan görüşmede, ildeki işletmelerin büyük çoğunluğunun çoban desteği için yeterli hayvan sayısına (>500) ulaşamadıkları için bu destekten yararlanamadıkları ifade edilmiştir. Yeterli sayıda çoban bulunmaması da önemli bir sorun olarak dile getirilmektedir. İl genelinde, çoban sayısının artırılması amacıyla düzenli olarak kurs ve sertifika programlarının düzenlenmesi yararlı olacaktır. Çobanlar sürü yönetimi ve verimliliği açısından anahtar rol oynadıklarından bu programlar üretimin verimliliğine de olumlu katkılar yapacaktır. Küçükbaş hayvancılıkta, canlı hayvan ve et pazarlamasında da sorunlar yaşanmaktadır. Ancak, süt ve peynir pazarlamasında çok önemli bir sorun olmadığı gözlenmiştir. Koyun ve keçi sürüleri çoğunlukla otlatmaya dayalı olmakla birlikte, meraların yetersiz ve ot kalitesinin düşük olması önemli bir sorundur. Buna ek olarak otlama alanlarında su kaynaklarının yetersiz olması, otlayan hayvanların içme suyu bulmasında çok büyük sorun oluşturmaktadır.

Tablo:3.1.67 Niğde İlinde Koyunculuk İşletmelerinin Ortalama Büyüklükleri

İLÇE	ORTALAMA HAYVAN SAYILARINA GÖRE İŞLETMELERİN DAĞILIMI												TOPLAM
	0-25 BAŞ		26-50 BAŞ		51-100 BAŞ		101-200 BAŞ		201-500 BAŞ		>500 BAŞ		
	Ade t	%	Ade t	%	Ade t	%	Ade t	%	Ade t	%	Ade t	%	
Merkez	81	9,9	93	11,4	105	12,8	201	24,6	227	27,8	111	13,6	818
Altunhisar	120	29,6	100	24,7	100	24,7	40	9,9	30	7,4	15	3,7	405
Bor	58	9,6	110	18,2	240	39,7	130	21,5	50	8,3	17	2,8	605
Çamardı	12	3,7	15	4,6	185	56,7	89	27,3	25	7,7	0	0,0	326
Çiftlik	6	1,9	60	19,2	60	19,2	77	24,7	98	31,4	11	3,5	312
Ulukışla	59	14,3	62	15,0	85	20,6	96	23,3	83	20,1	27	6,6	412
TOPLAM	336	11,7	440	15,3	775	26,9	633	22,0	513	17,8	181	6,3	2.878

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Niğde İl Müdürlüğü.

Hayvansal üretimin en önemli girdisi yemdir. Niğde’de, çayır ve meralar verimsiz, yem bitkileri üretimi ise yetersizdir. Bu durum, ilde hayvancılığın ekonomik getirisini azaltmaktadır. Bölgenin yağış açısından, ülkenin en fakir bölgesi olması, meraların verimsiz ve düşük kaliteli olmasına yol açmaktadır. Sulu tarım yapılan alanlarda patates, şekerpancarı ve meyvecilik gibi yüksek getirili ürünlerin yetiştirilmesi, yem bitkileri üretiminin yaygınlaşmasını engellemektedir. Ayrıca, yem bitkilerinin sulanarak yetiştirilmesi, üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. İlde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka çayır-mera alanlarının iyileştirilmesi ve yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Patates üretiminde yasal olarak zorunlu olan münavebenin ödün vermeden uygulanması, siğil hastalığı nedeniyle patates üretimine yasak olan alanlarda yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik desteklerin uygulanması bu konuda önemli katkı sağlayacaktır. Yem bitkileri üretiminde sulamanın yapılmaması için kışlık olarak yetiştirilebilecek bitki türlerinin tarımının teşvik edilmesi çok yararlı olacaktır.

3.1.5 Organik Tarım

3.1.5.1 Organik Bitkisel Üretim

Tarımda teknoloji kullanımının artmaya başlaması ile birlikte, birim alandan daha fazla ürün ve verim alınması amacıyla girdi (kimyasal gübre, tarım ilacı, hormonlar vb) kullanımı artmıştır. Bu uygulamalar, yüksek verim ve üretim artışı ile olumlu sonuçlar yaratırken; toprak ve yer altı sularının kirlenmesine neden olmuş, insan ve çevre sağlığı üzerinde oldukça ciddi sorunlar meydana getirmiştir. Tarımsal üretimin, çevre ve insan sağlığına duyarlı, sürdürülebilir olması yönündeki arayışlar, organik tarım kavramının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Niğde’de organik bitkisel üretim ile ilgili veriler Tablo:3.1.68’de verilmiştir. Tablo:3.1.68’de görüldüğü gibi organik üretim verileri yıllara göre istikrarsız bir değişim göstermektedir. 2009-2013 yılları arasında en fazla üretim organik ürün sayısının en az olduğu 2011 yılında gerçekleştirilirken, bu tarihten sonra üretim miktarında sürekli bir azalma olmuştur.

Bununla birlikte, 2013 yılında organik tarım yapan çiftçi sayısında dikkat çekici bir artış olmuştur. TR71 Bölgesi'nde en fazla organik ürün üretimi Niğde'de gerçekleştirilmekte olup, bölgedeki toplam organik üretim alanlarının %72'si, üretimin ise %92,3'ü ilde gerçekleşmektedir. Bununla birlikte, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Niğde'nin önemli bir organik üretim bölgesi olduğu söylenemez. Niğde, Türkiye'deki toplam organik üretici sayısının %0,5'ini, üretim alanının %0,12'sini, organik üretimin ise %2,3'ünü sağlamaktadır (Tablo:3.1.69).

Tablo:3.1.68 Niğde İli Organik Bitkisel Üretim Verilerinin Değişimi

TÜR	2009	2010	2011	2012	2013
Ürün Sayısı	17	15	9	13	14
Üretici Sayısı	59	111	110	109	132
Üretim Alanı (ha)	405,4	509,7	685,5	628,2	641,9
Üretim Miktarı (Ton)	18.668	26.810	30.696	27.115	21.376

Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>

Tablo:3.1.69 Niğde İlinde Organik Bitkisel Üretim Verilerinin TR71 Bölgesi ve Türkiye ile Karşılaştırmalı Değişimi

YER	ÇİFTÇİ SAYISI	ÜRETİM ALANI (ha)	ÜRETİM (Ton)	MİKTARI
Niğde	132	644,48	21.376	
TR71	200	894,98	23,161	
Türkiye	26.181	558.837,6	922.623	
Niğde/TR71 (%)	66,0	72,00	92,3	
Niğde/Türkiye (%)	0,5	0,12	2,3	

Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>

2009-2013 yılları arasında organik olarak üretilen ürün sayısı yıllara göre 9 ile 17 arasında değişmiştir. 2013 yılında 14 farklı üründe organik üretim yapılırken, toplam organik üretimin %89,2'sini elma oluşturmuş, bunu %2,8 ile Armut ve %2,3 ile kayısı üretimi izlemiştir. İlde organik olarak üretilen bitkilerin tamamına yakını bahçe bitkileri, ağırlıklı olarak da meyve türleridir. Yukarıda sunulan veriler, Niğde'de organik bitkisel üretim potansiyelinin olduğunu ve bu alanın gelişime açık olduğunu göstermektedir. Patates ve lahanaya gibi ilin bitkisel üretiminde önemli paya sahip ürünlerde organik üretimin olmaması dikkat çekicidir. Aynı şekilde, bir baklagil bitkisi olan fasulyenin (kuru) ilde organik üretim potansiyeli bulunmaktadır.

3.1.5.2 Organik Hayvansal Üretim

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kayıtlarında, Niğde ilinde ve TR71 Bölgesi'nde organik hayvancılık ile ilgili herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Bölgede doğal çayır mera alanlarının yetersiz ve verimsiz olması, organik hayvancılığın gelişmesinin önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. İlin Çamardı, Ulukışla gibi bölgelerinde organik arıcılık ve küçükbaş hayvancılık açısından potansiyel bulunmaktadır.

3.1.6 Tarım ve Hayvancılık Alanı GFZT Analizi

Niğde ilinin tarım ve hayvancılık konusunda yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin tarım ve hayvancılık konusunda güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GFZT) neler olduğu aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- ✓ Köklü bir tarımsal üretim geleneğinin olması.
- ✓ İlin coğrafi konumu.
- ✓ Bazı ürünler için ana üretim merkezi olması.
- ✓ Tohumluk ve geç turfanda üretim potansiyelinin olması.
- ✓ Organik tarıma uygun alanların bulunması.
- ✓ Hayvancılık sektöründe güçlü bir üretici örgütlenmesinin olması.
- ✓ Yenilenebilir enerji (jeotermal, güneş, rüzgar) kaynaklarının bulunması.
- ✓ Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesinin bulunması.

ZAYIF YÖNLER

- ✓ Su kaynaklarının yetersizliği ve etkin kullanılmaması.
- ✓ Tarıma dayalı sanayinin yetersiz olması.
- ✓ Ortalama işletme büyüklüklerinin ekonomik optimum ölçeğin altında olması.
- ✓ Arazi kullanım planlamalarının iyi yapılmaması.
- ✓ Modern tarım teknikleri ve mekanizasyon kullanımının düşük olması.
- ✓ Kısa vejetasyon süresi ve kış soğukları
- ✓ Meralarda ve yem bitkisi üretiminde ekonomik verimliliğin düşük olması.
- ✓ Entegre et tesislerinin bulunmaması.
- ✓ Bitkisel üretimde örgütlenmenin yetersiz olması.
- ✓ Tohum, fide, fidan üreticisi firmaların azlığı.
- ✓ Modern depo sayısı ve kapasitesinin azlığı.

FIRSATLAR

- ✓ Kırsal kalkınma ve tarımsal üretime verilen teşvik ve desteklerin artması.
- ✓ KOP projesinin başlatılmış olması.
- ✓ Bazı ürünlerde (patates, elma, kiraz) yüksek verim ve kaliteli ürün elde etme potansiyeli.
- ✓ Organik ürünlere olan talebin artması.
- ✓ Meyvecilik sektöründeki hızlı büyüme.
- ✓ Hayvansal üretim ve ürünlere olan teşvik ve yatırımlardaki artış eğilimi.
- ✓ Arazi toplulaştırma çalışmalarının başlatılmış olması.
- ✓ İlin turizm merkezlerine yakın olması.

TEHDİTLER

- ✓ Yetersiz yağış miktarı ve su kaynaklarının azalması.
- ✓ Tarım alanlarının amaç dışı kullanımı.
- ✓ Tarımsal ürün fiyatlarındaki istikrarsızlık.
- ✓ İşgücü temininin zorlaşması ve işgücü maliyetinin artması.
- ✓ Üretim girdi maliyetlerindeki artışlar.
- ✓ Bilinçsiz üretim nedeniyle bazı ürünlerde üretimin sürdürülebilirliğinin azalması.
- ✓ Ortadoğu ülkelerindeki siyasi istikrarsızlık ve kaos ortamı.

3.1.7 Niğde İlinin Tarım ve Hayvancılık Vizyonu

Tarımsal üretimin her alanında suyun verimli, modern tarım tekniklerinin ve teknolojilerinin yaygın olarak kullanıldığı; başat ürünlerinde (patates ve elma) dünya çapında marka değeri yaratabilmiş, en az dört üründe ülke genelinde öncü konumda olan; tarıma dayalı sanayinin geliştiği; tarımsal katma değer üretimi açısından ülke genelinde ilk on içerisinde yer alan; çevreye duyarlı ve sürdürülebilir tarım anlayışının tüm üreticilerce benimsendiği bir il olmak.

3.1.8 Tarım ve Hayvancılık Alanı Gelişme Politikaları

Niğde'nin sosyal ve ekonomik yapısı ile ilgili tüm veriler, tarım ve hayvancılığın ilin en önemli sektörü olduğunu, bu sektörlerin ilin gelişmesinde ana eksen olacağını göstermektedir. Bu nedenle, ilde tarım ve hayvancılık sektörünün gelişmesini sağlayacak doğru politikaların belirlenmesi, sonuçlarının ancak çok uzun vadede görülebileceği gelişme planının başlangıç noktası olacaktır. Gelişme politikalarının belirlenmesinden sonra, dönemsel stratejik planlamalar ve eylem planları ile hedefe ulaşmak çok daha kolay ve hızlı olacaktır. İlin gelişme planı kapsamında, öngörülen tarım vizyonuna ulaşabilmesi için izlenmesi gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Su Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Verimli Kullanımının Sağlanması

Su, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için toprakla birlikte en vazgeçilmez iki unsurdan biridir. Niğde, Türkiye'nin en az yağış alan illerinden birisi olup yıllık yağış miktarı 340 mm civarındadır. Üstelik yağışların (kar + yağmur) tamamına yakını sonbahar ve kış aylarında gerçekleşmektedir. İlde yağış miktarının azlığı yanında, yüzey sularının (akarsu, göl ve barajlar) da yetersiz olması nedeniyle sulama amacıyla çoğunlukla yer altı suları kullanılmaktadır. İlde yaz döneminde sulama olmadan bitkisel üretim yapmak mümkün değildir. Son yıllarda patatese ilave olarak yeni meyve bahçelerinin tesisi, fasulye ve yem bitkileri gibi sulu tarımdaki artışa paralel olarak, her geçen yıl yeraltı su seviyesinin düştüğü gözlenmektedir. Bu gerçekten hareketle, Niğde ilinde tarımsal üretimin sürdürülebilirliği için su kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve verimli kullanımının sağlanması en önemli politika olarak benimsenmelidir.

Bu politika doğrultusunda yapılacak stratejik planlamalar için (1) Tarımda suyun verimli kullanımı ve tüketiminin azaltılmasının sağlanması, (2) Su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi olmak üzere iki ana eksenle eylem planları uygulamaya sokulmalıdır.

Tarımda suyun verimli kullanımı ve tüketiminin azaltılması için; damla sulama sistemlerinin yaygınlaştırılmasını sağlayacak destek programlarının başlatılması, gereksiz sulamanın azaltılmasına yönelik ceza, yüksek su ücreti vb. mekanizmalarının geliştirilmesi, kuraklığa toleransı yüksek bitki çeşitlerinin geliştirilmesi ve ekimini destekleyici mekanizmaların geliştirilmesi, kıraç alanlarda, kışlık bitkilerin ekimlerinin desteklenmesi, suyun toprakta muhafazasını artıracak üretim tekniklerinin desteklenmesi, tarımda su yönetimi ve sulama sistemleri konusunda çiftçi eğitim programlarının düzenlenmesi gibi çalışmalar yapılabilir.

Su kaynaklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda ise; boşa akan yer üstü su kaynaklarının toplanması ve tarım alanlarına yönlendirilmesi, yağmur ve kar sularının daha sonra sulamada kullanılması amacıyla biriktirilmesi, atık suların geri dönüşümü ve tarımda kullanımı gibi konularda projeler geliştirilerek uygulamaya sokulabilir.

b) Çiftçilerin Eğitim Düzeyinin Yükseltilmesi ve Tarımda Teknoloji Kullanımının Yaygınlaştırılması

Tarım her geçen gün bilgi ve teknolojinin daha fazla kullanıldığı bir sektör haline gelmektedir. Bununla birlikte, gelişme planı hazırlık döneminde gerek yapılan komisyon toplantılarında gerekse şura toplantısında, çiftçilerin modern üretim teknikleri konusundaki bilgi düzeyinin düşük ve üretimde teknoloji kullanımının yetersiz olması en fazla vurgulanan konulardan olmuştur. Bu noktadan hareketle, Niğde'nin tarımsal üretim açısından gelişebilmesi ve hedeflenen vizyona ulaşabilmesi için çiftçilerin eğitim düzeyinin yükseltilmesi, ildeki her türlü tarımsal faaliyette teknoloji kullanımının yaygınlaştırılmasının sağlanması öncelikli politikalardan biri olmalıdır.

Bu politika doğrultusunda çiftçilere modern tarım tekniklerinin öğretilmesi, bilgiye ulaşımın kolaylaştırılması, teknik destek hizmetlerinin yaygınlaştırılması vb. konuları hedef alan stratejiler geliştirilmesi ve projeler uygulamaya sokulması önem arz etmektedir. Üreticilerin bilgiye kolay ulaşmalarını sağlamak üzere sosyal medya araçlarının kullanımı (internet sayfaları, mobil uygulamalar vb.) kitap, broşür vb. hazırlanması, kurs ve sertifika programlarının düzenlenmesi gibi çalışmalar yapılabilir.

İlde tarımsal üretimde mekanizasyon ve teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması politikası doğrultusunda, ilin önemli ürünlerinde (patates, elma, kiraz, fasulye) hasadın tam mekanizasyonunun sağlanması, üretim aşamalarında enerji tüketimini azaltmayı sağlayacak kombine makinelerin kullanımının yaygınlaştırılması, hayvancılıkta sağım ve kesim sistemleri ile hayvan barınaklarının modernizasyonu, tarımda yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının yaygınlaştırılması öncelikli olarak ele alınması gereken konular arasında sayılabilir.

Tarıma elverişli toprak envanteri yapılmalı ve bu envanter Tarım İl Müdürlü web sayfasında ilan edilmeli. Toprak sahipleri toprağına ekeceği ürünler hakkında bu sayfadan bilgi alabilmelidir.

c) Tarıma Dayalı Sanayinin Geliştirilmesi ve Kümelenme

Niğde gerek bitkisel gerekse de hayvansal üretim açısından önemli bir merkezdir. 2009-2013 yılları arasında tüm ürünlerde önemli üretim artışları olmuştur. Bununla birlikte, ilde tarıma dayalı sanayinin yeterince gelişmediği, bu yöndeki yatırımların mevcut potansiyelin çok altında olduğu görülmektedir. Örneğin, Türkiye'nin en fazla patates üretiminin yapıldığı il olmasına rağmen, hiç patates işleme tesisi bulunmamaktadır. Aynı şekilde elma, lahana, kiraz gibi önemli ürünlerin hammadde olarak kullanıldığı sanayi tesisleri yok veya çok az sayıdadır. Son yıllarda hayvancılık sektöründe çok hızlı bir büyüme görülmektedir. Süt ürünleri işleme tesisleri açısından ilde bazı yatırımlar olmakla birlikte, çoğunlukla küçük ölçekli işletmelerdir. Et işleme tesisleri ise bulunmamaktadır. Tarımsal sanayinin gelişmesi, tarım ürünlerinin katma değerinin yükseltilmesi yanında, istihdamın artmasına ve gelir seviyesinin yükselmesine yol açarak ilin topyekûn gelişmesine de önemli katkı yapacaktır. Bu nedenle, tarıma dayalı sanayinin geliştirilmesi yönünde bir politika benimsenmeli, stratejik planlamalar bu politika doğrultusunda yapılmalıdır. Tarıma dayalı sanayi yatırımlarının artırılması öncelikle, bu amaca yönelik özel teşvik ve destek sistemlerinin hayata geçirilmesine bağlıdır. Sanayi yatırımları açısından özel kişi ve kuruluşların desteklenmesi yanında, üretici örgütlerinin de bu yönde yatırım yapmaları teşvik edilmelidir.

Tarımda katma değeri yüksek ürünler için ilde kümelenme teşvik edilmelidir.

d) Başat Ürünlerinde Markalaşmanın Sağlanması

Niğde patates, elma, kiraz, fasulye, çavdar gibi bitkisel ürünlerde Türkiye çapında en fazla üretimin yapıldığı veya ilk beş içerisinde olduğu bir ildir. Özellikle patates ve elma hâlihazırda Niğde ile özdeşleşmiş ürünlerdir. İlde üretim sisteminin çeşitlendirilmesi ve alternatif ürünlerin sisteme sokulması, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği açısından çok önemlidir. Bununla birlikte, alternatif ürünlerin üretim sistemine adaptasyonunun ilin başat ürünlerinin azaltılması pahasına olmaması gerekmektedir. Aksine, Niğde ile özdeşleşmiş ürünlerin verimliliğinin artırılması için eğitim ve araştırma faaliyetlerinin artırılması, bu ürünlere katma değer kazandıracak farklı değerlendirme şekillerinin geliştirilmesi ve bu yöndeki yatırımların desteklenmesi, üretici örgütlenmesinin sağlanması ve etkin hale getirilmesi, bu ürünlerle ilgili imaj oluşturma ve tanıtım faaliyetlerinin yapılması vb. konularda projeler geliştirilmelidir.

Tanıtım ve imaj oluşturma amacıyla kent merkezinde patates (kumpir, parmak patates, patates çikolatası, vb.) ve elma (elma şekeri, reçel, marmelat, tatlı, elma kurusu, vb.) satış yerlerinin oluşturulması, bu ürünlerle ilgili hediyeelik eşyaların tasarlanması, paketleme tesisleri kurularak "Niğde Patatesi", "Niğde Elması" logolu paketlenmiş ürünlerin pazarlanması gibi çalışmalar yapılabilir. Benzer şekilde 2014 yılında başlatılan Niğde Tarım Fuarının, "Niğde Patates ve Elma Fuarı" şekline dönüştürülmesi, hem fuarın son yıllarda birçok ilde başlatılan benzerlerinden farklılaşması hem de ilin bu ürünlerle anılması açısından yararlı olabilir.

e) Sera ve organik tarımın geliştirilmesi

İlde sera ve organik tarım yaygınlaşması için çiftçiler teşvik edilmelidir. Sera ve organik tarım için güneş enerjisinden faydalanılmalıdır.

f) Hayvan Yemi Üretiminin Artırılması ve Hayvancılık Araştırma Merkezinin Kurulması

Niğde'de gerek büyükbaş gerekse küçükbaş hayvancılık son yıllarda çok hızlı bir şekilde gelişmektedir. Ancak ilde meralar verimsiz olup çok kısa bir dönem otlatmaya izin vermektedir. Meraların ot kalitesi de yetersizdir. İlde yem bitkileri üretiminin sulamaya dayalı olarak yapılması,

üretim maliyetinin artmasına neden olmaktadır. Sulanan alanlarda yem bitkileri üretiminin ekonomik getirisinin, patates, şekerpancarı gibi alternatif ürünlere göre düşük olması nedeniyle çiftçiler yem bitkileri üretimine sıcak bakmamaktadır. Hayvancılık işletmesinin yem bitkisi üretmeden ekonomik olarak sürdürülebilir olması mümkün değildir. Bu durum, ilde hayvancılığın ekonomik getirisini azaltmaktadır. İlde hayvancılığın geliştirilebilmesi için mutlaka çayır-mera alanlarının iyileştirilmesi ve yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması gerekmektedir. Çayır mera eylem planları yapılmalıdır. Her köyün merası olmasına rağmen, meraların düşük vasıflı olması nedeniyle çoğu kullanılamamaktadır. İlde belirli bir plan dâhilinde her köye yeterli büyüklükte, ot kompozisyonu iyi, verimli meraların tesis edilmesi gerekmektedir. Böylece ihtiyaç fazlası olan vasıfsız ve ıslahı mümkün olmayan mera alanlarının ağaçlandırma vb. faaliyetler için kullanılması mümkün olabilir. Islah edilemeyecek vasıfsız mera alanları, köylerin hayvancılık iskan bölgeleri olarak düzenlenebilir.

Niğde’de yağışların önemli bölümü kış ve ilkbahar aylarında gerçekleşmektedir. Bu nedenle kışlık yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılması, sulamaya bağımlılığı azaltacak veya ortadan kaldıracaktır. Bu sayede hayvan yemi üretim maliyetinin azalması yanında su kaynaklarının korunmasına da katkı yapılmış olacaktır.

Patates üretiminde yasal olarak zorunlu olan münavebenin ödün vermeden uygulanması, siğil hastalığı nedeniyle patates üretimine yasak olan alanlarda yem bitkileri üretiminin yaygınlaştırılmasına yönelik desteklerin uygulanması bu konuda önemli katkı sağlayacaktır.

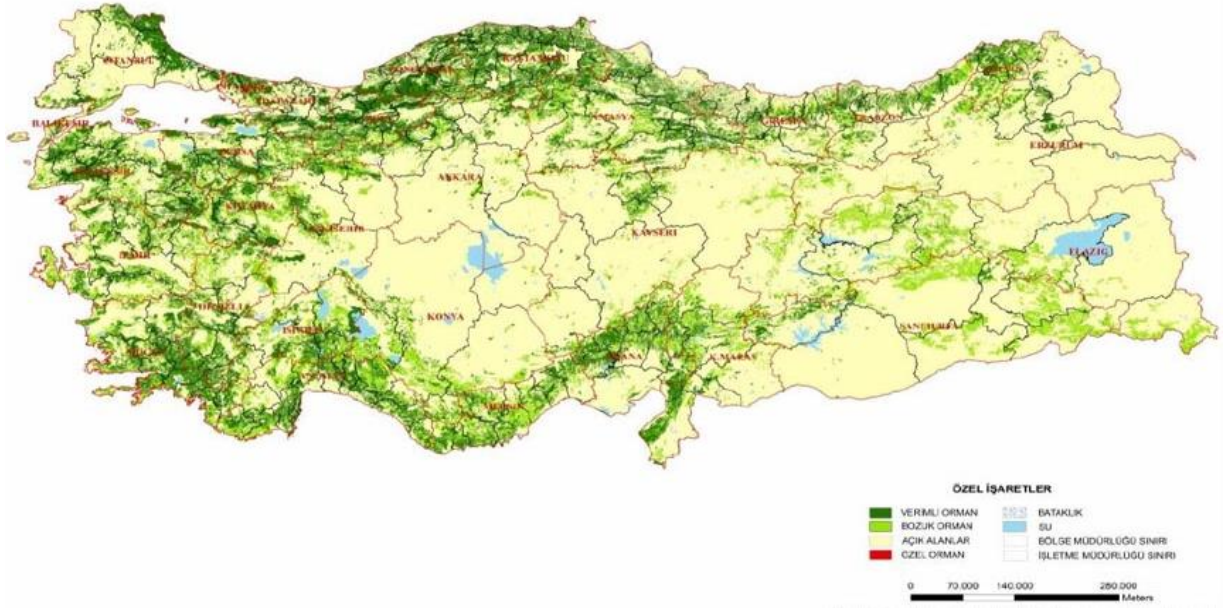
Üniversite bünyesinde Bor ilçesine Hayvancılık Araştırma Merkezi kurulmalıdır.

3.1.9 Orman

Ormanlar, sadece bir bölgeye güzellik katan yeşil alanlar değildir. Ormanlar, insanlığa gıda, yakıt, barınak, temiz hava ve su, ilaç, gelir kaynağı, istihdam, dinlenme, peyzaj gibi maddi-manevi birçok ekonomik, ekolojik, sosyal ve kültürel faydalar sunan doğal bir kaynaktır (Anonim, 2012). Ormanlar aynı zamanda, belirli bir kapalılıkta ağaçlar, diğer bitki ve hayvan topluluğu ile topraktaki gözle görünmeyen diğer organizmaların cansız çevreyle belli bir denge içinde karşılıklı olarak birbirleriyle etkileşimde bulunduğu canlı ekosistemlerdir. Bu nedenle, ülkenin her bölgesindeki ormanların korunması ve geliştirilmesi, geleceğe karşı herkesin en önemli görev ve sorumlulukları arasındadır.

Türkiye’de orman alanları ağırlıklı olarak Karadeniz, Akdeniz ve Ege gibi denize kıyısı olan bölgelerde bulunmakta olup Orta Anadolu’da orman alanları oldukça sınırlı düzeydedir (Harita: 3.1-1). Orta Anadolu Bölgesinde yer alan Niğde ili de maalesef orman açısından zengin değildir. Bununla birlikte, ilin güney ve güneydoğu sınırlarının Toros Dağlarına yaslanmış olması nedeniyle, TR71 Bölgesi’ndeki diğer illere göre orman alanı nispeten daha fazladır. Niğde’de yağış miktarının düşük, kış aylarının çok soğuk olması nedeniyle orman alanlarının geliştirilmesi, diğer birçok ile göre daha zordur. Bu nedenle, mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesi, Niğde için çok daha büyük önem taşımaktadır. Niğde’de orman alanlarının artırılması için ilin koşullarına uygun projelerin geliştirilmesi ve planlı bir şekilde uygulamaya sokulması zorunluluktur.

Harita: 3.1-1 Türkiye Orman Varlığı Harita:sı

Kaynak: www.ogm.gov.tr

Niğde’de toplam 23.118 kişi orman içi veya ormana bitişik köyde yaşamakta olup, orman köylerinde yaşayan insanların toplam nüfusa oranı %6,7’dir (Tablo:3.1.70). İl nüfusunun %47’sinin köylerde yaşadığı göz önüne alındığında, köy nüfusunun %14’ünün orman köylerinde yaşadığı söylenebilir. Türkiye genelinde bu oranın %9,2 olduğu düşünüldüğünde, orman fakiri bir il olan Niğde’de orman köylüsü oranının nispeten yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, ormancılık açısından Niğde’de yapılacak çalışmaların halka yansiyacak etkisinin, diğer birçok ilden daha yüksek olacağını göstermektedir. Niğde’nin ormancılık açısından gelecek vizyonunu belirlemek amacıyla hazırlanan bu planda, öncelikli olarak ilin mevcut durum analizi yapılmıştır. Bu amaçla, orman ve rekreasyon alanları varlığı ile ormanların korunması ve geliştirilmesi için yürütülen faaliyetler irdelenmiştir. İl Gelişme Planının geneline uygun olarak, irdelenen konularda 2009-2013 yılları içerisindeki değişimler ele alınmıştır. Bununla birlikte, ormancılıkta dikkate değer bir gelişme kaydedilmesi için beş yılın çok kısa bir zaman dilimi olduğu unutulmamalıdır. Türkiye genelinde son 40 yılda orman alanları, toplamda sadece %1,5 oranında artış göstermiştir.

Tablo:3.1.70 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köyü Sayısı ve Nüfusu

YER	ORMAN İÇİ KÖY		ORMANA BİTİŞİK KÖY		TOPLAM		TOPLAM NÜFUSA ORANI (%)
	SAYI	NÜFUS	SAYI	NÜFUS	SAYI	NÜFUS	
Türkiye	7.183	2.153.994	14.212	4.931.551	21.395	7.085.545	9,2
TR71	9	2.693	203	70.437	212	73.130	4,8
Aksaray	-	-	36	19.801	36	19.801	5,2
Kırıkkale	2	709	62	10.981	64	11.690	4,2
Kırşehir	5	1.428	42	8.350	47	9.778	4,4
Nevşehir	-	-	23	8.743	23	8.743	3,1
Niğde	2	556	40	22.562	42	23.118	6,7

Kaynak: TÜİK, 2012.

3.1.9.1 Orman Varlığı

Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde orman alanları varlığı Tablo:3.1.71'de Niğde orman alanlarının ilçelere göre dağılımı ise Tablo:3.1.72'de verilmiştir. Türkiye'de toplam orman alanı 21,7 milyon ha olup, ülke yüzölçümüne oranı %27,6'dır. Türkiye ormanlarının yaklaşık %53'ü normal orman, %47'si ise bozuk ormanlardan oluşmaktadır. Harita: 3.1-1'de de görüldüğü gibi TR71 Bölgesi, orman açısından oldukça fakir bir bölgedir. Bölgenin toplam alanının sadece %4,7'si ormanlarla kaplı olup, bunun da yaklaşık %75'i bozuk ormanlardır (Tablo:3.1.70). TR71 Bölgesi'nde oransal olarak en fazla orman alanına %12 ile Kırıkkale sahip olurken, toplam alan açısından en fazla orman Niğde ilinde bulunmaktadır. Niğde'de toplam orman alanı 62.161 ha olup, toplam yüzölçümün %8.4' ü ormanlık alanlardır. TR71 Bölgesi'nde, orman alanı çok az olan Nevşehir hariç, genel olarak bozulmuş ormanların oranı daha yüksektir. Niğde'de normal (bozulmamış) ormanların oranı %52 ile Türkiye ortalamasına (%53) yakındır. Bu durum, Niğde'de ormanların önemli bir kısmının hala iyi durumda olduğunu ancak bunların korunması için orman rehabilitasyon çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bozulmuş ormanların iyileştirilmesi, yeni ormanlık alanların tesisine göre daha kolay ve düşük maliyetli olabilir.

Tablo:3.1.71 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Varlığı

YER	GENEL ALAN	ORMAN ALANI (ha)			ORMAN ALANI
	(ha)	NORMAL	BOZUK	TOPLAM	ORANI (%)
Türkiye	78.534.470	11.558.668	10.119.466	21.678.134	27,6
TR71	3.028.276	36.193	106.647	142.840	4,7
Aksaray	787.575	966	12.002	12.968	1,6
Kırıkkale	388.001	5.967	40.744	46.711	12,0
Kırşehir	674.480	3.368	21.170	24.538	3,6
Nevşehir	517.364	3.593	3.462	7.055	1,4
Niğde	740.000	32.349	29.812	62.161	8,4

Kaynak: TÜİK, 2012.

Tablo:3.1.72 Niğde İlinde Orman Varlığının İlçelere Göre Dağılımı

İLÇE	KORU ORMANI (ha)			BALTALIK ORMAN (ha)			GENEL TOPLAM (ha)
	Normal	Bozuk	Toplam	Normal	Bozuk	Toplam	
Merkez	1.392,1	804,6	2.196,7	178,5	4.709,1	4.887,6	7.084,3
Çamardı	1.008	956,5	1.964,50	-	-	-	1.964,5
Ulukışla	18.187,50	4.205,50	22.393,00	-	1.2031,4	12031,4	34.424,4
Bor	-	-	--	-	-	-	-
Altunhisar	749,6	433,2	182,8	96,2	2.535,5	2631,7	3.814,5
Çiftlik	2.922,8	1.689,2	4.612	374,8	9.886,5	10261,3	14.873,3
TOPLAM	24.260	8.089	32.349	649,5	29.162,5	29.812	62.161

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü,

Niğde il genelinde ormanların büyük bölümü (koru ormanının %69'u, baltalık ormanların %40'u) Ulukışla İşletme Şefliği kapsama alanında bulunmaktadır (Tablo:3.1.72 **Hata! Başvuru kaynağı bulunamadı.**). İlde, Ulukışla'dan sonra en fazla orman Çiftlik ilçesinde bulunurken, bu ilçedeki ormanların büyük bölümünün (%69) baltalık orman olduğu görülmektedir. Bor sınırları

içerisinde hiç orman alanı bulunmamakta, Altunhisar'da ise çok az miktarda orman bulunmaktadır. Çamardı'daki ormanların ise tamamı koru ormanıdır.

Tablo:3.1.73 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Serveti ve Artım Değerleri

YER	ORMAN ALANI (ha)	ORMAN SERVETİ		ORMAN SERVETİ ARTIMI	
		KORU (1000 m ³)	BALTALIK (Ster)	KORU (1000 m ³)	BALTALIK (Ster)
Türkiye	21.678.134	1.424.505	93.264.805	38.712	4.622.349
TR71	142.840	672	1093	18	19
Aksaray	12.968	76	82	1	0
Kırıkkale	46.711	20	240	1	3
Kırşehir	24.538	13	119	0	2
Nevşehir	7.055	1	60	0	2
Niğde	62.161	562	592	16	7

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

Orman serveti, orman alanında dikili bulunan canlı ağaçların kübik metre küp ve ster ölçü birimindeki kabuklu odun hacmi miktarıdır (Anonim, 2012). Orman servetinin bir yılın sonundaki cari artım miktarı ise servet artımı olarak ifade edilmektedir. Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde'de orman serveti varlığı ve artım miktarları Tablo:3.1.73'te verilmiştir. Türkiye'nin koru orman serveti 1,4 milyar m³, baltalık orman serveti ise 93,2 milyon sterdir. TR71 Bölgesi'ndeki koru orman servetinin %84'ü, baltalık orman servetinin ise %54'i Niğde'de bulunmaktadır. Bu veriler, Niğde ormanlarının bölgedeki diğer illerin ormanlarına göre daha iyi nitelikte olduğunu göstermektedir. Nitekim servet artımı değerlerine de bakıldığında, bölgedeki diğer illerde, özellikle koru ormanlarında, neredeyse hiç artım olmazken, Niğde'de yıllık servet artışı koru ormanı için 16.000 m³, baltalık ormanlarda 7 sterdir.

Tablo:3.1.74 Niğde İlinde Ormanlarında Bulunan Ağaç Türleri ve Oranları

İLÇE	KORU ORMANI		BALTALIK ORMAN	
	NORMAL	BOZUK	NORMAL	BOZUK
Niğde	Meşe (%0,9) Gökmar (%0,9) Ardıç (%0,6)	Meşe (%0,7) Ardıç (%0,3)	Meşe (%1,7)	Meşe (%13,1) Ardıç (%7,1)
Çiftlik	Meşe (%3,8) Ardıç (%1,3)	Meşe (%3,5) Ardıç (%1,5)	Meşe (%4,2)	Meşe (%28,3) Ardıç (%15,3)
Bor	-	-	-	-
Altunhisar	Meşe (%1,8) Ardıç (%0,4)	Meşe (%1,9) Ardıç (%0,4)	Meşe (%1,0)	Meşe (%7,3) Ardıç (%4,0)
Çamardı	Meşe (%17) Gökmar (%20) Ardıç (%23)	Gökmar (%12) Ardıç (%37)		
Ulukışla	Kızılçam (%15,2) Karaçam (%20,9) Gökmar (%11,1) Ardıç (%5,2) Sedir (%1)	Kızılçam (%0,6) Karaçam (%0,2) Meşe (%2,5) Gökmar (%1,7) Ardıç (%6,7) Sedir (%0,8)		Kızılçam (%2) Karaçam (%1) Meşe (%8) Gökmar (%5) Ardıç (%16) Sedir (%2)

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü.

Niğde ormanlarında yaygın olarak bulunan ağaç türleri Tablo:3.1.74'te verilmiştir. Tablo:3.1.74'te de görüldüğü gibi Niğde, Çiftlik, Altunhisar ve Çamardı ormanlarında ağırlıklı

olarak Meşe, Ardiç ve Gökmar ağaçları bulunurken, Ulukışla yöresindeki ormanlarda çam türleri yoğunluktadır. Ulukışla ormanlarında ağaç çeşitliliğinin daha fazla olduğu dikkati çekmektedir.

3.1.9.2 Rekreasyon Alanları

Günümüzde ormanların, sadece orman ürünleri ve endüstrisi için değil toplumun dinlenme, eğlenme, spor ihtiyaçlarının karşılanacağı yaşam alanları olarak da değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle, orman alanlarında gerekli düzenlemeler yapılarak ve/veya bu yönde özel alanlar tesis ederek ulusal/uluslararası turizm bölgeleri olarak da geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla bir bölgede ormancılığın geliştirilmesi düşünüldüğünde, orman içi mesire yerleri ile kent/köy ormanlarının yaygınlaştırılması da mutlaka birlikte değerlendirilmektedir. Niğde gibi ekolojik koşulların orman alanlarının genişletilmesine çok fazla olanak vermediği illerde, bu tip rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması çok daha kolay ve etkili bir yöntem olabilir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde rekreasyon alanlarının sayısı ve kapladığı alanlar Tablo:3.1.75'te verilmiştir.

Tablo:3.1.75 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Rekreasyon Alanları Varlığı

YER	A TİPİ MESİRE YERİ		B TİPİ MESİRE YERİ		C TİPİ MESİRE YERİ		KENT ORMANI	
	SAYI	ALAN (ha)	SAYI	ALAN (ha)	SAYI	ALAN (ha)	SAYI	ALAN (ha)
Türkiye	46	1.539	105	3.295,3	1.286	10.528,7	122	12.720,2
TR71	-	-	4	94,4	6	234,3	4	181,7
Aksaray	-	-	2	61,4	-	-	-	-
Kırıkkale	-	-	-	-	4	218,5	1	40,0
Kırşehir	-	-	2	33,0	1	9,3	1	72,2
Nevşehir	-	-	-	-	-	-	1	19,5
Niğde	-	-	-	-	1	6,5	1	43,5

Kaynak: TÜİK, 2014.

3.1.9.2.1 Mesire Yerleri

Toplumun çeşitli dinlenme, eğlenme ve spor ihtiyaçlarını karşılamak, yurdun güzelliğine katkı sağlamak ve turistik hareketlere imkan vermek amacıyla, gerekli yapı, tesis ve donatılarla kullanıma ayrılan, rekreasyonel ve estetik kaynak değerlerine sahip orman rejimine tabi sahalar mesire yeri olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 2012). Orman Genel Müdürlüğü, mesire yerlerini kullanım amacı, sahip olduğu donanım ve altyapıya göre A, B ve C Tipi Mesire Yeri olarak alt gruplara ayırmıştır.

A Tipi mesire yerleri, günübirlik kullanım yanında geceleme de imkân sağlayan, çadır, karavan, motor-karavan ve kır evi, kır lokantası, kır kahvesi gibi çok katlı olmayan, doğa ile uyumlu yapı ve tesisler ile yöresel ürünler sergi ve satış yeri, piknik üniteleri, kameriye ile diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahaları ifade etmektedir (Anonim, 2012). Ülkemizde toplam 46 adet A tipi mesire yeri bulunmaktadır (Tablo:3.1.75). Maalesef hem TR71 Bölgesi'nde hem de Niğde'de A tipi mesire yeri bulunmamaktadır. TR71 Bölgesi'nde en fazla orman alanına sahip olan Niğde'de, böyle bir alanın tesis edilmesi, Niğde'nin çekim merkezi olmasına ve turizmin gelişmesine önemli bir katkı sağlayabilir.

B Tipi mesire yerleri ise yüksek ziyaretçi potansiyeli bulunan; ancak, geceleme imkanı olmayan, sadece günübirlik kullanıma uygun, kır lokantası, kır kahvesi, yöresel ürünler sergi ve

satış yeri, piknik üniteleri, kamerye vb. diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahaları ifade etmektedir (Anonim, 2012). Ülkemizde 105 adet B tipi mesire yeri bulunmakta olup, toplam kapladıkları alan 3.295 hektardır (Tablo:3.1.75). TR71 Bölgesi'nde; ikisi Aksaray'da, ikisi de Kırşehir'de olmak üzere toplam dört adet B tipi mesire yeri bulunmaktadır. Ancak Niğde'de maalesef B tipi mesire yeri de bulunmamaktadır. Orman varlığı Niğde'nin dörtte birinden az olan Aksaray'da ve yarısından az olan Kırşehir'de B tipi mesire yerlerinin olmasına rağmen, Niğde'de bulunmaması çok büyük bir eksikliklerdir.

C Tipi mesire yerleri ise ziyaretçi potansiyeli orta ve düşük olan, sadece günübirlik mahalli ihtiyaçları karşılamak amacıyla piknik üniteleri, yöresel ürünler sergi ve satış yeri, kamerye vb. diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden sahaları ifade etmektedir (Anonim, 2012).

3.1.9.2.2 Kent Ormanı

Ormanların; öncelikle sağlık, spor, estetik, kültürel ve sosyal fonksiyonlarını halkın hizmetine sunmak, yurdun güzelliğine katkı sağlamak, toplumun çeşitli spor ve dinlenme ihtiyaçlarını karşılamak, turistik hareketlere imkân vermek ve teknik ormancılık faaliyetleri ile flora ve faunanın da tanıtılarak, özellikle çocuklar ve gençlere orman sevgisi ve bilincinin aşılması amacıyla izcilik, doğa yürüyüşü, bisiklet, binicilik ve benzeri etkinlikler ile kır lokantası, kır kahvesi, kültür evleri, yöresel ürünler sergi ve satış yeri, amfi tiyatro, çeşitli mini spor alanları ve diğer rekreasyonel yapı ve tesisleri ihtiva eden, il ve ilçelerde düzenlenen alanlar, kent ormanı olarak tanımlanmaktadır (Anonim, 2012). TR71 Bölgesi'nde Aksaray dışındaki tüm illerde birer adet kent ormanı bulunmaktadır. Niğde ile Bor arasında bulunan 43,5 ha büyüklüğündeki Atatürk Kent Ormanı, il için önemli bir değerdir. Ancak, bu kent ormanının halen, yukarıdaki tanımda belirtilen niteliklerin büyük bir bölümünü içermediği de bir gerçektir. Halen sadece piknik amaçlı kullanılan bir yeşil alan niteliğindedir. Kent ormanının, içeriğinin zenginleştirilerek, halkın daha çok zaman geçirdiği bir yer haline getirilmesi gerekmektedir.

3.1.9.2.3 Korunan Alanlar

Niğde ilinin doğu ve güney doğusunda Kayseri ve Adana illeri sınırları arasında bulunan Aladağlar Milli Parkı'nın bir bölümü Niğde ili sınırları içinde kalmaktadır. Toplam 54.524 ha'lık park sahasının 11.464 ha'lık bölümü ilimizde yer almaktadır. Sahanın Milli Park ilan edilmesinde; ilginç jeolojik ve jeomorfik yapısı, bitki ve yaban hayatı açısından zengin oluşu gibi faktörler rol oynamıştır. Aladağlar Milli Parkı, dağ yürüyüşü ve tırmanışı için ülkemizdeki en önemli merkezlerden biridir. Milli Parkın Niğde sınırları içerisinde Çamardı-Demirkazık bölgelerinde otel ve pansiyonlar bulunmakla birlikte, sayıca yetersizdir. Park içerisinde bulunan çadır-kamp alanlarının sayısının artırılması ve altyapının iyileştirilmesi gerekmektedir.

İlde ayrıca, Çamardı ilçesi sınırları içerisinde Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası bulunmaktadır. Toplam 18.955 ha'lık bir alanı kaplayan Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahası'nın büyük bir bölümü orman arazisi, hazine arazisi ve meralardır. Bu alanlarda kullanım hakkı Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğündedir. Alanda, köy yerleşim alanlarına yakın yerlerde özel mülkiyetteki araziler de bulunmakta olup, geleneksel tarım, yerleşim, yaylacılık ve otlatma yapılmaktadır. Alanda toplam 78 familyaya ait 329 cins, 534 tür, 78 alt tür ve 42 varyete saptanmıştır. Ancak, bu sahada hedef tür yaban keçisidir. Her yıl belirlenen sayıda yaban keçisi için avlanma izni verilmektedir. Bu açıdan Demirkazık Yaban

Hayatı Geliştirme Sahası ülkemizin önemli av turizm merkezlerinden birisi olma potansiyeline sahiptir. Bu alandaki yaban keçisi türlerinin korunması ve çoğaltımlarının artırılması yönünde projeler geliştirilmelidir.

3.1.9.3 Orman Tesisine Elverişli Alanlar

Yeni orman tesis edilebilmesi için öncelikle bunu uygun alanların bulunması gerekmektedir. Özellikle kent ormanları, koruluklar ve mesire yerleri gibi yerleşim yerlerine yakın alanlarda tesis edilecek ormanlar için uygun alanların bulunması sorun olabilmektedir. Bu amaçla en uygun alanlar, tarımsal üretime uygun olmayan hazine arazileri ile ıslahı mümkün olmayan bozuk mera alanlarıdır. Niğde ilinde, ilçelere göre yeni orman alanlarının tesisine uygun alanlar Tablo:3.1.76'da verilmiştir. Tablo:3.1.76'da da görüldüğü gibi il genelinde toplam 21.014,9 ha hazine arazisi bulunmaktadır. Bu alanlar içerisinde orman tesisine uygun arazilerin belirlenerek, bunlar için projeler geliştirilebilir. İl genelinde 2009-2013 yılları arasında mera vasfını kaybettiği tespit edilerek tahsis amacı değiştirilen ve meralıktan çıkarılarak Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırma amacıyla tahsis edilen alanların toplamı 1928,8 hektardır. Bu alanların dışında, Niğde ili bünyesinde Zayıf Mera vasfında olup gerekli incelemeler yapıldıktan sonra ağaçlandırma çalışmalarına konu edilebilecek toplamda 139.688,64 ha'lık potansiyel mera arazisi bulunmaktadır. Yine gerekli incelemeler yapıldıktan sonra, ağaçlandırma çalışmalarına konu edilebilecek toplamda 21.014,9 ha hazine arazisi bulunmaktadır. Bu alanlarda ağaçlandırma çalışmalarının ivedilikle tamamlanması gerekmektedir. Özellikle mera vasfından çıkarılan alanlar, köy korulukları ve kent ormanları kurulması için ideal alanlardır.

Tablo:3.1.76 Niğde İlinde İlçelere Göre Orman Tesisine Elverişli Alanların Dağılımı

İLÇE	HAZİNE ARAZİSİ (ha)	MERA ALANI ¹ (ha)	AĞAÇLANDIRMA İÇİN TAHSİS EDİLEN MERA ALANI ² (ha)
Merkez	2.343,4	31.635,04	743.8
Altunhisar	4.693,5	7.634,41	-
Bor	1.426,6	37.585,29	-
Çamardı	3.474,1	36.853,05	311.5
Çiftlik	1.395,0	9.280,44	700.0
Ulukışla	7.682,3	16.700,41	173.5
TOPLAM	21.014,9	139.688,64	1.928.8

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Niğde İl Müdürlüğü.

3.1.9.4 Silvikültür ve Ağaçlandırma Faaliyetleri

3.1.9.4.1 Görevli Kuruluşlar ve Organizasyon Yapısı

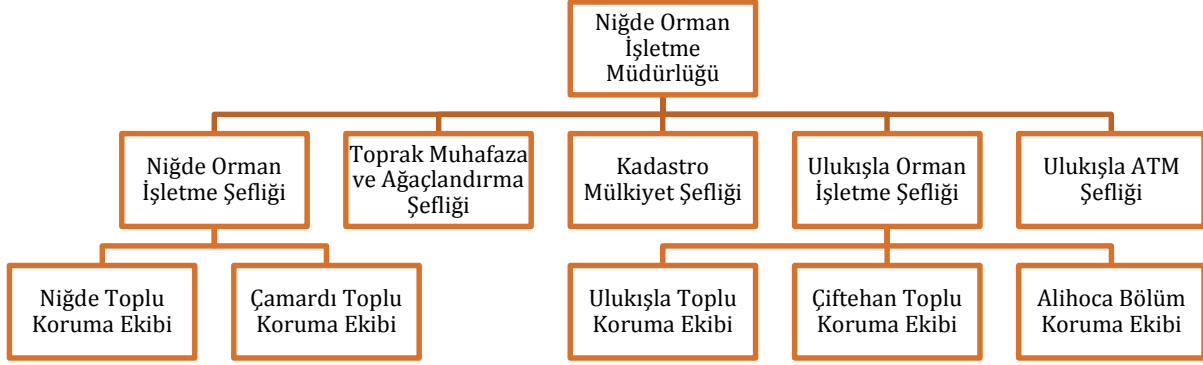
Niğde ilinde ormancılık ile ilgili faaliyetler, Niğde Orman İşletme Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilmektedir. Niğde'de ormancılık faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla ilk olarak 1987 yılında Niğde Orman İşletme Şefliği kurulmuş; bu kurum, 1988 tarihinde Adana Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlanarak Orman İşletme Müdürlüğü adını almıştır. Bununla birlikte, 07.08.2003 tarihinde İşletme Müdürlüğü kapatılarak, tekrar İşletme Şefliğine dönüştürülmüş ve Pozantı

¹ 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. maddesi kapsamında tahsis amacı değişikliği yapılan (mera vasfından çıkarılan) mera alanları.

² 4342 sayılı Mera Kanunu'nun 14. maddesi kapsamında tahsis amacı değişikliği yapılan (mera vasfından çıkarılan) mera alanları.

Orman İşletme Müdürlüğü'ne bağlanmıştır. Son olarak, 24.10.2011 tarih ve 28094 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2011/2220 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Kayseri Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı olarak Niğde Orman İşletme Müdürlüğü kurulmuştur. Bu karardan sonra 08.12.2011 tarihi itibarıyla Bor Yolu 7. km'deki adresinde faaliyetlerine başlamıştır. Halen aynı adreste devam etmektedir. Orman İşletme Müdürlüğü'nün organizasyon şeması Şekil: 3.1.1'de, personel durumu ise Tablo:3.1.77'de verilmiştir.

Şekil: 3.1.1 Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Organizasyon Şeması

Müdürlüğün toplam norm kadro sayısı 60 olup, halen 25 kadrolu personel görev yapmaktadır (Tablo:3.1.77). Ayrıca, Müdürlük emrinde daimi ve geçici kadrolarda toplam 34 adet işçi çalışmaktadır. İlde mevcut ormanların rehabilitasyonu ve yeni alanların tesisi için projelerin sayısı arttıkça, personel sayısının da artırılması gerekecektir.

Tablo:3.1.77 Niğde İli Orman İşletme Müdürlüğü Personel Durumu

UNVAN	NORM KADRO	MEVCUT	İHTİYAÇ
İşletme Müdürü	1	1	-
İşletme Müdür Yardımcısı	2	1	1
Mühendis	-	-	-
Tekniker (Ormancılık MYO mezunu)	-	-	-
Avukat	1	-	1
Sayman	1	-	1
Orman Muhafaza Memuru	20	11	9
İdari Şef	5	4	1
İdari Memur	10	2	8
Şoför	10	-	10
Hizmetli	2	1	1
Yardımcı Hizmetler	3	-	3
Diğer(Veznedar, Bilg. İşletmeni vb.)	5	5	-
TOPLAM	60	25	35
Daimi İşçi		20	
Geçici İşçi		13	
4-C		1	
TOPLAM		34	

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü,

3.1.9.4.2 Erozyon Kontrol Faaliyetleri

Erozyon, ülkemizde sadece orman alanları için değil ülke genelinde en önemli çevre sorunlarından bir tanesidir. Bu nedenle, her alanda erozyonla mücadele çalışmaları artarak

sürdürülmelidir. Türkiye ve TR71 Bölgesi'ndeki illerde 2009-2013 yılları arasında orman alanlarındaki erozyon kontrol çalışmaları Tablo:3.1.78'de verilmiştir. TR71 Bölgesi'nde en fazla erozyon kontrol çalışmaları Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir. İlimizde her yıl 2000 hektarın üzerinde bir alanda erozyon kontrol çalışması yapılmakta olup, beş yılda toplam 11.208 ha alanda erozyon kontrol faaliyeti yürütülmüştür.

Tablo:3.1.78 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Erozyon Kontrol Faaliyeti Yürütülen Alanlar (ha)³

YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Türkiye	50.352	61.401	67.088	83.131	85.000	346.972
TR71	3.340	4.698	4.874	4.663	4.735	22.310
Niğde	2.080	2.000	2.480	2.513	2.135	11.208
Aksaray	600	350	130	200	300	1.580
Kırıkkale	245	1.020	1.450	500	700	3.915
Kırşehir	200	900	514	1.150	850	3.614
Nevşehir	215	428	300	300	750	1.993

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr),

3.1.9.4.3 Bozuk Orman Alanlarında Rehabilitasyon Çalışmaları

Mevcut ormanların sürdürülebilirliği açısından, rehabilitasyon çalışmaları çok büyük önem taşımaktadır. Niğde'de bozuk ormanlar, oransal olarak, bölgedeki diğer illere göre düşük olsa da toplam bozuk orman alanı (29.162,5 ha) oldukça yüksektir. Bu nedenle, ilde orman iyileştirme çalışması yapılan alanların miktarının da yüksek olması beklenmektedir. Tablo:3.1.79'da görüldüğü gibi 2009-2013 yılları arasında TR71 Bölgesi'nde toplam 24.028 ha alanda orman iyileştirme faaliyeti yürütülmüş, bunun yaklaşık %29'u Niğde'de gerçekleştirilmiştir. Bu dönemde, TR71 Bölgesi'nde en fazla iyileştirme faaliyeti (2.788 ha) Kırıkkale'de yürütülmüştür. Niğde'de 2013 yılında son beş yılın en az iyileştirme çalışması yapılmış olması, toplam alanın azalmasında etkili olmuştur. İlimizde ekolojik koşullar nedeniyle (düşük yağış, kısa vejetasyon süresi vb.) yeni ormanların tesisi gerçekten zordur. Bu nedenle, mevcut ormanların korunması ve iyileştirilmesine yönelik çalışmaların ivedilikle artırılması büyük önem taşımaktadır.

Tablo:3.1.79 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Bozuk Orman Alanlarında Gerçekleştirilen Rehabilitasyon Çalışmaları⁴

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Türkiye	374.728	346.902	344.570	347.719	350.000	1.763.919
TR71	4.168	4.355	4.164	9.413	1.928	24.028
Niğde	2.100	777	1.211	2.503	300	6.891
Aksaray	500	291	100	-	50	941
Kırıkkale	736	789	1.234	2.996	717	6.472
Kırşehir	1.062	1.116	1.416	3.174	470	7.238
Nevşehir	220	1.382	203	740	391	2.936

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr),

³ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

⁴ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

3.1.9.4.4 Özel Ağaçlandırma Çalışmaları

Özel ağaçlandırma, bozuk veya ağaçsız orman alanlarında, hazine arazilerinde ve sahipli arazilerde, gerçek veya tüzel kişilerce, uygulamaları onaylı projeler doğrultusunda yürütülen, her türlü faydalanma ve korunması 6831 sayılı Orman Kanunu çerçevesinde gerçekleştirilen ağaçlandırma çalışmalarıdır (Anonim, 2012). Tanımından da anlaşılacağı gibi bu ormanlar, özel kişi ve kuruluşlar tarafından da oluşturulabilmektedir.

Niğde’de son iki yıl içerisinde 3 adet özel ağaçlandırma çalışması yapılmasına rağmen, yine de TR71 Bölgesi’nde 2009-2013 yılları arasında en fazla özel ağaçlandırma Niğde ilinde gerçekleştirilmiştir (Tablo:3.1.80). Bölgedeki illerden Kırıkkale’de son iki yılda özel ağaçlandırma çalışmalarının fazla yapıldığı görülürken, Aksaray’da son beş yılda bu yönde hiçbir faaliyet yürütülmediği dikkati çekmektedir. Niğde’nin daha fazla ormanlık alana sahip olabilmesi için özel ağaçlandırma ile ilgili projelerin sayısının artırılmasına yönelik çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Tablo:3.1.80 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Gerçekleştirilen Özel Ağaçlandırma Çalışmaları (ha)⁵

YER	2009	2010	2011	2012	2013*	TOPLAM
Türkiye	9.535	17.306	8.566	4.944	5.000	45.351
TR71	193	403	149	181	43	926
Niğde	64	265	142	-	3	474
Aksaray	-	-	-	-	-	-
Kırıkkale	102	-	-	121	37	260
Kırşehir	7	138	7	45	6	203
Nevşehir	20	-	-	15	-	35

Kaynak:Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

3.1.9.4.5 Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri

Türkiye’de ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde, orman tesisi amacıyla 2009-2013 yılları arasında yapılan etüt ve proje faaliyetleri Tablo:3.1.81’de verilmiştir. Son beş yılda TR71 Bölgesi’nde toplam 10.875 ha alan için etüt-proje çalışması yapılmış olup, bunun %32’si (3.499 ha) Niğde’de bulunmaktadır. Niğde’de 2013 yılında 1.000 ha alan için etüt-proje çalışması yapılmıştır. Bu tip faaliyetlerin artarak sürdürülmesi gerekmektedir.

⁵ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

Tablo:3.1.81 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Tesis Çalışmalarına Ait Etüt-Proje Faaliyetleri (ha)

YER	ETÜT-PROJE SAYISI (Adet)					ETÜT-PROJE YAPILAN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013 ⁶
Türkiye	132	127	148	295	300	90.245	84.375	100.000	121.029	125.000
TR71	6	6	10	6	5	2.078	1.309	4.015	1.303	2.170
Niğde	1	1	3	-	2	618	681	1.200	-	1.000
Aksaray	2	-	3	-	-	725	-	1.407	-	-
Kırıkkale	1	4	-	-	2	353	515	-	-	1.070
Kırşehir	-	-	3	6	-	-	-	1.400	1.303	-
Nevşehir	2	1	1	-	1	382	113	8	-	100

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr),

3.1.9.4.6 Fidan ve Tohum Üretim Faaliyetleri

Orman tesis çalışmalarının sürekliliği açısından, tohum ve fidan üretim faaliyetleri de büyük önem taşımaktadır. Niğde Orman İşletme Müdürlüğü bünyesinde fidan ve tohum üretim faaliyetleri yürütülmekte olup, 2009-2013 yılları arasında toplam 9.654.000 adet orman ağacı fidanı üretilmiştir (Tablo:3.1.82). TR71 Bölgesi'nde son iki yılda sadece Niğde ve Kırıkkale'de fidan üretimi devam ettirilmiş, diğer illerde ise bu yönde herhangi bir faaliyet yürütülmemiştir.

Bir işletmede üretilen fidanlar, sadece o işletmenin ağaçlandırma çalışmalarında kullanılmamakta, diğer illerdeki çalışmalar için de kullanılabilir. Niğde Orman İşletme Müdürlüğü tarafından 2009-2013 yılları arasında ağaç türlerine göre üretilen fidan sayıları Tablo:3.1.83'de verilmiştir. Tablo:3.1.83'de de görüldüğü gibi ilde en fazla Toros Sediri fidanı üretilmekte olup, beş yılda toplam 3.235.000 adet fidan üretilmiştir. Ayrıca, yıllara göre değişen miktarlarda karaçam, mavi ladin, boz ardıç fidanı üretimi de bulunmaktadır. Niğde'de yeni ağaçlandırma faaliyetleri planlanırken, kuraklığa ve soğuğa toleransı yüksek olan türler ve genotiplerin belirlenerek, ağırlıklı olarak bunların fidanlarının üretilmesi yoluna gidilmelidir. Bunun dışında, özel ağaçlandırma faaliyetlerini desteklemek amacıyla fidan üretim ve dağıtım projelerinin artırılması yararlı olacaktır.

Tablo:3.1.82 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Fidan Üretim Miktarları (1000 adet)

YER	2009	2010	2011	2012	2013 ⁷	TOPLAM
Türkiye	436.764	424.523	509.447	471.157	500.000	2.341.891
TR71	5.222	2.734	4.337	2.717	729	15.739
Niğde	2.479	1.228	2.957	2.350	640	9.654
Aksaray	270	206	148	-	-	624
Kırıkkale	1.179	435	452	367	89	2.522
Kırşehir	1.104	622	494	-	-	2.220
Nevşehir	190	243	286	-	-	719

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

⁶ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

⁷ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

Tablo:3.1.83 Niğde İlinde Ağaç Türlerine Göre Fidan Üretim Miktarları (Adet)

AĞAÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Toros Sediri	500.000	1.200.000	715.000	350.000	470.000	3.235.000
Karaçam	-	-	50.000	60.000	100.000	210.000
Mavi Ladin	-	-	10.000	5.000	-	15.000
Boz Ardıç	-	-	-	45.000	70.000	115.000

Kaynak: Niğde Orman İşletme Müdürlüğü

Orman İşletme Müdürlükleri, orman ağacı fidanı yanında, fidan üretiminde kullanılan tohum üretimi de gerçekleştirmektedirler. Niğde’de 2009-2013 yılları arasında toplam 25,8 kg tohum üretimi gerçekleştirilmiş olup (Tablo:3.1.84), üretilen tohumların tamamı Toros Sediri tohumudur.

Tablo:3.1.84 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Ağacı Tohum Üretim Miktarları (Ton)

YER	2009	2010	2011	2012	2013	2009-2013 DEĞİŞİM (%)
Türkiye	800,9	653,1	563,0	982,0	1.000,0	3.999,0
TR71	26,2	8,2	-	4,8	12,5	51,7
Niğde	11,0	-	-	2,3	12,5	25,8
Aksaray	0,3	1,8	-	-	-	2,1
Kırıkkale	0,5	-	-	-	-	0,5
Kırşehir	12,3	4,6	-	-	-	16,9
Nevşehir	2,1	1,8	-	2,5	-	6,4

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

3.1.9.4.7 Orman Koruma Faaliyetleri

Orman alanlarının tesis edilmesi kadar, hatta daha önemlisi, mevcut ormanların korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıdır. Yangınlar, insanlar tarafından gerçekleştirilen tecavüzler, çeşitli biyotik (orman zararlıları ve hastalıkları, orman veya evcil hayvanların zararları) ve abiyotik (kuraklık, tuzluluk, don, vb.) faktörler, erozyon zamanla ormanların bozulmasına ve/veya yok olmasına neden olabilmektedirler. Orman alanların yok olmasında en yaygın ve etkileri en fazla olan etmen yangınlardır. Ormanların korunmasını sadece Orman İşletme Müdürlüğü’nün sorumluluğu olarak düşünmek ve ele almak, bu konuda yapılacak en büyük hatalardan birisi olacaktır. Bu konuda, ülkede yaşayan herkesin sorumluluk hissetmesi ve bu sorumluluk bilinci ile hareket etmesi gerekmektedir. Bu nedenle, halkın bu konudaki bilinç düzeyinin artırılması ve bilinçli bir toplum oluşturulması hedeflenmelidir.

3.1.9.4.8 Orman Yangınları ve Mücadele Faaliyetleri

Türkiye’de ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde çıkan orman yangını sayıları ve yangından etkilenen alan miktarları Tablo:3.1.85’de verilmiştir. TR71 Bölgesi’nde en fazla orman yangını Kırıkkale’de olmaktadır. Bu ilde 2009-2013 yılları arasında toplam 76 adet orman yangını olmuş ve toplam 73,3 ha alan zarar görmüştür. Niğde’de yangın sayısı çok fazla olmamakla birlikte (24 adet), etkilenen alan miktarı 75,8 ha ile tüm bölgede en fazla olmuştur. İlimizde özellikle 2010 ve 2013 yılında meydana gelen yangınlarda önemli miktarda orman alanı etkilenmiştir.

Tablo:3.1.85 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Yangını Sayısı ve Etkilenen Alan Miktarları

YER	YANGIN SAYISI (Adet)					YANGINDAN ETKİLENEN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	1.793	1.861	1.954	2.450	3.755	4.679,0	3.317,0	3.612,0	10.454,0	11.456
TR71	10	18	16	23	59	4,3	41,4	22,4	26,8	129,4
Niğde	1	6	2	3	12	1,0	34,0	0,4	2,8	37,6
Aksaray	1	2	-	4	7	2,0	3,5	-	3,0	9,1
Kırıkkale	8	10	14	12	32	1,3	3,9	22,0	21,0	25,1
Kırşehir	-	-	-	-	6	-	-	-	-	52,6
Nevşehir	-	-	-	4	2	-	-	-	8,0	5,0

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

Niğde’de çıkan orman yangınlarının sebeplerine göre dağılımı Tablo:3.1.86’da verilmiştir. İlimizde 2009-2013 yılları arasında kasıtlı olarak çıkarılan yangın olmaması sevindirici bir durumdur. Ancak, yaygınların çok büyük bölümünün de faili meçhul olduğu görülmektedir. Bu yangınların bazılarının kasıtlı olarak çıkarılmış olma ihtimali de bulunmaktadır. 2009-2013 yılları arasında ilde ihmal veya kaza nedeniyle 12 kez yangın olmuş ve toplam 37,6 ha alan zarar görmüştür. Yangınların önlenmesi için tüm vatandaşların duyarlı olması, orman alanlarında yangın oluşumuna yol açabilecek ortamlar yaratmamalıdır. Orman yangınlarının önlenmesi ve zamanında müdahale amacıyla, orman içi yolların artırılması, kontrol noktalarının artırılması gerekmektedir.

Tablo:3.1.86 Niğde İlinde Çıkış Nedenlerine Göre Orman Yangınlarının Sayısı ve Etkilenen Alanlar

NEDEN	YANGIN SAYISI (Adet)					YANGINDAN ETKİLENEN ALAN (ha)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Kasıt	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
İhmal/Kaza	-	5	1	-	2	-	4,0	0,2	-	8,0
Doğal	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Faili Meçhul	1	1	1	3	10	1	30,0	0,2	3,0	29,6
TOPLAM	1	6	2	3	12	1	34,0	0,4		37,6

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

3.1.9.4.9 Orman Suçları ve Mücadele Çalışmaları

Orman suçları; kesme, nakil, açma-yerleşme, işgal, otlatma, sarf ve av suçları gibi insanlar tarafından gerçekleştirilen ve ormanların bütünlüğüne zarar veren suçlardır. TR71 Bölgesi’nde 2009-2013 yılları arasında toplam 202 adet orman suçu işlenmiş ve bunun yaklaşık %28’i Niğde’de gerçekleşmiştir. (Tablo:3.1.87). Ancak, bölgede orman suçu açısından ilk sırada Kırıkkale gelmektedir. Bu durum, neden en fazla orman yangını sayısının (Tablo:3.1.85) Kırıkkale’de olmasını da açıklamaktadır. Orman suçu sayısında sevindirici husus, 2011 yılından bu yana yıllık suç sayısının onun altında gerçekleşmesidir. 2011 yılında Niğde’de Orman İşletme Müdürlüğü’nün kurulması, bunda etkili olmuş olabilir.

Tablo:3.1.87 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Toplam Orman Suçları Sayısının Değişimi⁸

YER	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Türkiye	13.723	14.813	11.528	12.031	12.500	64.595
TR71	35	38	26	36	67	202
Niğde	16	15	9	7	9	56
Aksaray	6	6	1	2	15	30
Kırıkkale	13	16	16	26	5	76
Kırşehir	-	-	-	-	33	33
Nevşehir	-	1	-	1	5	7

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

İlde işlenen orman suçları içerisinde ilk sırayı izinsiz otlatma alırken, bunu kesme ve orman alanlarının işgali izlemektedir (Tablo:3.1.88). Aslında, gerek otlatma gerekse işgal suçları, genel olarak bozulmuş ormanlarda gerçekleştirilebilecek suçlardır. Bozuk ormanların iyileştirilmesi amacıyla yapılacak projeler, bu tip suçların azalmasında da etkili olabilir. İlimizde 2009-2013 yılları arasında hiç av suçu işlenmemiştir. Gerek ormanların korunması gerekse orman suçlarının azaltılması açısından, ilköğretimden başlayarak okullarda gerekli eğitimlerin verilmesi yararlı olacaktır.

Tablo:3.1.88 Niğde İlinde Türlerine Göre Gerçekleşen Orman Suçları Sayısının Değişimi

SUÇ TÜRÜ	2009	2010	2011	2012	2013	TOPLAM
Kesme	1	-	3	4	3	11
Nakil	1	2	1	-	1	5
Açma-Yerleşme	1	-	-	-	-	1
İşgal	2	8	-	1	-	11
Otlatma	10	4	5	2	5	26
Sarf	1	1	-	-	-	2
Av Suçları	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	16	15	9	7	9	56

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

3.1.9.5 Orman Köylülerinin Desteklenmesine Yönelik Faaliyetler

Orman Genel Müdürlüğü, orman köylülerinin refah seviyesinin yükseltilmesi ve desteklenmesi amacıyla çeşitli kredi programları uygulamaktadır. Türkiye’de ve TR71 Bölgesi’ndeki illerde orman köylülerine verilen kredi sayıları ve tutarları Tablo:3.1.89’de verilmiştir. Niğde ili bölgede en fazla orman alanına sahip il olmasına rağmen, bölgede verilen kredi sayısında ikinci, kredi tutarı açısından ise ancak üçüncü sırada yer alabilmiştir. 2009-2013 yılları arasında Niğde’de orman köylülerine toplam 337 adet kredi verilmiş ve bu kapsamda toplam 509.100 TL kredi kullanılmıştır. Bununla birlikte beş yıllık toplam kredinin 332.500 TL’lik kısmı (%65) 2013 yılında kullanılmıştır. Orman köylüsünün desteklenmesi konusunda son yılda verilen bu önemli desteğin devam ettirilmesinde yarar vardır. Ancak bu desteklerin, orman alanlarının korunması ve/veya artırılmasını teşvik edici yönde olması büyük önem taşımaktadır.

⁸ 2013 yılı Türkiye verisi tahminidir.

Tablo:3.1.89 Türkiye, TR71 Bölgesi ve Niğde İlinde Orman Köylülerine Kullandırılan Kredi Sayısı ve Tutarları

YER	VERİLEN KREDİ SAYISI (Adet)					VERİLEN KREDİ TUTARI (1000 TL)				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Türkiye	22.680	27.205	21.665	17.882	21081	51.113,4	60.856,9	68.579,7	61.512,9	133.555,996
TR71	271	328	179	165	170	192,3	368,5	396,0	818,4	1.352,0
Niğde	158	56	-	104	19	49,8	17,6	-	109,2	332,5
Aksaray	100	74	5	21	24	125,0	77,6	64,1	267,3	318,2
Kırıkale	13	198	174	40	67	17,6	273,2	331,9	514,7	240,8
Kırşehir	-	-	-	-	34	-	-	-	-	151,2
Nevşehir	-	-	-	-	26	-	-	-	-	309,3

Kaynak: Orman Genel Müdürlüğü (www.ogm.gov.tr)

3.1.9.6 Ormanlık Genel Değerlendirmesi

İlimiz ormanlarının yarısı verimsiz ve önemli bir kısmı da baltalıktır. Baltalıkların koruya tahvili çalışmalarının yanı sıra verimsiz orman alanlarının rehabilite edilerek verimli hale dönüştürülmesi önem taşımaktadır. Bu yüzden plan döneminde; ormanların her türlü bakımı, bozuk ormanların rehabilitasyonu, baltalıkların koruya tahvil edilmesi, idare süresini dolduran ormanların doğal yolla gençleştirilmesi, başarı oranı düşük doğal gençleştirmelerin mutlaka tohum ekimi veya fidan dikimi ile tamamlanması öncelikli hedeflerdir. Son yıllarda, çevre illerle karşılaştırıldığında, ilde ağaçlandırma çalışmalarının az olduğu görülmektedir. Bu yöndeki çalışmaların artırılması yararlı olacaktır.

Ayrıca, odun arzı açığının kapatılmasına yönelik piyasa taleplerinin karşılanması amacıyla, orman rejimine tabi alanlarda ormansız alanların ormanlaştırılması, orman rejimi dışında kalan uygun arazilerde yeni ormanların kurulması ve bunun için gerekli olan kaliteli tohum ve fidan gibi ağaçlandırma materyallerinin temin edilmesi, ormanların geliştirilmesi ve genişletilmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

Günümüzde ormanların, sadece çevre ve ekonomi eksenli düşünülmemesi, insanların eğlenme, dinlenme, spor vb. yaşam alanları olarak da olarak düşünülmesi gerekmektedir. Bu nedenle, orman alanlarında gerekli düzenlemeler yapılarak ve/veya bu yönde özel alanlar tesis ederek ulusal/uluslararası turizm bölgeleri olarak da geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Niğde gibi ekolojik koşulların, orman alanlarının genişletilmesine çok fazla olanak vermediği illerde, bu tip rekreasyon alanlarının yaygınlaştırılması çok daha kolay ve etkili bir yöntem olabilir. Bu amaçla, köy koruluklarının ve kent ormanlarının oluşturulması gibi faaliyetlere, ormanlık gelişme planları içerisinde mutlaka yer verilmelidir.

Niğde’de yıllık yağış miktarının çok az (300-350 mm) olması, orman tesisini önemli ölçüde zorlaştırmaktadır. Ayrıca, orman ağaçlarında büyüme hızları çok yavaş olmakta, kurumalara bağlı bozulmalar artmaktadır. Bu nedenle, yeni orman tesislerinde kuraklığa toleranslı türlerin ve genotiplerin seçilmesi yararlı olacaktır. Aynı şekilde, kışların sert geçmesi ve vejetasyon süresinin kısa olması, ormanların gelişimini yavaşlatmakta, yıllık servet artımının düşük kalmasına neden olmaktadır. Yeni orman tesis çalışmalarında, soğuğa dayanıklı türlerin seçilmesine özen

gösterilmelidir. Özellikle özel ağaçlandırma çalışmalarında bu husus kesinlikle göz ardı edilmemelidir.

3.1.9.7 Ormancılık Alanı GFZT Analizi

Niğde ilinin orman varlığı ve kullanımı konusunda yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan verileri ve paydaş görüşleri doğrultusunda durum analizi yapılmıştır. Durum analizi sonucunda, ilin ormancılık açısından güçlü, zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditlerinin (GFZT) neler olduğu belirlenmiş ve aşağıda sunulmuştur.

GÜÇLÜ YÖNLER

- ✓ Orman tesisine uygun alanların varlığı.
- ✓ Orman ve dağcılık turizmine uygun alanlarının varlığı.
- ✓ Fidan ve tohum üretim tesislerinin varlığı.
- ✓ Aladağlar Milli Parkı ve Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasının bulunması.

ZAYIF YÖNLER

- ✓ Su kaynaklarının ve yıllık yağış miktarının yetersiz olması.
- ✓ Kısa vejetasyon süresi.
- ✓ Rekreasyon alanlarının az olması.
- ✓ Orman kadastro çalışmalarının bitirilememiş ve mülkiyet sorunlarının çözülmemiş olması.
- ✓ Mevcut ormanlık alanların yaklaşık yarısından fazlasının verimsiz olması.
- ✓ Ormanların sağladığı faydaların ekonomik değerlendirmesinin yeterince yapılmaması.
- ✓ Kurumsal yapılanmada istikrarın sağlanamamış olması ve personel yetersizliği.
- ✓ Orman köylerinde gelir düzeyinin diğer alanlara göre önemli derecede düşük olması.

FIRSATLAR

- ✓ Orman ve dağ turizmine olan ilginin her geçen gün artması.
- ✓ Bakanlık tarafından özel ağaçlandırma çalışmalarına verilen desteğin artması.
- ✓ Orman köylüleri için kredileri programlarının varlığı.
- ✓ Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir yönetiminin önemi konusunda artan bilinçlenme.
- ✓ Güçlenen sivil toplum hareketleri ve hizmet fonksiyonlarına artan talebin olması.
- ✓ Ulusal Ormancılık Programının olması.
- ✓ Güneş ve rüzgâr enerjisi ile elektrik üretiminin yaygınlaşması.

TEHDİTLER

- ✓ Yağış miktarının azalma eğiliminde olması.
- ✓ Erozyon.
- ✓ Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesi.
- ✓ Orman yangınları ve orman suçlarının varlığı.
- ✓ İklim değişikliği.
- ✓ Orman köylerinde genç nüfusun azalması.
- ✓ Kırsal fakirlik, orman köylülerinin gelir ve eğitim düzeyinin düşüklüğü.
- ✓ Arazi kullanımındaki yasal belirsizlikler.

3.1.9.8 Niğde İlinin Ormancılık Alanı Vizyonu

Orman alanlarının korunarak geliştirildiği, yüzölçümünün en az %15'i ormanlarla kaplı, her köyünde koruluk, her ilçesinde kent ormanının olduğu, orman sevgisinin ve koruma içgüdüsünün tüm halk tarafından benimsendiği, bölgenin orman turizmi açısından cazibe merkezi bir il olmak.

3.1.9.9 Ormancılık Alanı Gelişme Politikaları

Durum analizi verilerinden de görüldüğü gibi Niğde orman ve rekreasyon alanlarının varlığı açısından fakir bir ildir. Orman ve rekreasyon alanlarının artması, uzun vadede ilin ekonomik ve sosyal refahının artmasına katkı yapacaktır. Bu nedenle ilin gelişimi planlanırken orman ile ilgili konularda da gelişme politikalarının oluşturulması ve bu doğrultuda kısa, orta ve uzun vadeli planlamaların yapılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Niğde'de ormancılığın gelişimi için uygulamaya sokulması gereken politikalarla ilgili öneriler aşağıda sunulmuştur.

a) Orman Alanlarının Korunması ve Genişletilmesi

İlin ormancılık alanı vizyonunda, halen %8,4 olan toplam orman alanının %15 düzeyine çıkarılması hedeflenmektedir. Bu hedefe ulaşmak için hem mevcut orman alanlarının korunması hem de yeni projelerle bu alanların artırılması gerekmektedir. Bu nedenle oluşturulacak politikaları (1) Mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesine yönelik politikalar ve (2) orman alanlarının artırılmasına yönelik politikalar olmak üzere iki ana eksenle ele alınmalıdır.

Mevcut ormanların korunması ve geliştirilmesi politikası doğrultusunda; erozyon kontrolüne yönelik çalışmalar yapılması, her yıl düzenli olarak belirli miktar bozuk ormanın iyileştirilmesi, orman ağaçlarını tehdit eden hastalık ve zararlılara karşı mücadele programlarının hazırlanması, orman suçlarıyla mücadele programlarının geliştirilmesi vb. konularda planlamalar yapılması ve faaliyetler yürütülmesi sayılabilir.

İlde orman alanlarının artırılması hedefi doğrultusunda ise; yıllık ağaçlandırma hedefleri konularak düzenli ağaçlandırma çalışmalarının yapılması, özel ağaçlandırma çalışmalarının teşvik edilmesi, bal ormanları, badem, ceviz vb. ürün ormanlarının oluşturulmasının teşvik edilmesi konularında eylem planları hazırlanmalıdır.

b) Köy Korulukları ve Kent Ormanlarının Oluşturulması

İlde orman ve rekreasyon alanlarının artırılabilmesi için her köyde bir koru, her ilçede de bir kent ormanının tesis edilmesi yönünde bir politika izlenmelidir. Bu amaçla öncelikle bir uygulama planı oluşturularak her yıl belirli sayıda köy ve ilçede bu alanların tesis edilmesi sağlanmalıdır. Köy koruluklarının kurulmasında köylüler sorumluluk almalı ve ürün kullanım hakkı kazanmaları konusunda projeler geliştirilmelidir. Aynı şekilde, kent ormanlarının tesisinde Orman İşletme Müdürlüğü yanında, kentteki sivil toplum örgütlerinin, hayırseverlerin de katkı yapmalarını özendirici mekanizmalar geliştirilmelidir. Köy korulukları ve kent ormanlarında aynı zamanda mesire yerlerinin de tesis edilmesi sağlanmalıdır.

c) Toplumda Orman Sevgisi ve Koruma İçgüdüsünün Geliştirilmesi

Orman alanlarının artırılması hedefinin başarıya ulaşabilmesi için toplumun bu çalışmaları desteklemesi, mevcut ve yeni tesis edilecek ormanları koruması en az yatırım programları ve uygulama projeleri kadar belirleyici olacaktır. Bu nedenle, halka orman sevgisinin kazandırılması ve ormanların korunması konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması yönünde bir politika izlenmelidir. Bu doğrultuda; ilköğretimden başlayarak okullarda orman sevgisi temalı etkinlikler (orman gezileri, şenlikler vb.) düzenlenmeli, halka yönelik orman gezileri, şenlik vb. etkinlikler organize edilmelidir. Orman suçlarını azaltıcı projeler geliştirilmeli, halkın ormanı sahiplenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

d) Orman ve Dağcılık Turizminin Geliştirilmesi

Niğde ili, özellikle dağ turizmi açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Aladağlar Milli Parkının il sınırları içerisinde olması, Toros Dağları üzerinde birçok akarsu, krater gölü vb. oluşumların bulunması önemli değerlerdir. Aynı şekilde, yaz döneminde serin ve kuru bir ikliminin olması ili yayla turizmi açısından cazip hale getirmektedir. Bu nedenle, Niğde'nin orman yönünden gelişimi planlanırken, yapılacak yatırımların yayla, orman ve dağ turizminin gelişimine de katkı yapması yönünde bir politika benimsenmelidir.

Bu politika doğrultusunda ilin uygun alanlarında orman içi mesire yerlerinin kurulması, gerek günübirlik gerekse konaklamalı turizm faaliyetlerinin artmasını sağlayacaktır. Yeni kurulacak kent ormanları ve köy korulukları aynı zamanda mesire yerleri olarak düzenlenebilir. İl sınırları içerisinde bulunan korunan alanların geliştirilmesi, sayılarının artırılması sağlanmalıdır. Bu kapsamda, Aladağlar Milli Parkında kamp alanlarının sayısı ve niteliğinin artırılması, Demirkazık Yaban Hayatı Geliştirme Sahasındaki yaban keçilerinin sayısının artırılması ve bu alanda başka türlere ait de popülasyonların oluşturulması, korunan alan statüsü kazanabilecek yeni alanların belirlenmesi konularında eylem planları hazırlanması gerekmektedir.

İlin orman ve dağ turizmi açısından mevcut potansiyelinin daha iyi değerlendirilmesi için tanıtım çalışmaları yürütülmelidir. Bu kapsamda; yıllık geleneksel etkinliklerin (dağ yürüyüşü, tırmanma şenliği vb.) düzenlenmesi, balon, yamaç paraşütü vb. özel ilgi alanlarına yönelik tesis ve işletmelerin kurulması, sosyal medya (internet siteleri, facebook, twitter vb.) kanallarında tanıtım portallarının oluşturulması gibi faaliyetler yararlı olacaktır.